

Izdaja odbor za splošne zadeve Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor

Jože Delalut, Alojz Janežič,
Marjan Kolar, Frančiška
Korošec, Jože Šater

Odgovorni urednik:

Marjan Kolar

Telefon 86 031, int. 304

Tiska: CGP Mariborski tisk
Maribor

Z volitvami vso oblast delavcem

Z izvolitvijo delegacij bo storjen prvi večji korak pri ustvarjanju novega ustavnega sistema, v katerem je odločanje o sredstvih in rezultatih dela kakor tudi izvajanje funkcij oblasti in odločanje o drugih zadevah v celoti preneseno na delovnega človeka. Bližnje volitve so izjemnega pomena za nadaljnji razvoj in utrjevanje samoupravljanja na vseh področjih. Delegatski sistem ne sme postati predstavniški sistem, ampak mora biti delegatski, to je tak, da bodo delegati prenašali interese delavskega razreda, torej resnično voljo delavcev v odločanje.

Delegat je lahko samo nosilec interesov delavskega razreda, človek, ki je idejno trdno zakoreninjen v naši samoupravni socialistični praksi. Temu načelu je treba podrediti druge strukturne elemente. Delegacije v glavnem odražajo socialno strukturo, vse elemente delovnega procesa v TOZD ali OSS. Delegatski sistem je trajnejša naloga, zato ne smemo biti preveč nestrpni, če ne bo uresničena že jutri. Moramo pa se tako organizirati v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravno, da bo samo delovni človek imel zadnjo besedo pri odločitvah o pogojih in rezultatih svojega dela. Čim bolj bomo organizirani, tem manj bo prostora za delovanje raznih tehnokratskih struktur in nosilcev nesamoupravnih konceptov. Sam sistem še ne pomeni prenehanja delovanja teh struktur, ampak le dobro informiran, družbenoekonomsko in politično izobražen delegat se bo lahko upr vsakemu poskusu zaviranja hitrejšega napredka samoupravljanja.

V železarni Ravne smo evidentirali približno 300 delavcev, in če k temu dodamo še 200 evidentiranih v kraju, gotovo lahko trdimo, da je evidentiranih 10 odst. delavcev. Koordinacijski odbori za volitve

so formirani po TOZD in OSS, ki so na razširjenih sejah vodstev družbenopolitičnih organizacij obravnavali in sprejeli poročilo o poteku politične aktivnosti o prpravah na volitve. Od evidentiranih možnih kandidatov z upoštevanjem meril za kandidiranje so določili možne kandidate za člane delegacij. Razpravljali so o kandidatih za delegate občinskega družbenopolitičnega zbora in druge organe republiške in zvezne skupščine. O svojih stališčih s sej so obveščali volilno komisijo občinske konference SZDL.

V drugi fazi aktivnosti so bili: sprejem statutarne sklepa, delavski sveti TOZD in OSS so razpisali volitve za 28. marec 1974 in imenovali volilne komisije. Kan-

didacijski zbori so sprejeli listo kandidatov za člane delegacij in pred nami so samo še tehnične priprave.

V četrtek, 28. marca, bomo volili člane delegacij v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih. V nedeljo, 31. marca, bomo pa volili člane delegacij krajevne skupnosti in glasovali o kandidatih listi za delegate družbenopolitičnega zbora občinske skupščine.

V aprilu se bodo sestali občinska skupščina in vsi zbori skupščine SRS.

15. maja bo prva seja vseh zborov skupščine SFRJ, ki bodo verificirali mandate delegatov, konstituirali skupščino ter izvolili predsednika, predsedstvo SFRJ, zvezni izvršni svet in druge organe.

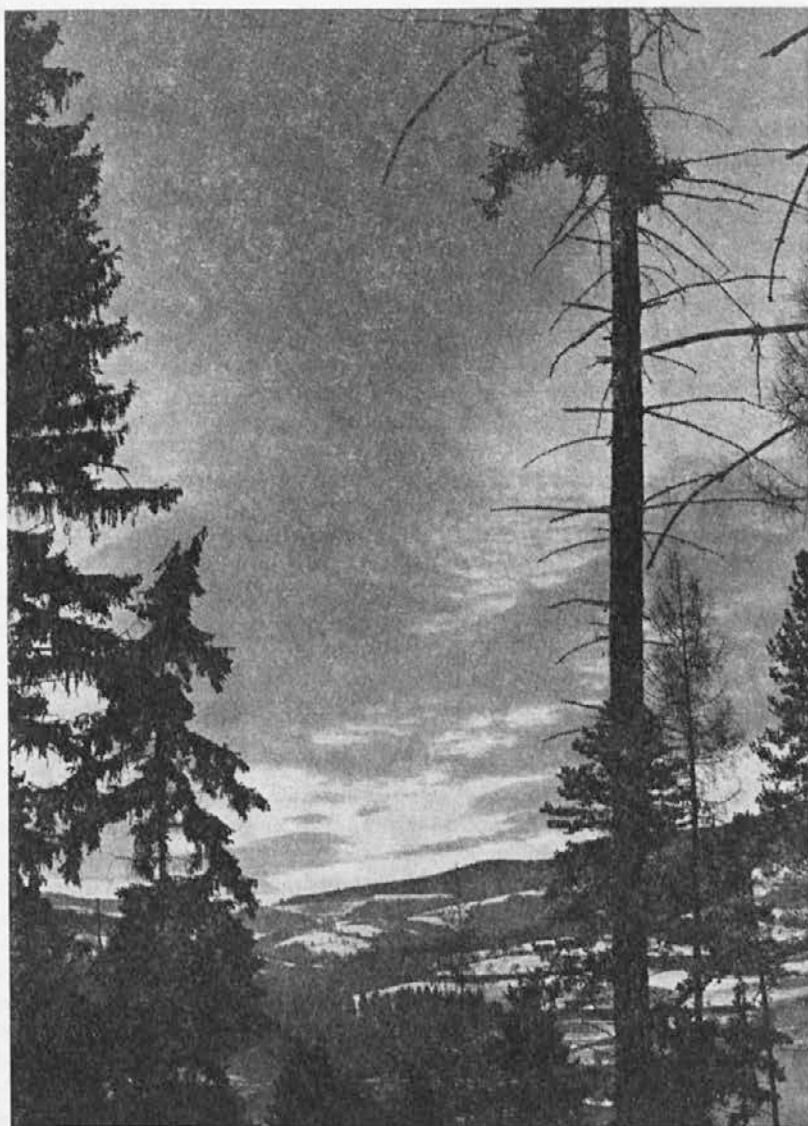
Po volitvah je prav, da ocenimo našo organiziranost in usposobljenost za konkretno akcijo in naloge, ki so bile pred nas postavljene. Do sedaj lahko ugotovi-

IZ VSEBINE

Razprava o resoluciji za 7. kongres ZKS je v polnem razmahu — Sprejeta je nova ustava — Ob dnevu žena — Novi samoupravni odnosi — večje osebno varstvo pri delu — Delovne ne-zgode — odraz nekega stanja — Komunisti sprejeli načrt dela — Iz naših TOZD — Z zasedanj zbora delegatov — Značilnosti našega obveščanja — Jutrišnji dan je naš — Proizvodnja slovenskih železarn v januarju — Iz železarne Jesenice — Kulturna kronika — Sportne vesti

Na pragu pomladi

Foto: Franci Kamnik II

mo, da vse priprave potekajo normalno, da smo zajeli skoraj vse delavce v razpravah za volitve, da je bila upoštevana v celoti demokratičnost volilnega postopka.

Druženopolitične organizacije morajo tudi v naši delovni skupnosti zagotoviti pogoje za normalno delo delegatov. V nekaterih glavnih bomo morali nekatera mišljenja spremeniti. Gledanje, da je za nas najbolj pomembno ustvarjanje dohodka, to se pravi delo na delovnem mestu, in je zaradi tega potrebno vse delegatske dolžnosti opraviti zunaj rednega delovnega časa, je nesprejemljivo. Delo delegacije — delegata ni nekaj zunaj gospodarjenja in zunaj rednega dela, ampak je sestavni del naših proizvodnih odnosov. Če misel na-

daljujemo: tako kot je normalno za vodilnega strokovnjaka, da se udeležuje strokovnih sestankov, simpozijev in posvetov tudi med delovnim časom, je normalno, da mora delegat tudi delovati med rednim delovnim časom. V naše samoupravne akte moramo vnesti tudi takšna določila, ki ne bodo dovoljevala, da bi bil delegat oviran pri svojem delu.

V delegacije so bili kadrovani delavci, za katere smo prepričani, da bodo ob aktivnosti druženopolitičnih organizacij skupaj z drugimi delavci prevzeli odgovornost za nadaljnji razvoj naše samoupravne socialistične družbe.

Tone Polanc

Edo Pogorevc

Razprava o resoluciji za 7. kongres ZKS je v polnem razmahu

V občinah Ravne na Koroškem, Dravograd, Radlje in Slovenj Gradec komunisti na sestankih v svojih osnovnih organizacijah razpravljajo o resoluciji za 7. kongres. Razprave so izredno dobro organizirane. V ta namen je medobčinski svet ZKS za Koroško v Slovenj Gradcu izvedel nekaj tematskih razprav za posamezna vsebinska področja resolucije. Na Ravnah je bil tridnevni seminar za sekretarje osnovnih organizacij ZK, tako da so se ti kar dobro pripravili za bližnjo nalogo.

Povsod resolucijo odobravajo, menijo pa tudi, da bi bilo še boljše, če bi bila s svojo izredno bogato idejno vsebino zapisana bolj preprosto in na ta način približana širšemu krogu ljudi. Komunisti, zaposleni v kmetijstvu, zelo pozdravljajo tista stališča resolucije, ki so podana v poglavju o družbenoekonomskih odnosih v kmetijstvu. Do sedaj se kmetijstvu ni dajalo dovolj pozornosti. Druga konferenca ZKS, ki je bila 25. junija 1970, pa je že začrtala drugačno politiko do razvoja kmetijstva. Resolucija za 7. kongres to politiko še razčlenjuje in usmerja k nadaljnji demokratizaciji odnosov na vasi in nadaljnjemu jačanju ekonomskega razvoja kmetijske dejavnosti. Zasebni kmetijski proizvajalci pa menijo, da bi resolucija morala močneje poudariti izenačitev statusa kmeta z delavcem. To je zelo pomembno vprašanje za mladino, da se bo lažje odločala za nadaljevanje kmetovanja doma.

Veliko je bilo tudi zanimanja za funkcioniranje delegatskega sistema in kako bo v tem sistemu kar najbolj prišla do izraza neposrednost odločanja vsakega posameznika. Predvsem bi bilo treba bolj razodeti, kako se bodo kmetje, ki so kooperanti kmetijske zadruga in hkrati tudi sodelujejo z gozdnim gospodarstvom, vključevali v delegatski sistem in v kateri grupaciji bodo volili.

Mnogo razpravljalcev se je dotaknilo pomena stalnega usposabljanja članov ZK in bodočih delegatov, kajti od njih se v bodoče pričakuje mnogo več pri uresničevanju nove ustave.

Prav tako je pomembno tudi strokovno izobraževanje — usposabljanje ob delu. Toda tu se včasih zatakne in kar težko je najti sredstva za delno nadomestilo stroškov delavcem, ki so željni nadaljnega izobraževanja.

Resolucija daje izreden pomen združenemu delu in vlogi delavcev v njem. Tudi tukaj je bilo izrečenih precej pripomb, da odnosi niso takšni, kot bi si jih želeli, čeprav pomembno vplivajo na počutje delovnih ljudi in hkrati tudi na produktiv-

Edo Pogorevc

Sprejeta je nova ustava

21. februarja je bila sprejeta nova zvezna ustava, 28. februarja pa nova republiška ustava.

To je velik dogodek v zgodovini razvoja jugoslovanskih narodov, kjer se neprenehoma krepi oblast delavskega razreda. Delavski razred si je z novo ustavo pridobil temeljne pravice, da bo sam odločal o rezultatih svojega dela in da bo postal resničen gospodar svojega dela.

V novi ustavi je izoblikovana smer nadaljevanja razvoja proizvodnih sil, nadaljnega razvoja samoupravljanja ter povezanosti v celovit sistem, kjer se bo in se mora uveljaviti vodilna vloga delavskega razreda in ZK kot njegove avantgarde. Uresničevanje nove ustave pa ne bo šlo samo od sebe, zahteva mnoga pripravljalna dela, sprejetje številnih novih zakonov, pa tudi tu in tam spremembo samoupravnih in drugih aktov, če ti niso v skladu s hotenji nove ustave.

Naloge, ki nas pri tem čakajo, zlasti še komuniste, so zelo zahtevne.

Nahajamo se pred novimi volitvami delegatov. To pa pomeni že začetek uresničevanja nove ustave. Delegatski sistem bo pripeljal delavski razred brez posrednikov v skupščinske organe od občine do federacije. Zato je izvedba volitev opravilo največjega druženopolitičnega po-

nost dela. Tega pa, kot kaže, se ne zavedajo nekateri vodje in organizatorji dela.

Tudi o skrbi za izgradnjo delavskih stanovanj je bilo izrečenih precej besed. Pri gradnji delavskih stanovanj je preslabo prisotna skrb za pocenitev gradnje. Nekateri projekti individualnih in vrstnih hiš so predragi, ker dajejo več poudarka slogu kot pa namenu, kajti v teh hišicah naj bi bival delavec, ki pa ne zmore prevelikih obremenitev svojega OD za stanovanje. Za ta denar bi dobili prav gotovo več cenejših in tudi funkcionalnih stanovanj, ki so v sedanjem času prepotrebna.

V razpravah je bilo čutiti zadovoljstvo, da se v resoluciji, zlasti pa v statutu daje izreden poudarek vlogi kadrovanja, in to na vseh področjih. Prav je, so menili razpravljalci, da minejo časi, ko se je kadrovalo mimo ZK.

V statutu ZKS je tudi mnogo bolj opredeljena odgovornost komunistov do izvajanja sprejetih sklepov. Tako odpade vsaka nejasnost tudi takrat, ko je komunist v vlogi delegata.

Skoraj na vseh sestankih so se komunisti dogovarjali za program dela v prihodnjem obdobju. Programi dela so zelo akcijsko usmerjeni in se v njih zahteva mobilizacija vseh komunistov do nekaterih najvažnejših nalog. Največ poudarka je bila deležna nova ustava in njeno uresničevanje v praksi, pri vsakodnevnem delu. V programih so že zapopadana nekatera stališča resolucije za 7. kongres, kar še enkrat potrjuje, da se resolucija dejansko že spreminja v dejstvo, in da so usmeritve, podane v resoluciji, resničen odraz hotenj vseh komunistov.

mena in je prav, da se tega zavedamo vsi, ki si želimo resničnih sprememb v nadaljevanju graditve samoupravne socialistične skupnosti, in to tistih sprememb, s katerimi se bo krepila vloga in oblast delavskega razreda.

Nič manjše naloge nas ne čakajo pri uresničevanju novih sistemskih rešitev, pri določanju položaja združenega dela na področju skladnega razvoja, ki ga bomo dosegli s samoupravnim planiranjem na področjih razširjene reprodukcije, pravnim ovrednotenjem družbeno potrebnih dejavnosti, ki krepijo komplementarno delo in varujejo pridobitve ter pomen združenega dela.

Borba za stabilno obnašanje našega gospodarstva ni enkratna, ampak nenehna skrb, in to na vseh področjih. Uskladi moramo v realne okvire želje z možnostmi ali pa: uravnati moramo potrošnjo in vse potrošniško obnašanje s proizvodnjo in proizvodnimi možnostmi. To pa bomo dosegli s pravilno delitvijo in s pravičnejšim nagrajevanjem po delu, pri tem pa moramo pravilno ovrednotiti vsa tista dela, ki so družbeno potrebna za razvoj in obstoj neke družbe.

Nova ustava odpira nove strani v razvoju samoupravljanja. Kot vidimo, se bomo morali za to še bojevati in tudi izbo-

jevat. Sicer se lahko zgodi, da bo delavski razred imel v rokah dokument, ki mu omogoča kakovostno drugačno vlogo, da pa se v življenju spet pojavijo sile ali strukture, ki bi poskušale za novimi imeni in situacijami pokriti stare odnose in vsebino. So tudi takšni, ki se javnosti kažejo z lepim obrazom, obsojajo policijske metode pri vodenju dela, v dejanski praksi pa pri svojem delu v ničemer ne izboljšujejo odnosov do podrejenih ali pa zelo malo storijo za to, da bi se delavec uveljavil kot najpomembnejši faktor proizvodnega procesa. Prisotne so tudi podcenevalne strasti do razvrstitvenja kompleksnega dela, kar vse vodi v nižjo stopnjo organizacije dela. Cilj temu je vsiliti kompleks manjvrednosti, vsiliti razdor zato, da je lažje gospodovati.

Vsem tem poskusom zavajanja, tehnokratizma, birokratizma, karierizma in drugim slabostim, ki si hočejo s prefinjenostjo izboriti svoje staro mesto tudi v samoupravljanju, se moremo odločno zoperstaviti. To pa bomo najlažje storili, če se bomo nenehno usposabljali, spoznavali hotenja nove ustave, se izobraževali ter bomo na ta način lahko tudi z znanjem negirali kratkovidnost posameznikov v poskusih razvrstitvenja združenega dela, v katerem ima pomembno vlogo delavski razred.

Vsestranska, idejno opredeljena in organizirana prizadevanja vseh naprednih družbenih sil, nosilcev socialistične zavesti v vseh temeljnih samoupravnih organizacijah, skupnostih in širše, so nujen in bistven pogoj za resnično uveljavljanje revolucionarne vsebine ustavnih načel v

Kaj je v teh očkah?

Foto: Franci Kamnik II

družbenem življenju. Veliko vlogo in nalogo pri tem imajo komunisti, zato je poziv njim, da izpovedo še več revolucionarnega navdušenja in mobilnosti za pravočasno reagiranje pri doslednem uresničevanju duha nove ustave.

Vidno vlogo pri tem bodo imela sredstva javnega obveščanja, zlasti tovarniška glasila, kajti ta bodo morala pojasnjevati spremembe, ki jih prinaša nova ustava, morala bodo nenehno vsebinsko učinkovati in izražati hotenja nove ustave na vseh področjih našega življenja in dela.

bomo spregovorili tudi o delu osvojene in doslej izpeljane reorganizacije sindikalne organizacije v železarni.

Ker je sindikalna organizacija v novi sprejeti ustavi SFRJ dobila nove, pomembne družbene odgovornosti, bomo na sindikalni konferenci morali tudi ustrezno dopolniti naša pravila. Poglobljeno uveljavljanje ustavnih določil nas prisiljuje v nadaljnje organizacijske spremembe, spregovoriti bomo morali o nadaljnji reorganizaciji sindikata in odgovornosti, pravice in dolžnosti sedanjih osnovnih organizacij prenesti na sindikalne podružnice. To bi pomenilo sprožiti impulze za razbijanje sedanje podjetniške usmerjenosti TOZD.

Lojze Janežič

OB DNEVU ŽENA

Otroški glas je raznežil mamico s svojim preprostim vprašanjem: »Mami, kaj si želiš za dan žena?« Morda se je spomnila na stotero vsakdanjih skrbi, vsakodnevna opravila, na pesem otroškega joka, drobne prepire in vse drugo, kar vsakdan prinaša ženi.

In kakor v nikoli doživetih sanjah, je počasi na glas domislila svoje skromne želje, ki so neznansko daleč od tistih, ki že skoraj zahtevajo dragocena darila za svoj praznik. Ta žena je želela nekaj bornih uric miru, želela je vedeti, kakšen je en sam brezskrben dan v brezdelju. Želela je vsaj enkrat v letu zopet biti ženska z vsemi svojimi čari, željami, mislimi. Morda se je šele sedaj zavedla, da so otroci, služba in gospodinjstvo iz nje napravili brezoseben avtomat, ko samo pritisneš na določen gumb in sledi določena reakcija. Vsak dan vstajanje ob isti uri, zmeraj enako delo, večno ponavljanje opozoril otrokom. Vse te stvari jo sužnijo.

Ali kateri mož kdaj pomisli, da si žene želijo toplih besed, nežnosti, malo več pozornosti? Tudi tako malo je včasih dovolj, da se razveseli utrujen duh. Mnoge dobijo psovko v pozdrav, brco za izrečeno resnico, včasih celo za molk.

Medtem ko se on tolaži z alkoholom ali ljubico, se ona s kupom umazane posode, sesanjem prahu s preprog, krpanjem majhnih srajčk, s kopico otrok.

Kako lepo je, ko je mlada in lepa, ko lahko okoli prsta ovije vse moške, ko ji svet leži pred nogami. Ta čar pa mine tako naglo, da se mnoge zavejo tega šele tedaj, ko je med že polizan. Spomnijo se tega v prečutih nočeh ob otroku, ob prepiru z možem. Prepozno. Ostane samo tolažba, da tudi vse grdo enkrat mine.

Morda bi kdo rekel, da ženske v resnici niso taka trpeča, ponižana, včasih zatajevana in kdaj zasmehovana bitja. Seveda so tudi drugačne z manj lepimi lastnostmi, a vsi vemo, da nihče ni in nikoli ne bo popoln.

Ljubite vsaj tiste, ki so dobre in nežne, spoštujte jih. Dajte jim skromno darilo — ljubezen.

Z. S.

PRED II. SINDIKALNO KONFERENCO

V programu sindikalne aktivnosti je tudi obveznost, da je v enem letu treba sklicati dve sindikalni konferenci. Prva je bila 29. oktobra lani. Vsebinska usmeritev konference pa je bila povsem problematika, saj smo obravnavali le stanovanjsko problematiko.

27. marca pa bo delovna konferenca, ki bo obravnavala vprašanje s področij: družbena prehrana, aktivna rekreacija, izletništvo in letni oddih. Na konferenci

TIHI JUBILEJ

V letu 1963 (konec decembra) je bila po 3-mesečni montaži dokončana nova naprava za proizvodnjo kisika, ki jo je dobavila italijanska firma SIO iz Milana. (Naprava lahko v eni uri proizvede 670 m³ plinastega kisika in je po velikosti med večjimi v Jugoslaviji).

Zaradi nedokončanih obrtnih del v kisikarni pa je naprava pričela redno obratovati šele tri mesece pozneje, zato bo 16. marca poteklo 10 let obratovanja takrat še sodobne, danes pa že deloma zastarele naprave za proizvodnjo kisika.

Letna možna proizvodnja je ca. 6400 t, medtem ko se sedanja potrošnja s prodajo vred giblje do 4000 ton.

Dosedanje obratovanje pa je bilo povezano z več manjšimi pa tudi večjimi okvarami in strojelomi. Konstrukcija naprave, rezerva zmogljivosti, v veliki meri pa tudi usposobljenost zaposlenih, ki so obenem tudi vzdrževalci, je omogočala premestiti koničasto potrošnjo in v večini primerov zastoje skrbeti na minimum.

Zaposlenim v kisikarni ob sicer skromnem jubileju čestitamo in jim tudi v bodoče želimo varno delo pri proizvodnji »dobrega ozračja«, ki je zaradi neposredne bližine molčečih, a mirujočih odpravalnih naprav še toliko bolj pomembna! če

Franc Čegovnik

Novi samoupravni odnosi — večje osebno varstvo pri delu

»Varstvo pri delu obsega pravice in obveznosti delavcev in njihovih organizacij združenega dela po zakonu in drugih predpisih do ustvarjanja takšnega delovnega okolja, delovnih razmer in življenjskih pogojev, ki zagotavljajo fizično in moralno integriteto delavca pri delu.«

To določilo je postavljeno v I. členu osnutka novega zakona o varstvu pri delu, ki je pred sprejemom v skupščini Socialistične republike Slovenije. Varstvo pri delu je po tem zakonu celokupnost ukrepov, postopkov in opravil, s katerimi si delavci v temeljnih organizacijah združenega dela ustvarjajo in zagotavljajo varno delovno okolje, delovne in življenjske razmere ter s tem uresničujejo pravico do varstva pri delu. V novih pogojih, ko delavci v združenem delu bolj neposredno odloča o delu in poslovanju organizacije združenega dela, je treba tudi varstvo pri delu čim bolj učinkovito realizirati. Stalna skrb vseh ustreznih družbenih dejavnikov, zlasti sindikatov, ter permanentna pravica in dolžnost delavcev za urejanje dela na področju varstva pri delu mora postati garant, da se v bodoče dosežejo tudi v našem podjetju boljše rezultati varstva pri delu.

POGOSTNOST NEZGOD

V zadnjem desetletnem obdobju od leta 1964 do 1967 je bil v našem podjetju zabeležen močan padec pogostnosti delovnih nezgod, najprej pa so bile nezgode vsako leto v porastu. V letu 1966 in 1967 smo se v pogostnosti delovnih nezgod s 4,71 odst. oziroma 4,56 odst. že močno približali najbolj modernim organiziranim podjetjem v zahodnih evropskih državah, Sovjetski zvezi in Japonski. Ameriška metalurška industrija je beležila v tem času odstotek pogostnosti delovnih nezgod okrog 1 do 2 odst. Pri nas pogostnosti nezgod na stopnji pod 5 odst. nismo mogli dolgo obdržati. Vsako leto smo zabeležili neznamenit porast za okrog 0,5 odst. vse do leta 1972, ko je ta znašal že 7,10 odst. Republiško poprečje delovnih nezgod za gospodarsko panogo industrija in rudarstvo je bilo v tem letu 9,39 odst. Med enakimi podjetji v združenju

jugoslovanskih železarn pa je bilo isto leto poprečje pogostnosti nezgod 9,45 odst.

V letu 1973 so delovne nezgode v naši železarni nepričakovano prekomerno porasle.

Skupno je bila registrirana 401 nezgoda, ki je zahtevala izostanek z dela. Od tega števila se jih je pripetilo samo pri delu v podjetju 352, na poti od doma do delovnega mesta in od delovnega mesta do doma pa 49.

Odstotek nezgod, računano na skupno število nezgod (401) in poprečni stalež zaposlenih v podjetju (3923) znaša 10,22 odst. Odstotek nezgod računano samo na število nezgod, ki so se pripetile pri delu v podjetju (352) in poprečni stalež zaposlenih (3923) znaša 8,97 odst.

Odstotek nezgod, ki so se pripetile na poti na delo in z dela (49) je v primerjavi s poprečnim staležem zaposlenih (3923) razmeroma visok in znaša kar 1,25 odst. Na zmanjšanje teh nezgod v podjetju ne moremo neposredno vplivati, nasprotno lahko predvidevamo, da bodo glede na neugodne prometne razmere še celo v porastu.

V primerjavi z letom 1972 se je število nezgod, ki so se pripetile samo pri delu v podjetju, povečalo v absolutnih številkah od 240 na 352 ali za 112 primerov, odstotek pa se je zvišal od 6,33 odst. na 8,97 odst. ali za 2,64 odst. Število nezgod na poti na delo ali z dela se je v istem obdobju povečalo od 29 na 49 ali v primerjavi z odstotki na stalež zaposlenih od 0,77 odst. na 1,25 odst., za 0,48 odstotka. Iz prikazanih podatkov o pogostnosti delovnih nezgod je moč zaključiti, da so bile v letu 1973 v večjem porastu nezgode v podjetju kot nezgode na poti na delo ali z dela.

Pogostnost delovnih nezgod po enotah in obratih je razvidna iz tabele za leto 1972 in 1973. Enota metalurških obratov s pogostnostjo 14,79 odst. močno odstopa od enote mehanjskih obratov, ki ima pogostnost nezgod 7,39 odst. in enote vzdrževalnih obratov, ki ima pogostnost nezgod 7,39 odst.

Med umskimi delavci, zaposlenimi v upravi podjetja, je bila pogostnost nezgod 3,12 odst. v primerjavi z letom 1972 je bila pogostnost nezgod v vseh treh enotah v letu 1973 višja.

V metalurških obratih se je povišala od 9,23 odst. na 14,79 ali za 5,66 odst., v mehan-

jskih obratih od 6,12 odst. na 7,74 odst. ali za 1,62 odst. in v vzdrževalnih obratih od 5,59 odst. na 7,39 ali za 1,80 odst. Med posameznimi obrati metalurške proizvodnje najbolj izstopa obrat kovačnice z 21,49 odst., sledijo pa mu valjarna z 19,28 odst., topilnica s 17,92 odst., livarna s 15,72 odst., in jeklovlek z 12,16 odst. V vseh teh obratih je pogostnost nezgod izredno visoka. Poprečje pogostnosti nezgod v tej enoti znižujejo skupne službe, v katerih je bila pogostnost nezgod le 3,34 odst.

Med posameznimi obrati mehanjske obdelave je bila pogostnost nezgod največja v obratu strojev in delov z 9,78, sledijo vzmetarna z 9,01 odst., obrat pnevmatskega orodja s 6,99 odst., obrat industrijskih nožev s 6,67 odstotka, kalilnica s 6,38 odst. in skupne službe enote II s 5,65 odst.

Med vzdrževalnimi obrati najmočnejše izstopata strojni in gradbeni remont z 12,63 odst. oziroma 12,24 odst. Razmeroma nizek odstotek nezgod pa so dosegle skupne službe tehniškega sektorja 2,44 odst., energetski obrat 3,19 odst., promet 4,63 odst. in elektro obrat za jaki tok 5,56 odst.

Brez delovne nezgode je bil le elektro obrat za šibki tok. Prav tako ni bilo nobene primerne nezgode med pripravniki.

RESNOST NEZGOD

Med kazalce za oceno stopnje varnosti spada poleg ocene pogostnosti še resnost nezgod. Resnost nezgod ocenjujemo po številu izgubljenih delovnih dni, ki nam v razmerju s številom nezgod pokažejo, koliko izgubljenih delovnih dni odpade na eno nezgodo. Prav tako lahko na podlagi resnosti nezgod ugotovimo podatek števila izgubljenih dni zaradi nezgod na zaposlenega delavca ter podatek, na katerega zaposlenega je prišlo do delovne nezgode.

V letu 1973 je bilo zaradi vseh primerov nezgod (401) izgubljenih 8043 delovnih dni.

Na posamezno nezgodo odpade 20 izgubljenih delovnih dni, kar je za 3,7 manj od prejšnjega leta. Iz tega podatka lahko ugotovimo, da je bila resnost nezgod v letu 1973 nekoliko nižja. Resnost nezgod vse od leta 1969, ko je odpadlo na posamezno nezgodo kar 29,7 izgubljenih delovnih dni, stalno upada, kljub temu pa predstavlja skupno število izgubljenih delovnih dni zaradi visoke pogostnosti resen problem, kateremu se bo treba posvetiti na vseh področjih preventivnega dela v podjetju in v zdravstveni službi. Ugotovljeno je bilo torej, da se je leta 1973 poškodoval vsak 9,7. zaposleni delavec in da je ta izostal z dela 20 delovnih dni. Resnost nezgod je še vedno velika. Po naravi nezgod jih lahko ocenjujemo kot nezgode z večjim poprečnim številom izgubljenih delovnih dni, kar je specifično za težko industrijo, v kateri so pogoji dela težki. Med 401 nezgodami, ki so se pripetile v letu 1972 pri rednem delu in na poti na delo in z dela, je bilo 9 primerov ali 2,2 odst. nezgod s hujšo naravo.

Hujši primeri delovnih nezgod so se pripetili v naslednjih obratih: vzmetarni 1, čistilnici jekla 1, kovačnici 1, topilnici 1, valjarni 2, industrijskih nožev 1, strojnega remonta valjarne 1, 1 primer pa je bil na poti na delovno mesto.

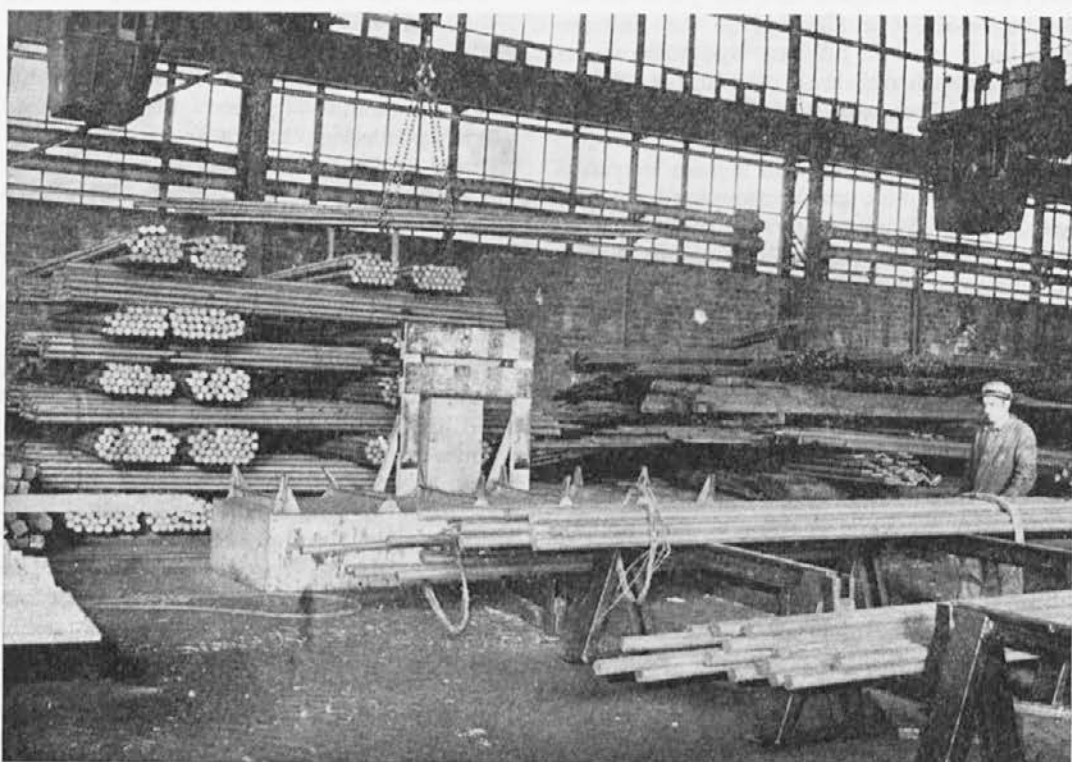
Vse te nezgode in njihove vzroke je poleg pristojne službe VPD raziskal še pristojni organ republiškega inšpektorata dela iz Ljubljane in organ za notranje zadeve — milica Ravne.

HUJŠE DELOVNE NEZGODE

1. 19. januarja v obratu vzmetarne na brušilnem stroju.

Delavec Ciril Obretan je nameraval na brušilnem stroju klinasto obrusiti ploščato kovinsko palico, ki bi mu služila kot delovni pripomoček pri razstavljanju vzmetnih listov. Ko je bila palica že konično obrušena, mu je potegnili navzdol v režo med naslonom brušilnega kolotoma. Pri tem mu je zgrabilo levo roko med palico in brušni kolot ter jo obrusilo po hrbtni strani.

Vzrok za nastalo nezgodo je, ker je delavec brušil palico na nepravilen način in na brušilnem stroju, ki za to vrsto dela ni bil posebej prilagojen.

Med prevozom okroglih palic debeline 50 mm z električnim mostnim žerjavom so zaradi zamaščenosti palice nepričakovano zdrsnile iz objema verig in padle na tla. Nekaj palic se je od tal odbilo in oplazilo tov. Marjana Gmajnarja, ki je v bližini na adjustažnih stojalih opravljal svoje delo. Delovna nezgoda se je pripetila 17. novembra 1973 v valjarni

PREGLED POGOSTNOSTI NEZGOD PO ENOTAH IN OBRATIH V LETU 1972 IN 1973

ENOTA — OBRAT	1972			1973		
	poprečni stalež	število nezgod	%	poprečni stalež	število nezgod	%
Uprava	388	10 + 6	4,38	416	10 + 3	3,12
Skupne službe enote I.	291	2 + 1	1,03	359	7 + 5	3,34
Topilnica	260	40 + 1	15,77	279	45 + 5	17,92
Livarna	457	33 + 4	8,10	439	62 + 7	15,72
Valjarna	336	25 + 2	8,04	332	59 + 5	19,28
Kovačnica	230	29 + 1	13,04	228	43 + 6	21,49
Jeklovlek	69	10 + 2	17,39	74	6 + 3	12,16
Skupaj enota I.	1.643	139 + 11	9,13	1.711	222 + 31	14,79
Skupne službe enote II.	232	3 + 1	1,72	248	12 + 2	5,65
Kalilnica	51	1	1,96	47	3	6,38
Obrat industrijskih nožev	75	8 + 2	13,33	90	6	6,67
Obrat pnevmatskega orodja	148	3	2,03	143	9 + 1	6,99
Obrat strojev in delov	323	25 + 2	8,36	317	27 + 4	9,78
Vzmetarna	103	10 + 2	11,65	111	9 + 1	9,01
Skupaj enota II.	932	50 + 7	6,12	956	66 + 8	7,74
Skupne službe tehniškega sektorja	133	3 + 1	3,01	123	2 + 1	2,44
Energetski obrat	87	2 + 1	3,45	94	2 + 1	3,19
Jaki tok	124	4	3,23	126	6 + 1	5,56
Šibki tok	32	—	—	32	—	—
Strojni remont	275	21 + 2	8,36	293	35 + 2	12,63
Gradbeni remont	50	8	16,00	49	6	12,24
Promet	104	3	2,88	108	3 + 2	4,63
Skupaj tehniški sektor	805	41 + 4	5,59	825	54 + 7	7,39
Pripravniki	21	—	—	15	—	—
Skupaj podjetje	3.789	240 + 29	7,10 *6,33	3.923	352 + 49	10,22 *8,97

Opombe: + pomeni nezgoda na poti na delo ali z dela domov
 * pomeni samo odstotek nezgod pri delu (brez nezgod na poti)

2. 28. februarja v obratu čistilnice jeklene litine pri razkladanju gosenic na kamion. Poškodoval se je odprenik Oto Mihael, ki ga je skladovalnica gosenic stisnila ob kamion in mu poškodovala kolka, trebuh in levo roko.

3. 23. marca v obratu kovačnice pri transportni manipulaciji z žerjavom. Prvi pomočnik kovača tov. Martin Novinšek, ki se je pri tej nezgodi poškodoval, se je povzpел na 110 cm visok zaboj ob vozu ogrevne peči ter nameraval pripeti z žerjavnimi kleščami gredico. Pri tem mu je spodrsnilo, tako da je imel po padcu nogi na zunanji in notranji stranici zaboja, ki mu je poškodovala splovelo.

4. 27. maja v obratu topilnice pri manipulaciji livne ponovce z žerjavom. Do nezgode je prišlo pri postavljanju 25-tonske livne ponovce na odlagalno mesto z žerjavom. Ko je bila ta že postavljena, je tov. Avgust Grm prijel z desno roko žerjavno verigo z namenom, da bi jo snel z obroča ponovce. V tem trenutku se je veriga zaradi dviga napela in ga stisnila za desno roko. V bolnišnici so mu amputirali 5. prst, dobil pa je hujše poškodbe tudi na 4. prstu.

5. 31. maja v obratu valjarne pri ravnanem stroju danieli. Vajenec Viljem Rožej je pri nezavarovanem ravnalnem stroju, s katerega je bila odstranjena varnostna zaščitna naprava, z levo roko posegel med vrtečo se kardansko os. Ta ga je zgrabila in mu jo večkrat nalomila.

6. 30. julija v obratu industrijskih nožev na brusilnem stroju norton. Med obračanjem in kontroliranjem krožne žage pri brusilnem stroju norton za pločevinsko brušenje je kvalificiranemu brusilcu Janku Petru ta zdrsnila iz leve roke. S svojo težo je padla na njegovo desno roko in jo stisnila ob vodilo stroja. Pri tem mu je krožna žaga poškodovala dva prsta na desni roki.

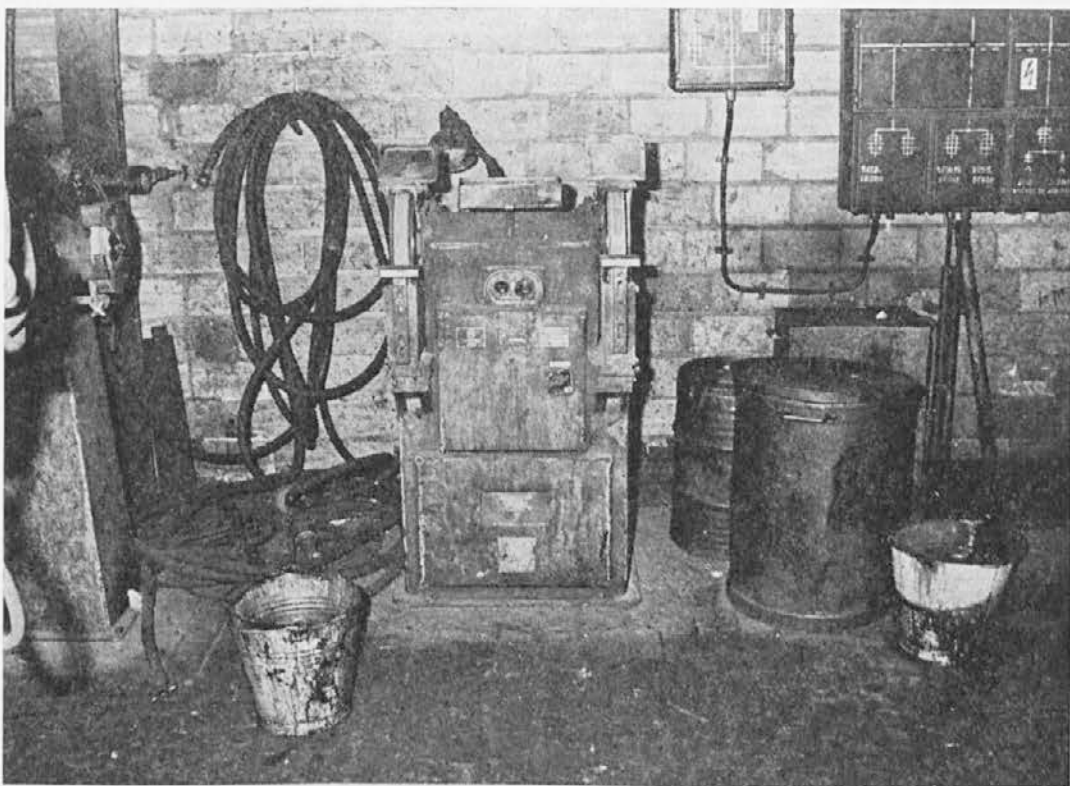
7. 17. novembra v obratu adjustaze valjarne pri manipulaciji okroglih palic z žerjavom. Opis nezgode je razviden pod fotografijo.

8. 18. novembra na poti od doma na delovno mesto. V prometni nezgodi se je poškodovala tov. Zdenka Mezner.

9. 25. novembra v oddelku strojnega remonta valjarne, ko se je delavcu Pavlu Val-

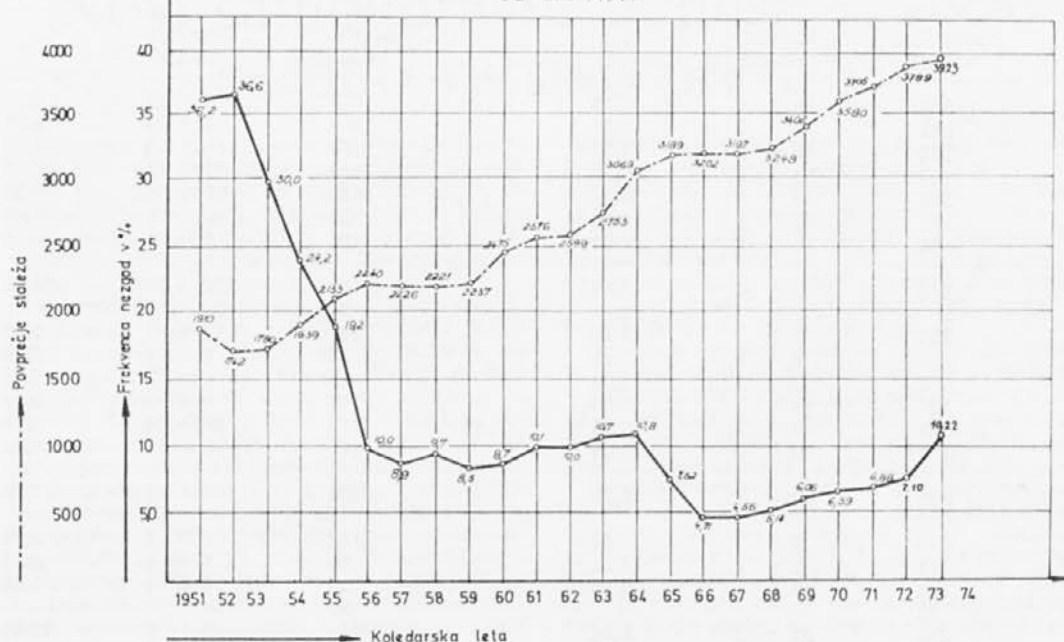
tlju vnela delovna obleka. V zvezi s to nezgodo preiskovalna komisija ni mogla ugotoviti pravega vzroka, zakaj je prišlo do vnetja delovne obleke. Ugotovljena so bila dejstva, da je bila v neposredni bližini brusilnega stroja, na katerem je poškodovani pred nezgodo brusil, posoda s pralnim špiritom. Na podlagi iz-

jav zaslišanih in poškodovanca se lahko domneva, da se je gorilni špirit vnel zaradi iskre, ki je priletela od brusilnega stroja, na katerem je v času nezgode še brusil sodelavec Leon Petrič. Goreči pralni špirit v posodi pa je vnel delovno obleko Pavlu Valtlu in ga huje opeknel po spodnjem delu hrbta. Pri tej

V desnem vedru se je zaradi iskre od brusilnega stroja vnel pralni špirit. Pri brusilnem stroju v strojno ključavničarski delavnici v valjarni se je v nedeljo, 25. novembra 1973, delavcu Pavlu Valtlu vnela delovna obleka. Dobil je težke opekline po hrbtu in zadnjici. Potrebna je bila plastična presaditev kože od druge zdrave osebe. Svojo kožo so bili takoj pripravljeni darovati bratje Ivan, Albert in Jakob ter Robert Jamšek iz termoelektriskega obrata. Po predhodnem zdravniškem pregledu je bil izbran za darovalca zdrave kože z obeh nog brat Ivan. Plastično presaditev kože je uspešno opravila dr. Janžekovičeva na oddelku za plastično kirurgijo v mariborski bolnišnici.

Pogostost delovnih nezdod v Železarni Ravne
od 1951. leta

nezdod se je lažje opekel po obeh rokah tudi Leon Petrič, ki je med reševanjem trgal gorčo delovno obleko s telesa Pavla Valtia. Rekonstruirano delovno mesto nezdode prikazuje fotografija.

Smrtnega primera delovne nezdode v letu 1973 ni bilo. Pri rednem delu v podjetju ni bilo smrtnega primera delovne nezdode od leta 1966.

VZROKI NEZGOD

Raziskave delovnih nezdod v pretežni večini opravljamo strokovni sodelavci službe varstva pri delu, pri hujših, kolektivnih in smrtnih nezdodah pa še posebej pristojna inšpekcija dela. Pri tem ni naš glavni cilj iskati krivca, temveč v prvi vrsti ugotavljati prave in resnične vzroke in vire nezdode pri delu.

Vsako nezdodo moramo zato skrbno analizirati in na podlagi ugotovljenih vzrokov predlagati prave in učinkovite ukrepe za njihovo odpravo. Pri raziskavi nezdode pa morajo sodelovati tudi tehnični strokovnjaki za posamezna področja tehnike varnosti; TNZ (milica) sodeluje le, če gre za vzroke nezdod v zvezi s kriminalom, preiskovalni sodniki pa zaradi ugotavljanja odgovornosti in krivde odgovornih oseb, ki niso izvajale predpisanih ukrepov varstva pri delu.

Da je možno priti do pravih vzrokov nezdod pri delu, je treba vsako raziskavo napraviti temeljito takoj po nezdodi. Mesto in vse okoliščine ne smejo biti spremenjene. Raziskavo je treba opraviti objektivno in nepristransko ter ugotoviti zlasti napačna ravnanja ljudi pri delu in materialne vzroke.

Natančna analiza vzrokov 401 nezdode, ki se je pripetila v letu 1973 v železarni Ravne, je pokazala naslednje ugotovitve:

Največ nezdod je bilo zaradi nezadostne spretnosti, hitrosti in natančnosti delavcev pri njihovih kretnjah, gibanju in hoji po delovnem mestu in izven njega — po številu 82 ali 20,46 odst.

Na drugem mestu so nezdode zaradi neupoštevanja splošnih zahtev dela glede izvajanja ukrepov varnosti. Med te spada tudi gibanje delavcev v nedovoljenih prostorih, kajenje na prepovedanih mestih, vnašanje gorljivega materiala in podobno. Takih nezdod je bilo 56 ali 13,96 odst.

Slede vzroki zaradi neuporabe delovnih sredstev in izvajanje delovnih operacij, ki so v nasprotju s predpisi varstva pri delu ali zahtevanim načinom dela. Teh primerov je bilo 50 ali 12,47 odst. Zaradi neprimerne delovne okolice, v kateri temperatura, vlaga, onesnaženje, razsvetljava, ropot in vibracije niso bile v skladu z veljavnimi normativi varstva pri delu, je bilo 24 nezdod ali 5,98 odst.

Zaradi neprimernih delovnih prostorov, ko so bile delovne površine, prehodi, stopnišča tako po obliki kot po velikosti, izvedbi, ma-

terialu in načinu vzdrževanja v nasprotju z veljavnimi tehničnimi in varstvenimi določili za delo, je bilo 21 primerov ali 5,24 odst. nezdod.

Nezadosten standarden ali običajen nadzor tehnoloških in delovnih postopkov ter skrite tehnično-tehnološke pomanjkljivosti, ki se pri običajnih postopkih ne pojavljajo, so povzročile po 17 primerov ali 4,24 odst. nezdod.

Pomanjkljivosti sredstev osebnega varstva zaradi premajhne funkcionalnosti, napačnega namena pri uporabi, slabe izvedbe, slabega materiala ali neprimerne vzdrževanja so povzročile 16 primerov ali 3,99 odst. nezdod.

Zaradi napačnega načina izvajanja tehnoloških postopkov po obstoječih tehničnih in varnostnih normativih dela je bilo 15 ali 3,74 odst. nezdod.

Neuporaba ali nezadostna uporaba sredstev osebnega varstva in neprimerna konstrukcija, kvaliteta in vzdrževanje orodja za delo, kar je v nasprotju z obstoječimi tehničnimi določili, je povzročila po 14 primerov ali 3,49 odst. nezdod.

Neuporaba ali nezadostna uporaba tehničnih varovalnih sredstev je povzročila 10 primerov ali 2,49 odst. nezdod.

Zaradi napačnega projektiranja tehnološkega postopka, ki ni v skladu z veljavnimi varnostnimi normativi dela, sta bili dve nezdodi ali 0,50 odst. nezdod.

Zaradi vseh drugih nerazvrščenih vzrokov je bilo 50 primerov ali 12,47 odst. nezdod.

Če v grobem razdelimo vse vzroke 401 nezdode na osebne in materialne, ugotovimo, da odpade kar 323 nezdod ali 80,55 odst. na osebne in 78 nezdod ali 19,45 odst. na materialne vzroke.

Preprosto bi lahko rekli, da je glavni vzrok tako visoki pogostnosti delovnih nezdod osebna nedisciplinarnost, malomarnost, neznanje, nedoslednost, nevestnost, neodgovornost delavcev in vodstvenega kadra, kot tudi nered na delovnih mestih in pomanjkljiva organizacija dela.

Na podlagi ugotovitev vzrokov nezdod je strokovna služba VPD pripravila program ukrepov za znižanje delovnih nezdod, tako da bo v prvi vrsti možno vplivati na znižanje vzrokov osebnega faktorja in v drugi vrsti na vzroke materialnega faktorja. Mnogokrat se vzroki obeh nekoliko dopolnjujejo in jih je treba vzporedno odpraviti.

Vse navedene pomanjkljivosti, ki so povzročile delovne nezdode delavcev, pa so posredno ali neposredno vplivale tudi na kazalce za uspešno gospodarjenje v podjetju in na druge zdravstvene in socialne težave, zato je bilo nanje opozorjeno že tudi od samoupravnih in družbenopolitičnih organizacij. Kako se bodo začele odpravljati pomanjkljivosti za

zmanjšanje delovnih nezdod, je predvsem odvisno od odgovornih vodilnih in vodstvenih delavcev v podjetju ter od neposrednega nadzora pristojnih organov inšpekcije dela.

STATISTIČNI PREGLED POGOSTNOSTI DELOVNIH NEZGOD IN IZGUBLJENIH DELOVNIH DNI PO KOLEDARSKIH LETIH

koled. leto	popr. št. zaposl.	štev. nezdod	odstotek	pošev. vsak	št. izg. dni	izg. dne na zaposl. nez. na zaposl.	izg. dne na nezdodo
1951	1910	692	36,2	2,8	—	—	—
1952	1742	639	36,6	2,7	10741	6,15	16,8
1953	1780	534	30,0	3,3	9476	5,32	17,7
1954	1939	470	24,2	4,1	6305	3,20	13,4
1955	2133	410	19,2	5,2	7450	3,50	18,1
1956	2240	224	10,0	10,0	5547	2,40	24,7
1957	2226	199	8,9	11,2	4812	2,20	24,2
1958	2221	216	9,7	10,3	4735	2,10	21,9
1959	2237	190	8,5	11,8	4946	2,20	26,0
1960	2475	215	8,7	11,5	4845	1,95	22,5
1961	2576	258	10,1	10,0	6455	2,51	25,0
1962	2599	263	10,0	9,9	6467	2,49	24,6
1963	2753	295	10,7	9,4	7716	2,80	26,2
1964	3069	333	10,8	9,2	9336	3,04	28,0
1965	3189	240	7,52	13	6150	1,92	25,6
1966	3202	151	4,71	21	3855	1,20	25,5
1967	3197	145	4,56	22,0	3958	1,23	27,2
1968	3248	167	5,14	19,4	4970	1,53	29,7
1969	3402	206	6,06	16,5	5063	1,49	24,6
1970	3580	236	6,59	15,1	6170	1,73	26,3
1971	3705	255	6,88	14,5	6366	1,71	24,9
1972	3789	269	7,10	14,1	6393	1,69	23,7
1973	3923	401	10,22	9,7	8043	2,05	20,0

PROGRAM VARSTVENIH UKREPOV ZA ZNIŽANJE DELOVNIH NEZGOD V LETU 1974

Glede na najpogostnejše vzroke delovnih nezdod, ki so vplivali na prekomerni porast pogostosti nezdod v Železarni Ravne v letu 1973, smo sestavili program varstvenih ukrepov za znižanje teh v letu 1974. Posamezne predlagane ukrepe bo treba še detajlneje preučiti pri odgovornih samoupravnih organih družbenopolitičnih skupnosti, da se bo lahko pristopilo k njihovi realizaciji.

Program predlaganih varstvenih ukrepov za znižanje delovnih nezdod v letu 1974 je naslednji:

1. Pooprstiti je treba na vseh delovnih mestih delovno, tehnološko in varstveno disciplino ter dosledno skrbeti za večji red in urejenost.

2. Za novo sprejete delavce in delavce, ki se premestijo na drugo delo, je treba izpopolniti teoretični in praktični del učenja v delu z namenom, da se čim bolj seznanijo z nevarnostmi pri delu ter s pravicami in dolžnostmi glede varstva pri delu in z delovnimi pogoji.

3. Za vse delavce, ki opravljajo, vodijo ali nadzorujejo delo, pri katerem je večja nevarnost poškodb in zdravstvenih okvar, je treba izvesti periodično preverjanje znanja iz varstva pri delu, da bi se ugotovilo, če so za svoje delo dovolj usposobljeni.

Med ta delovna mesta spadajo zlasti vsi vodstveni delavci iz neposredne proizvodnje, priprave dela, konstrukcijskih oddelkov, kontrole in delavci, zaposleni na žerjavih, pri privzovanju bremen ter drugih delovnih mestih, kjer je večja nevarnost za poškodbe in zdravstvene okvare.

4. Po posebnem pregledu, ki ga je v letu 1973 izdelala služba varstva pri delu v skladu s pravilnikom o načinu in postopku za opravljanje preventivnih zdravstvenih pregledov, je treba izvesti periodične zdravstvene preglede delavcev, da se ugotovi zdravstveno telesno in duševno stanje delavcev ter oceni njihova delovna sposobnost z zdravstvenega vidika, odkrivajo zgodnje zdravstvene okvare

in preprečuje invalidnost. Po že izdelanem pregledu je treba pregledati letno skupaj 1508 delavcev, ki so zaposleni na delovnih mestih, kjer so nevarnosti za poškodbe ali zdravstvene okvare večje. Periodične preglede bo opravil dispanzer za medicino dela ko-roškega zdravstvenega doma.

5. Vse delovne naprave (dvigala — žerjave, parne kotle, posode pod pritiskom ter druge), ki se po predpisih o varstvu pri delu morajo periodično pregledati in preizkusiti s stališča varnosti oseb na delu, je treba prek službe za varstvo pri delu ali za to pooblaščenih zavodov v sodelovanju vodij dela v obratih ponovno opraviti.

V zvezi s tem pregledom je treba izdelati seznam tistih delovnih priprav in naprav, ki ne izpolnjujejo osnovnih zahtev po predpisih o varstvu pri delu in jih je treba ustrezno usposobiti — urediti oziroma jih predlagati za izključitev iz redne proizvodnje.

6. Na delovnih, delovnih mestih in delovnem okolju, kjer se niso izvedene okoliške meritve ali te niso več v skladu z obstoječim stanjem, je treba izvesti ponovne meritve fizikalno-kemičnih in bioloških škodljivosti ter mikroklima.

Na podlagi ugotovitev škodljivih vplivov v delovni okolici je treba izvesti ustrezno ocenitev delovnih mest in jih razvrstiti po stopnjah ogroženosti.

7. Na vseh delovnih mestih, kjer ni mogoče odvrniti nevarnosti ali škodljivosti, ki so ji iz-

postavljeni delavci z obstoječimi in predpisanimi varstvenimi ukrepi in ni mogoče zagotoviti varnega dela pred poškodbami ali zdravstvenimi okvarami, je treba poostri nadzor nad uporabo sredstev in opreme za osebno varstvo pri delu, in sicer v skladu z njihovim namenom in vzdrževanjem. Od delavcev, ki so sredstva osebnega varstva in osebno varstveno opremo dolžni uporabljati, je treba zahtevati večjo osebno disciplino in podvzemati proti kršilec pogostejše sankcijske ukrepe v skladu s predpisi varstva pri delu.

8. Za večji osebni interes varnosti dela vsakega delavca za znižanje pogostosti in resnosti delovnih nezgod, obolenj in izostajanja z dela predlagamo v našem podjetju ponovno uvedbo materialnega stimulansa, ki je že pred leti bil vpeljan z namenom zmanjšanja pogostosti delovnih nezgod. Podroben predlog o primernem stimulansu, ki bi v današnjih razmerah bil učinkovit, bi služba za varstvo pri delu skupaj s komisijo varstva pri delu in drugimi organizacijami v podjetju v kratkem pripravila.

9. Poleg navedenih posebnih ukrepov za zmanjšanje pogostosti delovnih nezgod in obolenj v našem podjetju bo treba kadrovsko izpopolniti sestav službe po veljavni sistemizaciji v podjetju še z enim varnostnim inženirjem, da bo tekoče lahko reševala vse naloge, ki so ji z varstvenimi zakoni in pravilniki naložene.

Kaj torej še ostane, če vse prepričevanje in vse dobre besede ne pomagajo? Poleg dodatnih izobraževalnih tečajev vse-kakor le še zelo zelo neljube **sankcije**, torej disciplinsko kazenski ukrepi. Rekel sem »neljubi, nepopularni«, zato pa tudi doslej tako malokdaj uporabljeni.

Višjo stopnjo razvoja samouprave ko dosegamo, bolj namreč predpostavljamo višjo raven zrelosti in osebne odgovornosti vsakega delavca — samoupravljalca. Ali nismo torej v neprijetnem protislovju sami s seboj, če moramo ugotoviti, da se vsaj v odnosu do varnega dela marsikateri ljudje še daleč ne obnašajo kot dobri samoupravljalci?

Če pa bo vendarle prišlo po temeljitem in dovolj široko zasnovanem pretresanju te problematike tudi do sankcij, potem ne sme biti že vnaprej nobenega dvoma, da bodo za vse enake, torej za nedisciplinirane delavce in za njihove malomarne nadrejene. In ker je delavec najbrž že zelo kaznovan z nezgodo, pohabo, bolečinami in manjšim zaslužkom, je treba v bodoče z vso odgovornostjo analizirati skrb nadrejenih za varno delo in ustrezno ukrepati.

Kolikor se namreč na tem področju ne bo nič premaknilo, ni nobenega poročstva za to, da ne bi bilo stanje čez leto dni enako slabo.

M. K.

Delovne nezgode, odraz nekega stanja

Število delovnih nezgod v lanskem letu je zaskrbljujoče visoko. Prav tako visoka pa je tudi denarna škoda, ki jo utrpí železarna zaradi bolezenskih izostankov. Čeprav ima naša služba HTV vsako posamezno nezgodo analizirano in od primera do primera ni nobenih skrivnosti, pa ostaja ob tako povišanem odstotku vseeno neprijeten vtis, posebno še, če vemo, da so vsi naši varnostni ukrepi in bistvu ostali enaki, kot so bili prejšnja leta.

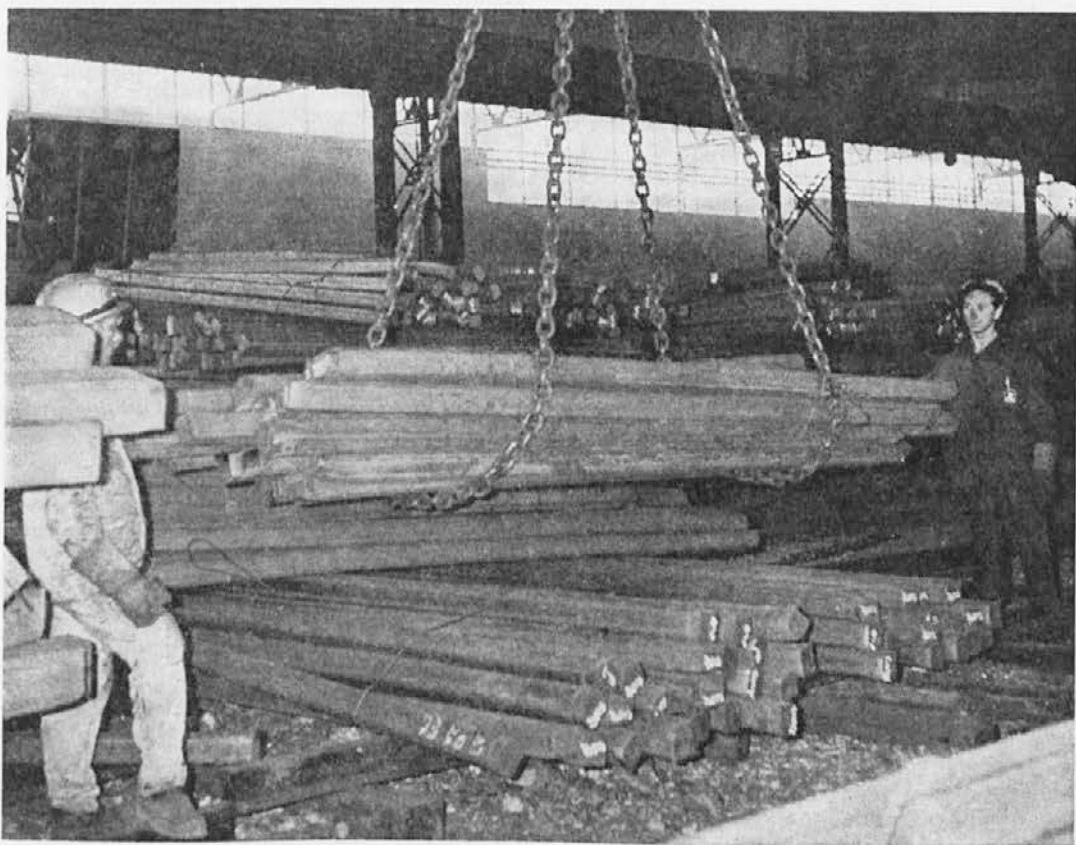
Ker je nemogoče, da bi trije, štirje varnostni tehniki in inženirji mogli vsak dan nadzirati delo skoraj 4000 zaposlenih, ne bi pa tega zmogli, tudi če bi jih bilo še enkrat več, je postavljena varnost pri delu na drugačne temelje. Takšne so členi varnostne verige, ki naj bi preprečevali nezgode:

varno delovno okolje, zaščitna sredstva, delavčevo poznavanje dela (torej tudi nevarnosti v zvezi z njim) in skrb nadrejenih za varnost lastnih ljudi v skupini, izmeni in obratu. Bistveno več elementov ni. Kateri člen v tej verigi je torej najšibkejši, da najprej popusti in pretrga verigo?

Naši strokovnjaki za HTV kažejo predvsem na zadnja dva: na skrb samih delavcev za lastno varnost in na mnogokrat premalo odgovoren odnos nadrejenih do varnega dela.

Pravzaprav je čudno, da je logiko preprečevalnih (preventivnih) ukrepov tako težko razumeti in je ne v čimbolj preprosti obliki vedno znova prikazovati delavcem. Nikoli pač ni mogoče vnaprej vedeti, ali bo nezgoda lažja ali pa bo morda pohabila delavca za vse življenje, ga spremenila v invalida, s tem ogrozila njegov obstoj in ga postavila na dokaj negotovo pot rehabilitacije ali prekvalifikacije. To je (ali bi vsaj moral biti) življenjski interesni vidik delavca, da bi se varoval nezgod. Vidik mojstra in obratovodje pa ni nič manj tehten. Če namreč jemljemo tovariško —

človeški odnos do delavcev kot nekaj samo po sebi razumljivega, potem tembolj stopi v ospredje dejstvo, da vsaka delovna nezgoda osiromaši obrat za dobrega delavca. Vemo namreč, kako dolgo traja, preden človek doseže kvalifikacijo ali preden se novinec nekemu delu priuči. Če pa temu prištejemo še materialno škodo, bi človek zares mislil, da so vsi ti razlogi skupaj dovolj tehtni, da bodo kaj pomagali. Pa vendar številke o nezgodah neusmiljeno trdijo nasprotno, strokovnjaki HTV pa prav tako.

Vsaka veriga nosi samo toliko, kolikor nosi njen najslabši člen

Za boljšo zaščito nog francoski zaščitni čevlji

Vsako leto se v našem podjetju zgodi mnogo telesnih poškodb na nogah. Samo v lanskem letu jih je bilo 80, v zadnjih petih letih pa kar 237. Najbolj so izpostavljeni na nogah prsti. Za varovanje nog, posebno prstov, so predpisani pri nas posebni JUS standardi. Ti določajo, kako morajo biti izdelani zaščitni čevlji z ojačano jekleno kapico, da so varni, trpežni proti vremenskim nepravilnostim in funkcionalno uporabni. Proizvajalci zaščitnih čevljev v naši državi v glavnem ne dosegaajo predpisane kvalitete zaščitnih čevljev, zato jih delavci neradi uporabljajo pri delu. Razen tega se kvaliteta zaščitnih čevljev zelo spreminja. Proizvajalci so v glavnem

stavnik »Astre« nam je zagotovil vse potrebne pogoje tako glede strokovne ocene, enoletne garancije ter stalnosti dobave kot tudi ustreznosti cene, ki znaša za par okrog 283 din.

Tako je bilo vse nared in sklenili smo pogodbo. Sprva smo bili že nekoliko razočarani, ker Astra ni držala dogovorjenih terminov za dobavo, ki so bili določeni za 6. januar 1974. Zahvaliti se moramo mili zimi brez snega, da pritisk za zaščitne čevlje od obratov ni bil večji. Komaj smo uspeli prepričevati delavce, naj počakajo še nekaj dni, pa bodo z novimi zaščitnimi čevlji bolj zadovoljni. Končno smo pred nekaj dnevi dobili prvo pošiljko naročenih kvalitetnih zaščitnih čevljev firme Super-

labeur iz Francije. Tako so se izpolnila naša prizadevanja, da tudi v našem podjetju zaščitimo delavce z najkvalitetnejšimi zaščitnimi čevlji.

Vse uporabnike teh zaščitnih čevljev pa posebno opozarjamo, da je za popolno varnost poleg visoke kvalitete potrebna še popolna osebna zavest in odgovornost za njihovo pravilno in namensko uporabo ter vzdrževanje. V skladu s pravilnikom o sredstvih za osebno varstvo in osebno varstveno opremo železarne Ravne je delavec dolžan zaradi odtujitve ali predčasnega namernega uničenja osebnih zaščitnih sredstev povrniti podjetju ustrezno vrednost.

Prepričan sem, da bo vsak uporabnik novih kvalitetnih zaščitnih čevljev posebej vesel, saj bo delal z njimi bolj varno in produktivno.

Franc Čegovnik, varn. inž.

manjša podjetja, ki pogosto spreminjajo svoj proizvodni program. To povzroča, da pri naročanju zaščitnih čevljev ni moč zagotoviti stalnosti modela in kvalitete. Največja slabost zaščitnih čevljev, ki smo jih doslej uporabljali, je poleg omenjenih slabosti še v preveliki robustnosti, teži in togosti, zato tudi niso bili funkcionalni. Delavci, ki jim je bila uporaba zaščitnih čevljev predpisana, so poskušali dobiti zanje zamenjavo s čevlji brez zaščitne kapiče ali so se jih odrekli ter nosili na delovnem mestu celo svoje čevlje.

Zaradi tega je prihajalo do pogostnih poškodb na nogah. Strokovna služba za varstvo pri delu si je skupno s komisijo za varstvo pri delu, obratovodstvu in nabavno službo zelo prizadevala, da bi dobila kvalitetne zaščitne čevlje in delavce zavarovala pred nevarnostmi poškodb.

Skupna poraba zaščitnih čevljev v podjetju znaša letno okrog 4000 parov. Na nekaterih delovnih mestih so delavci zaradi slabe kvalitete in drugih vzrokov strgali tudi po 3 do 4 pare čevljev letno. Letos pa se nam je nekoliko nasmehnila sreča. V podjetju se je v jeseni 1973 pojavil trgovski potnik podjetja »Astra« iz Ljubljane, ki nam je pokazal vzorec uvoženega zaščitnega čevlja iz Francije. Model tega čevlja nam je bil že poznan. Vedel sem, da ga pri delu uporablja vsa zahodna Evropa. Preizkusil sem ga tudi sam. Pred 5 leti sem ga dobil na strokovni praksi v železarni Braunschweig v Zahodni Nemčiji in ga vsa leta doslej uporabljal kot zaščitno sredstvo v naši tovarni. Tako sem se prepričal o ustreznosti kvalitete in njegovi izredni funkcionalnosti, s katero je dosežena obenem tudi popolna varnost. Pred-

Komunisti sprejeli načrt dela

Komunisti TOZD mehanske obdelave so na svojem februarjem sestanku razpravljali o predvolilni dejavnosti članov ZK (uvod v točko dnevnega reda je imel sekretar obč. komiteja ZK tov. Žagar), v nadaljevanju pa sprejeli program dela za naslednje obdobje. Izhodišče tega akcijskega programa, ki ga v celoti objavljamo, so sklepi zadnje konference, predkongresna razprava in obravnavna nove ustave.

1. Stalna naloga naše organizacije mora biti skrb za tako usmeritev vseh družbenopolitičnih organizacij, da se bo dejansko krepila politična moč delovnih ljudi, predvsem pa njihovih temeljnih slojev. V skladu s tem je treba ponovno pregledati aktivnost posameznih komunistov in jih po potrebi dodatno zadolžiti za aktivno delo. Pregled aktivnosti se mora opraviti takoj.

2. Organizacija ZK v TOZD mehanske obdelave mora stalno zasledovati, predvsem pa sedaj v začetku uvajanja določil nove ustave, kako se to uvaža pri nas. S tem v zvezi so vsi komunisti dolžni, da individualno preštudirajo tekst nove ustave (do 1. marca).

3. V železarni so se že ustanovile TOZD in OSS. Ponovno je treba oceniti, v kakšni meri je naša nova organizacijska shema v skladu z duhom nove ustave oz. v kakšni meri smo ji sledili samo v besedah.

4. Vsak delavec ima pravico razpolagati z rezultati svojega dela. Rezultati so lahko razveseljivi ali pa tudi ne. Zaradi tega moramo komunisti tekoče spremljati rezultate dela v TOZD in pravočasno opozarjati na napake in zahtevati, da se te odpravijo. Posamezne komuniste je s tem v zvezi treba tudi zadolžiti (osebno).

5. Komunisti v TOZD mehanske obdelave se morajo skupaj z drugimi komunisti železarne stalno boriti za popolno spoštovanje medsebojnih samoupravnih dogovorov. Liberalistični tržni odnosi niso sprejemljivi za odnose med TOZD. Od vodilnih delavcev železarne zahtevamo, da se bolj kot do sedaj obnašajo tako, da bo jasno vidno, da se predvsem borijo za poslovni uspeh vse železarne. TOZD ne razdružuje, temveč povezuje.

6. V železarni, pa tudi v naši TOZD je napeta situacija, ki izvira iz nepravilnih odnosov delitve OD. Dejansko imamo danes delitve OD, ki ne upošteva v popolnosti rezultatov dela, nov pravilnik delitve OD pa vse prepočasno napreduje. Zaradi tega je treba v TOZD zagotoviti ekipi, ki nov pravilnik pripravlja, take pogoje dela, da se v bodoče za nobeno kasneje ne bo mogla izgovarjati na objektivne težave. Istočasno zahtevamo od službe za oblikovanje OD, da mesečno poroča o napredku pri pripravi novega pravilnika.

7. Komunisti v TOZD se bomo maksimalno angažirali v razpravah o združevanju dela

dohodka TOZD oz. železarne in o razporejanju tega za zadovoljevanje naših potreb v krajevni skupnosti, občini, v interesnih skupnostih itd. Pričakujemo, da bodo te razprave v bodoče prisotne bolj pogosto, kot je bila praksa do sedaj. Istočasno ko kažemo to našo pripravljenost, pa zahtevamo v imenu vseh delavcev TOZD, da dobimo od povsod, kamor bo naš denar dodeljen, tudi pojasnilo, kako je bil uporabljen. Menimo, da je prav povratna informacija tisti moment, ki bo pri delavcih TOZD dvigal in utrjeval zavest, da dejansko odločajo o uporabi tega dela svojega dohodka. Samoupravne interesne skupnosti, krajevne skupnosti itn., morajo prav v okviru delegatskega sistema najti način za ustrezne povratne informacije.

Prav tako zahtevamo tudi od naših delegatov v zboru delegatov železarne Ravne, da dobijo poročila o porabljenih sredstvih, o katerih odločajo, in jih redno prenašajo v TOZD oz. poročajo na zborih delovnih ljudi ali delovnih skupinah.

8. Komunisti TOZD podpiramo vsak načrt, ki je bil napravljen na podlagi strokovnih analiz, medsebojnega samoupravnega dogovarjanja in usklajevanja. Stvar vseh delavcev TOZD, posebej pa še nosilcev odločanja pa je, da se borijo za izpolnitev teh načrtov. V skladu s točko 4 tega programa smo komunisti dolžni tekoče spremljati izpolnjevanje načrtov in tudi v nadaljevanju ravnati, kot je nakazano v četrti točki.

9. Komunisti se moramo boriti za dosledno izvajanje vseh postavljenih oblik samoupravnega delovanja v TOZD. Zaradi tega je naša neodložljiva naloga, da uvrstimo in pospešimo delo vseh samoupravnih odborov in komisij v TOZD.

10. Komunisti TOZD si bomo morali maksimalno prizadevati, da bodo dejansko imele samoupravne interesne skupnosti ustrezno materialno podlago za svoje delovanje. Delegatski princip upravljanja teh interesnih skupnosti zagotavlja neposreden vpliv delavcev v TOZD na trošenje sredstev, s tem pa jih zavezuje tudi za zagotovitev materialne podlage. Izpolnitev te zahteve je v najožji povezavi s pravilnim združevanjem delavcev v krajevni skupnosti.

11. Gospodarski načrt za leto 1974 predvideva 18 odst. večje osebne prejemke ob zagotovitvi 21 odst. povečanega družbenega proizvoda. Komunisti se strinjamo, da mora biti dvig življenjske ravni delavcev povezan z dvigom produktivnosti dela. Upošteva to pa moramo komunisti skrbno delati v skladu s 4. in 8. točko tega programa.

Življenjska raven pa ni odvisna samo od osebnega standarda, temveč tudi od družbenega. Komunisti se moramo zavzemati za ustrezno delitev sredstev za obe komponenti

življenjske ravni, ker je prav rast družbenega standarda močan instrument odpravljanja socialnih razlik.

12. Med komponentami družbenega standarda igra v naših razmerah poglavito vlogo stanovanjska izgradnja. V železarni imamo izdelan načrt »100 stanovanj« letno. Komunisti menimo, da od tega programa nikakor ne smemo odstopiti.

13. ZK v TOZD ne more iti mimo kadrovske politike. Posebej čutimo, da tu dejansko nimamo svojega vpliva. Pri kadrovanju na vsa vodstvena in vodilna mesta se moramo zavzemati za striktno upoštevanje strokovnih, družbenopolitičnih in moralnih norm.

14. ZK deluje v TOZD prek sindikata. Za krepitev moralne in idejnopolitične moči pa si mora prizadevati, da širi svoje vrste. Bazo za širjenje mora ZK najti predvsem v vrstah tistih delavcev, ki uživajo ugled, sprejemajo

njeno družbenopolitično vlogo ter se zavzemajo za krepitev samoupravnih socialističnih odnosov.

15. Izboljšanje dela ZK v TOZD mora temeljiti na nenehni povezanosti vodilnih delavcev in članov ter na neprestanem spremljanju, ocenjevanju in kritiziranju zastavljenega dela. Povečati je treba osebno in družbeno odgovornost članov ZK.

Dvigovanju teoretičnega znanja komunistov bo treba posvetiti vso skrb. Zato je treba letos realizirati program predavanj, ki ga je pripravil občinski komite in po tej poti nadaljevati tudi v prihodnje.

16. Neodtujljiva naloga in pravica delovnih ljudi je družbena samozaščita. Organizacija ZK mora zato skrbeti za take politične razmere v TOZD, da bo skrb za obrambno pripravljenost stalno prisotna. Organizacija ZK se mora priključiti v koncept SLO. —e

Iz naših TOZD

IZ DELA SAMOUPRAVNIH ORGANOV TOZD METALURŠKE PROIZVODNJE

Dne 19. 2. 1974 je zasedal DS TOZD metalurške proizvodnje. Dnevni red zasedanja je bil zelo pomemben in obsežen. Obraznavan je bil predlog zaključnega računa železarne za leto 1973. DS je dal soglasje k predlogu zaključnega računa in razporeditvi ostanke dohodka. Ob sprejemu — podpisu samoupravnega sporazuma o združevanju v podjetje Železarna Ravne smo se odločili, da zaključni rezultat poslovanja železarne za leto 1973 potrdi zbor delegatov v soglasju DS TOZD in OSS. V bodoče (za leto 1974) je pa za to pristojen DS TOZD oz. delavci, da sami odločajo o rezultatu dela in razporeditvi ustvarjenega dohodka.

Nadalje je DS sprejel gospodarski načrt TOZD metalurške proizvodnje za leto 1974. Gospodarski načrt vsebuje naslednje piane:

- plan proizvodnje po količini,
- plan prodaje in izvoza po vrednosti,
- plan rezultatov poslovanja obratov TOZD metalurške proizvodnje,
- plan števila zaposlenih,
- plan osebnih dohodkov,
- finančni plan podjetja,
- amortizacijske stopnje za odpis osnovnih sredstev,
- na podlagi amortizacijskih stopenj izračunano amortizacijo,
- predlagano višino investicijskega vzdrževanja.

Gospodarski načrt je predhodno obravnavala večina (od 62—53) delovnih skupin. Večina delovnih skupin je izrazila mnenje, da je predlog gospodarskega načrta postavljen na realnih izhodiščih in ga bo možno realizirati, če bo obratom zagotovljena redna oskrba s kvalitetnim in količinskim reprodukcijskim materialom ter potrebno energijo.

Z realizacijo gospodarskega načrta je ozko povezano vprašanje zagotovitve potrebne delovne sile, zato se mora zagotoviti predvsem fizična delovna sila. DS je soglašal s pripombami delovnih skupin, da so upravičene. Sprejet je bil tudi predlog, s katerim se apelira na vodstvo TOZD metalurške proizvodnje in kadrovske splošni sektor oz. OSS, da se v bodoče vloga več sredstev za avtomatizacijo proizvodnih sredstev.

Delovne skupine iz livarne in jeklovleka niso popolnoma soglašale s planom osebnih dohodkov. Pripominjajo, da so preizkušeno stimulirani glede na zahtevnost in pogoje dela. DS je sklenil, da pristojni delavci TOZD in službe za oblikovanje in delitev OD pregledajo in ugotovijo upravičenost pripomb ter DS predlagajo ukrepe.

Nadalje je DS sprejel informacijo o izvedeni inventuri za leto 1973. Iz poročila o inventurnem popisu je razvidno, da v lanskem letu ni prišlo do večjih razlik v materialih. Tudi stanje dolžnikov je upadlo, predvsem zaradi strožjih ukrepov v finančnem poslovanju.

DS je pod točko razno obravnaval in odobril bonifikacije za manjšo količino reklamiranih naših izdelkov, katere smo dobavili tujim kupcem. Gre za upravičeno reklamacijo.

Bilo je dano soglasje k predlogu vodstva železarne, da se naj bi vrnjene anuitete po 47. natečaju kreditov, ki smo jih uporabili za razširitev in obnovo agregatov, uporabile za napeljavo plina iz Sovjetske zveze do nas.

DS je soglašal tudi s predlogom, da se v letošnjem letu poviša višina regresa za letni dopust.

Sprejet je bil predlog, da mora delegacija TOZD metalurške proizvodnje izvoliti vodjo delegacije. Ta naj skrbi, da se bo delegacija sestajala pred zasedanji zbora delegatov, dobiti mnenja samoupravnih organov TOZD ter uskladiti stališča. Delegacija mora v zboru delegatov enotno nastopati v interesu TOZD in podjetja.

Obravnavane so bile prošnje oz. pritožbe posameznikov in delovne skupine iz prodaje. O tem bodo prizadeti osebno obveščeni.

Franc Leskošek

DELA VSKI SVET TOZD II JE PONOVO ZASEDAL

V ponedeljek, 18. februarja 1974, se je družil sestel DS TOZD mehanike obdelave in obravnaval tekočo problematiko. Po relativno živahni diskusiji je sprejel več pomembnih sklepov ter dal soglasje še k različnim predlogom določenih služb, obratov, oddelkov itd. Tako je bil potrjen gospodarski načrt za leto 1974, predlog razdelitve viška za leto 1973, v višini 1.000 din, predlog sprememb fiksnega dela regresa itd.

Sprejet je bil samoupravni sporazum o oblikovanju cen in storitev med TOZD. V diskusiji, ki se je razvila s tem v zvezi, je bilo najpomembnejše izvajanje direktorja enote

»Jezerce«

mehanske obdelave dipl. ing. Jožeta Geršaka, ki je opozoril na dejstvo, da je naš poslovni uspeh še zlasti odvisen od družbenoekonomskih odnosov, od spoštovanja določil samoupravnega sporazuma o združevanju o medsebojnih poslovnih razmerjih. Enostavno rečeno: slabo bomo gospodarili, če bodo TOZD gledale le na svoje interese in ne spoštovale splošno priznanih načel poslovne morale.

V razpravi je bilo nadalje opozorjeno na vzroke za neizpolnjevanje planov po posameznih obratih, o raznih oblikah kršitve delovne discipline, o vzrokih nastajanja razlik v OD med posameznimi obrati, o individualni in kolektivni odgovornosti itd.

V zvezi z razlikami v OD je DS TOZD II sprejel sklep, naj se izdela podrobna analiza vzrokov zanje in zatem obravnava na eni od prihodnjih sej. V diskusiji o individualni in kolektivni odgovornosti se je pokazalo, da člani DS niso enotni oz. nimajo točne predstave o tem, kaj naj bi vseboval pojem kolektivne odgovornosti. V splošnem je prevladalo mnenje, da je treba dati večji poudarek individualni odgovornosti vseh profilov kadrov, da pa tudi kolektivne odgovornosti ne gre zapostavljati. Direktor enote je pri tem opozoril zlasti na problem tehnološke discipline oz. nediscipline, ki je med drugim — ponekod — eden od vzrokov za nedoseganje plana. V zvezi z delom delovnih skupin je ing. Pratnek opozoril na dejstvo, da se na sestankih delovnih skupin skoraj izključno govori le o delitvi, skoraj nič pa o ustvarjanju dohodkov, delovni disciplini itd. Splošno pa je znano, da delo na sestankih delovnih skupin še daleč ni takšno, kot bi moralo biti in bo zato treba storiti določene ukrepe, da se okrepi delo na tem področju. Delovne skupine pa so navsezadnje še najbolj originalen organizacijski okvir, kjer se lahko neposredno realizirajo številne pravice delavcev. S tega stališča gledano, pomeni nezainteresiranost in neaktivnost na sestankih delovnih skupin v resnici ignoriranje svojih samoupravnih pravic. To je sicer zelo žalostno, vendar resnično. Preneka- teri delavec se tega ne zaveda dovolj, zlasti pa velja to za posamezne vodje delovnih skupin.

Med najpomembnejše odločitve DS TOZD II — gledano z dolgoročnega vidika — vsekakor spada sklep, s katerim se daje soglasje k nameravani sklenitvi dolgoročne pogodbe med

Železarno Ravne in American Custom Metals za zastopništvo in plasma industrijskih nožev na ameriškem tržišču ter sklep, s katerim se dovoljuje sklenitev pogodbe s »Stankoinpor-tom« iz SSSR prek »Kovnotehne« Celje. Ta pogodba se pripravlja skupaj s TOZD I, OSS, Železarno Jesenice, Store in »Strojem« Radlje.

Po tej pogodbi naj bi sovjeti pri nas kupovali stiskalnice, mi pa od njih obdelovalne stroje, ki jih nujno potrebujemo za obnovitev strojnega parka, zlasti še v obratu strojev in delov. Glede na to, da stroje nujno potrebujemo in da je sovjetska ponudba nadvse ugodna (konkurenčne cene in zelo ugodni plačilni pogoji t. j. 10 odst. pri dostavi — 90 odst. pa na 6-letni kredit), je razumljivo, da smo zainteresirani za skorajšnjo sklenitev pogodbe.

Realizacija teh pogodb bi — po predvidevanjih — pripeljala TOZD in celo podjetje v kar najbolj optimalno gospodarsko situacijo.

DS TOZD mehanške obdelave je bil nadejal seznanjen in podpira prizadevanja vodstva za doseg sodelovanja s tujimi partnerji pri izdelavi naših finalnih proizvodov. Prvenstvo je tu mišljeno sodelovanje z ameriško firmo INGERSOL-RAND, ki ima letno realiza-

cijo prek 870 milij. \$ in zaposluje okrog 34.000 delavcev.

Sugestije ZR, da se preveri možnost skupnega vlaganja v razširitev kapacitet proizvodnje pnevmatičnih strojev v železarni v vrednosti letne proizvodnje okoli 5 milij. \$, je firma INGERSOL-RAND ocenila kot zelo interesantno. Uprava INGERSOLA zato predlaga, naj pride čimprej do sestanka na ustreznih ravni, kjer bi bili z njihove strani prisotni odgovorni direktorji za proizvodnjo in prodajo pnevmatike v ZDA in Evropi.

V skladu z našim srednjeročnim programom, kjer je predvideno povečanje proizvodnje pnevmatičnih strojev in orodij za okoli 550 ton, bi lahko ta načrt ustvarili s postavitvijo nove tovarne, ki bi imela letno realizacijo 5 milij. \$.

Navezani so bili tudi prvi stiki z vzhodnonemško firmo ERFURT in italijansko firmo ROWETTA zaradi sodelovanja pri izdelavi strojev (stiskalnice, škarje itd.).

Delavski svet podpira vsa ta prizadevanja — v dobro nas vseh — in upa, da se bodo večji del tudi uresničili.

Janko Dežman

S sej zbora delegatov

Februar je mesec, ko v podjetju obravnavamo rezultate inventure, opraviti pa je treba tudi pregled poslovanja v preteklem letu ter ugotoviti uspešnost ali neuspešnost poslovanja. Primerno nalogam je potrebna tudi aktivnost naših organov samouprave.

Tako so se člani zbora delegatov v februarju sestali dvakrat. Na prvi seji so obravnavali poročilo in rezultate inventure za lansko leto. Na tej seji je zbor delegatov opravil tudi volitve predstavnikov iz TOZD TRO Prevalje v kolektivne izvršilne organe na nivoju podjetja, potrdil sklep o prehodu na spremenjen način izplačila OD zaposlenim ter potrdil predlog za dopolnitev pravilnika o osebnih zaščitnih sredstvih in predlog za odkup nepremičnin. Na drugi seji pa je zbor delegatov obravnaval in potrdil zaključni račun za podjetje in počitniški dom v Portorožu, bil seznanjen z rezultatom zaključnega računa in poslovanjem TOZD TRO Prevalje v lanskem letu ter potrdil predlagano spremembo višine regresa za letni dopust.

Kako smo izvedli inventuro?

Pri poročilu o organizaciji in poteku inventure je bilo povedano, da je bil popis zalog nedokončane proizvodnje, polproizvodov in gotovih izdelkov opravljen po stanju na dan 30. novembra 1973, popis osnovnih sredstev in sredstev skupne porabe pa s stanjem na dan 31. decembra 1973, medtem ko so se zaloge surovin, drugega materiala in drobnega inventarja vršile med letom kontinuirano. Za fizični popis je bilo poleg centralne komisije za inventuro imenovanih še 112 komisij s 403 popisnimi udeleženci. Za izvedbo so bile že prej izvršene vse potrebne predpriprave, tako da je popis potekal nemoteno. Popis zalog nedokončane proizvodnje in polproizvodov ter osnovnih sredstev je bil opravljen že po TOZD. Popis je potekal v glavnem v redu, nekatere težave so bile le zaradi velikih zalog nedokončane proizvodnje, ki je bila v sorazmerno majhnih prostorih, kar velja posebno za valjarno in kovačnico. Nekaj težav je bilo tudi zato, ker je pri popisu materiala razreda 5 včasih prihajalo do dileme, če je material v redu oziroma ni izmeček. Prav bi verjetno zato bilo, da bi medfazne kontrole v bodoče pred izvedbo inventure ažurirale javljanje izmečka. Pri popisu gotovih izdelkov še vedno nismo odpravili običaja, da obrati zadnje dni v večjih količinah dostavljajo izdelke, namenjene za odpremo naročnikom. Ker je bilo treba najprej izvršiti odpremo, je zato primanjkovalo časa za popis blaga in izdelkov, ki so ostali neodpremljeni. Tudi druge komisije, ki so opravile popis obveznosti in terjatev, gotovine, valut in vrednostnih papirjev, so imele na razpolago vso potrebno pravno in finančno dokumentacijo, tako da so popis opravile brez težav. Po ugotovitvah cen-

tralne komisije je rezultat inventure za lansko leto ugoden in ne bo posebno vplival na finančni rezultat. Po ugotovitvah te komisije so tako ugotovljeni viški kot manjko objektivne narave, zato je bilo predlagano, da se odobrijo potrebna knjiženja na račun drugih dohodkov oziroma izrednih stroškov.

Tako kot v matičnem podjetju je posebna komisija s stanjem na dan 30. novembra 1970 opravila tudi popis vseh sredstev in virov v počitniškem domu. Tudi inventura v počitniškem domu je bila opravljena v redu in ni bilo ugotovljenih večjih odstopanj ali razlik, zato je tudi za ta del inventure bilo predlagano, da se potrdi in odobrijo predlagana knjiženja.

Člani kolektivnih izvršilnih organov iz TOZD TRO Prevalje

Zbor delegatov je na svoji prvi seji, ki je bila decembra lani, izvolil predstavnike iz TOZD metalurške proizvodnje, TOZD mehanške obdelave in OSS v kolektivne izvršilne organe, ki delujejo na nivoju podjetja. Ker volitve članov organov samoupravljanja v TOZD TRO Prevalje tedaj še niso bile opravljene, tudi volitve njihovih predstavnikov v kolektivne izvršilne organe niso bile možne. Volitve njihovih predstavnikov je zbor delegatov zato opravil na seji 4. februarja.

Prehod na spremenjen način izplačila OD zaposlenim

V pojasnilu predloga je bilo povedano, da je o predvidenem prehodu na kombiniran sistem izplačila OD in njegovih prednostih že bil v Informativnem fužinarju objavljen poseben članek, o tehniki izplačila in možnosti dvigovanja OD pa se bodo vsi zaposleni seznanili še s posebnim obvestilom, ki bo izdano naslednje dni. Predlog je bil predmet obravnav tako na sestankih delovnih skupin kakor tudi na zborih delovnih ljudi. Na vseh sestankih je dobil potrebno večino. Po predlogu naj bi vsi zaposleni ob izplačilu v kuvertah dobivali še naprej v gotovini po 1000 din, preostali znesek pa bi železarna nakazala na hranilno knjižico pri Ljubljanski banki, ekspozituri Ravne na Koroškem. Novi način izplačila OD bi za zaposlene v TOZD I, TOZD II in OSS uvedli že pri izplačilu OD za mesec januar, medtem ko bi zaposleni v TOZD TRO Prevalje na novi način prešli pri izplačilu OD za mesec februar 1974.

Pri predlogu za dopolnitev pravilnika o osebnih zaščitnih sredstvih je bilo rečeno, da se nanaša samo na tiste določbe, ki urejajo področje higienskih pijač. Z uvedbo kisle vode kot higienske pijače v železarni je namreč tako dopolnitev potrebna.

Pri predlogu za odkup nepremičnin pa je bilo rečeno, da je treba urediti vprašanje

lastništva zemljišča, na katerem bo postavljena nova zgradba računskega centra in priprave proizvodnje.

Finančni in poslovni rezultati v letu 1973

Takoj uvodoma je bilo poudarjeno, da je finančni rezultat poslovanja ob zaključku leta slabši, kot je bil v prvem polletju lanskega leta. Na slabši rezultat poslovanja predvsem v drugem polletju so vplivali redukcija električne energije, višji stroški reprodukcije skega materiala in surovin, med letom dvakrat povišana amortizacijska stopnja za nekatere skupine osnovnih sredstev in višji prispevek za stanovanjsko izgradnjo, za katerega smo se lani dogovorili. Redukcija električne energije ima svopredizirani odraz tudi v skupni in blagovni proizvodnji. Proti letnemu načrtu smo obseg skupne proizvodnje dosegli s 96,9 odst., blagovne pa s 95,4 odst. Smo pa za 7 odst. prekoračili načrtovani obseg eks-terne realizacije. Višje doseganje realizacije je v precejšnji meri rezultat povišanja cen naših izdelkov, saj so se te v poprečju od prvotno predvidenih povečale za 11,6 odst. Višje cene so bile dosežene v glavnem v vseh naših obratih in oddelkih, razen v kovačnici, kjer planirana poprečna prodajna cena zaradi velikega izvoza, ki ga ima ta obrat, ni bila dosežena. Poudarjeno je bilo, da bomo izvoz sicer morali še vnaprej zadržati, da pa ga bo treba nekoliko preusmeriti, predvsem pa da bo potrebno letos skrbeti, da bomo tudi pri izvozu dosegali cene, ki ne bodo nižje od variabilnih stroškov obrata in proizvodov. Z ukrepi za izboljšanje likvidnosti, s katerimi smo nadaljevali tudi lansko leto, smo uspeli znižati vezana sredstva pri naših kupcih v poprečju na 74 dni, kar pomeni v primerjavi z letom 1972, ko smo imeli sredstva vezana 122 dni, precejšen premik na boljše. Tudi naše obveznosti do dobaviteljev smo lani poravnali poprečno v 27 dneh, medtem ko smo leta 1972 račune plačevali v poprečju 50 dneh. Poprečni OD na zaposlenega in mesec so lani, računajoč na poprečno število zaposlenih, znašali 2.385,57 din, z regresom za letni dopust pa 2.422,79 din, računano na število vseh opravljenih ur pa so poprečni OD na zaposlenega in mesec znašali brez regresa 2.403,04 din, z regresom pa 2.439,84 din.

Sestavni del našega zaključnega računa sta tudi zaključni račun in finančni rezultat počitniškega doma v Portorožu. Počitniški dom za lansko leto izkazuje izgubo v znesku 133.000 din, ki jo moramo pokriti iz naših sredstev. Počitniški dom, kot je znano, je odprt samo v času sezone, v kateri se ustvarja jo tudi sredstva, medtem ko nas stroški amortizacije in del OD bremenijo vse leto. Na višje stroške so delno vplivale tudi višje cene življenjskih artiklov, zaradi česar so nastajali tudi v poprečju višji stroški poslovanja. Del poslovne izgube je bil planiran že vnaprej. Kalkulacijska cena dnevnega penziona je bila izračunana v znesku 60 din, zaposleni, ki so letovali v domu, pa so plačevali le 42 din. Doseženi finančni rezultat za lansko leto 1973 je tako naslednji:

- celotni dohodek 975.066 din,
- vsi stroški poslovanja vklj. zakonske in pogodbenne obveznosti, amortizacija in OD 918.685 din,
- dobiček tako znaša 56.381 din.

Ostanek dobička naj bi po predlogu, za katerega so se izrekli tudi samoupravni organi v TOZD in OSS, razdelili tako, da bi namenili:

- za poslovni sklad 27.834 din,
- od tega
- prosti del 18.113 din,
- posojilo za nerazvite 7250 din,
- skupne rezerve 2471 din,
- sklad skupne porabe 16.183 din,
- rezervni sklad 5416 din,
- kritje izgube počitniškega doma 133 din,
- za OD iz dobička 6815 din.

Pri dobičku je upoštevana tudi naša participacija na dobiček interne banke Slovenskih železnar v znesku 1.288.318 din. Ta del sredstev naj bi v nadaljnje razpolaganje vrnila interni banki, vendar bo o tem predlogu kakor tudi o predlogu razdelitve sredstev sklada skupne porabe govor na sestankih delovnih skupin in drugih samoupravnih organih, po tem ko bo predlog razdelitve posredovan v

javno razpravo. Ostanek dobička je v primerjavi z načrtovanjem iz vzrokov, ki so bili navedeni, nižji za 23,8 odst. Za znesek, namenjen za OD iz dobička, je bilo povedano, da je bil skupno s predstavniki družbenopolitičnih organizacij izoblikovan predlog, da naj bi dobili tisti, ki so bili celo lansko leto zaposleni v železarni, po 1000 din, drugi, ki so se v tovarni zaposlili med letom, pa le tisti del, ki ustreza času njihove zaposlitve. Znesek iz tega naslova bi bil po teh kriterijih vsem izplačan v gotovini 1. marca 1974.

Ce na zaključni račun železarne ni bilo posebnih pripomb, pa so bile nekatere kritične pripombe izrečene na višino izgube v našem počitniškem domu ter na delno neurejenost in pomanjkljivo počutje zaposlenih, ki v domu letujejo. Končno je v razpravi prevladovalo mnenje, da kaže zaključni račun za počitniški dom sprejeti z ugotovljenim rezultatom, da pa bi morale strokovne službe za ta organ pripraviti posebno poročilo vključno s konkretnimi predlogi za izboljšanje poslovanja in sanacijo stanja.

Za izračun razmerij med 114. in 117. panojo je bilo povedano, da morajo po predpisih delovne organizacije po ugotovitvi zaključnega računa izdvojiti del sredstev v obliki posojila za nerazvite republike in pokrajine. Osnova za ugotovitev in izračun prispevka je stanje zalog in osnovnih sredstev. Po knjigovodski evidenci s stanjem na dan 31. decembra 1973 je ugotovljeno razmerje za izračun posojila tako, da od ugotovljenega zneska odpade 78,9 odst. na 114. in 21,09 odst. na 117. panojo. Razmerje naj bi veljalo za obračun osnov za leto 1974.

Rezultati poslovanja v TOZD TRO Prevalje v lanskem letu

V informaciji, ki je bila posredovana o finančnem in poslovnem rezultatu, ki so ga dosegli v TOZD TRO Prevalje lansko leto, je bilo uvodoma rečeno, da so bile pri poslovanju vse leto težave zaradi pomanjkanja obratnih sredstev, posledica tega pa stalno spremljajoče težave in problemi nelikvidnosti. Že med letom so ob izdelavi periodičnih obračunov ugotovili, da z letnim načrtom zastavljenega cilja ne bodo dosegli. Vzrokov je po njihovem več. Osnovni je v povečanju cen reprodukcije skega materiala in dejstvu, da so cene njihovih izdelkov ostale vse do novembra lani nespremenjene. Lani novembra so sicer dobili odobritev za povišanje cen rezilnega orodja, letos februarja pa še odobritev povečanja cen za pile. Celotnega dohodka so lani dosegli za 32.722.959 din. Stroški poslovanja vključno z materialom so znašali 18.041.575,61 din. Dohodek so tako ustvarili 14.681.383,39 din. Iz dohodka pa morajo pokriti zakonske in pogodbenne obveznosti, osebne dohodke, premije, članarine in podobno, kar vse znaša 13.720.401,18 din, tako da znaša ostanek dobička po zaključnem računu le 960.982,21 din. Po obračunu obveznih trajnih obratnih sredstev jim obratnih sredstev, ki bi jih morali nadoknaditi po predpisih do leta 1975, primanjkuje. Tretjino teh sredstev bi morali nadoknaditi že po zaključnem računu za lansko leto, vendar sredstev ni na razpolago, saj po obveznem formiranju rezervnega sklada znaša ostanek dobička le še 667.354,56 din. Lansko leto so imeli povprečno 300 zaposlenih, njihovi OD pa so, računano na zaposlenega in mesec, znašali v povprečju 2.079,22 din. Čeprav so OD v primerjavi z letom 1972 lani povišali le za 11,48 odst., so za 1,84 odst. prekoračili njihovo višino, dogovorjeno s samoupravnim sporazumom. Vzroki za prekoračitev so po njihovi oceni objektivni, zato računajo, da bodo oproščeni dodatnega davka na račun prekoračitve. Glede na ugotovljeni finančni rezultat so se tudi odločili, da bodo predlagali svojemu zboru zaposlenih, da sredstev sklada skupne porabe iz razpoložljivega ostanka dobička letos ne bi formalizirali.

Po posredovani informaciji o doseženem poslovnem in finančnem rezultatu poslovanja se je razvila širša razprava. Glavni direktor železarne Franc Fale je poudaril, da je treba težave in probleme, ki so prisotni v TOZD TRO Prevalje, odkrito obravnavati. Povedal je tudi, da je bil o tem že govor tako na strokovnem svetu kakor tudi skupnem odboru za gospodarjenje. Z namenom, da se stanje čim-

Delovni jubilarant med svojimi sodelavci — Franci Apšner odhaja po 40 letih v pokoj

prej popravi, so bili sprejeti nekateri konkretni ukrepi. Zboru delegatov pa se danes v smislu čl. 94 samoupravnega sporazuma o združevanju v podjetje Železarna Ravne predlaga, da sklene, da se v TOZD TRO Prevalje prične s programom saniranja. Komisijo, ki naj bi pripravila program ukrepov saniranja, naj bi imenoval odbor za gospodarjenje. Komisija mora izdelati konkretne predloge vseh potrebnih ukrepov za izboljšanje poslovanja v TOZD TRO Prevalje ter predlog sanacijskega programa predložiti skupnemu odboru za gospodarjenje najpозnejše do konca meseca junija letošnje leto.

V nadaljnji razpravi je predstavnik TOZD TRO Prevalje tovariš Franc Kadiš seznanil prisotne z njihovimi prizadevanji ter po njegovem z osnovnimi vzroki težav, v katere so zašli.

Več regresa za letni dopust

S samoupravnim sporazumom o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov v črni in barvisti metalurgiji Slovenije so dogovorjena merila in kriteriji višine regresa za letni dopust. Ta je zdaj na zaposlenega znašal letno 300 din, na nezaposlenega zakonca člana delovne skupnosti 150 din, na nezaposlene otroke nad 10 let 150 din in na otroke do 10 let 100 din. Zaradi višjih stroškov, ki nastajajo tudi v času letovanja, je komisija za izvajanje samoupravnega sporazuma izoblikovala nov predlog višine regresa. Nova višina regresa za letni dopust, ki naj bi veljala od 1. januarja 1974 dalje, znaša: na zaposlenega člana delovne skupnosti 400 din, na nezaposlenega zakonca člana delovne skupnosti 200 din, na nezaposlene otroke nad 10 let 200 din in na otroke do 10 let 150 din. Nova predlagana višina regresa je še v okviru s samoupravnim sporazumom dogovorjene maksimalne višine. V raznih republiških organih je, take so informacije, menda že načeta razprava, da bi bilo zdaj predlagano višino regresa treba povečati. Če bo to osvojeno, bo treba v okviru sporazuma določiti novo višino. V tem primeru bomo tudi v tovarni višino regresa ponovno menjali. Predlog bo v takem primeru vsekakor posredovan našim ustreznim samoupravnim organom, veljal pa naj bi za celo letošnje leto, kar pomeni, da bodo zaposleni, ki bodo dopust in regres izkoristili prej, naknadno dobili izplačano morebitno razliko. Vse to pa je seveda pogojeno s tem, če bo drugačna višina regresa, ko je zdaj predlagana, tudi osvojena.

Po razpravi vseh zadev, ki so bile posredovane zboru delegatov, je ta organ sprejel naslednje sklepe:

1. Potrdi se poročilo o organizaciji, poteku in rezultatu inventure za leto 1973 za Železarno Ravne in odobri:

a) knjiženje ugotovljenih viškov osnovnih sredstev gospodarskega značaja v znesku 179.480 din v dobro skladom;

b) odpis po posebni finančni komisiji ugotovljenih neizterljivih terjatev v znesku 81.861,35 din;

c) knjiženje rezultata kontinuiranega popisa zalog razreda 3 v 4. turnusu 1973. in sicer viškov v znesku 2.126.832,47 din v dobro drugim dohodkom in manjkov v znesku 772.067,53 din v breme izrednih stroškov;

d) knjiženje viškov, ugotovljenih pri zalozah polproizvodov in proizvodov za nadaljnjo predelavo, v znesku 6.822.077,72 din v dobro drugim dohodkom in manjko v znesku 7.087.600,36 din v breme izrednih stroškov;

e) knjiženje viškov, ugotovljenih pri zalozah gotovih izdelkov, v znesku 354.190,92 din v dobro dohodkom in manjkov v znesku 591.483,51 din v breme izrednih stroškov;

f) ker se je popisno stanje zalog starega in surovega železa zelo približalo knjiženemu stanju teh zalog, se šteje, da je enako popisnemu in ni razlik.

2. Potrdi se poročilo o organizaciji, poteku in rezultatu inventure za leto 1973 v počitniškem domu v Portorožu in dovoli:

a) knjiženje viškov osnovnih sredstev v znesku 13.976,05 din v dobro skladom;

b) odpis osnovnih sredstev (4 odeje in restavratorski štedilnik) v znesku 7.594,44 din;

c) knjiženje ugotovljenega manjka pri čistilnem materialu v znesku 9,54 din v breme izrednih stroškov;

d) knjiženje ugotovljenega manjka pri drobnem inventarju in uporabi v znesku 912,73 din v breme izrednih stroškov in viškov v znesku 20,40 din v dobro drugim dohodkom.

3. Na predlog družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov TOZD TRO Prevalje so bili za člane kolektivnih izvršilnih organov Železarne Ravne izvoljeni:

a) v odbor za gospodarjenje: Mikl Maks, Jurač Karel, Kranjc Darinka;

b) v odbor za splošne zadeve: Čepelnik Adolf, Pečnik Drago, Pudgar Ivan;

c) v odbor za oblikovanje in delitev dohodka in OD Kogelnik Roman, Kamnik Marjana;

d) v odbor za ocenjevanje investicijskih projektov in izumov: Brložnik Karel, Vovk Stefan, inž.;

e) v odbor za splošni ljudski odpor: Golob Jože, Tomažič Franc;

f) v odbor za informiranje in kulturno dejavnost: Petrič Vlado, Prislan Ivanka.

4. Na podlagi ugotovitve, da so se delavci v TOZD in OSS na delovnih skupinah in zborih delovnih ljudi, ki so bili od 15. 1. do 30. 1. 1974, z večino glasov prisotnih odločili, da se preide od sedanega sistema izplačil OD v plačilnih kuvertah na kombiniran sistem izplačil OD prek hranilne knjižice in plačilne kuverte s stalnim zneskom 1000 din, se sklepe, da se na kombiniran sistem izplačila OD v TOZD metalurške proizvodnje, TOZD mehanike obdelave in OSS pristopi že pri izplačilu OD za mesec januar 1974, za TOZD TRO Prevalje pa za mesec februar 1974.

5. Odobri se dopolnitev členov 23, 24, 25 in 29 pravilnika o osebnih zaščitnih sredstvih.

6. Odobri se nakup nepremičnin:

— parcele št. 1230 njiva 2. razreda v izmeri 3245 m² in parcela št. 1231 travnik 6. razreda v izmeri 256 m² oziroma skupno 3520 m², last Oblak Antonije, posestnice iz Dobje vasi št. 113, v k. o. Ravne na Koroškem na podlagi delilnega načrta geodetske uprave Ravne na Koroškem št. 4/66-1973 z dne 17. 7. 1973, po cenilnem zapisniku skupščine občine Ravne na Koroškem št. 46-19/73-3/4 z dne 15. 10. 1973 po ceni 21 din za m² ali skupno 73.542 din. Stroške zemljiškooknjižnega prenosa in prometni davek plača Železarna Ravne.

Pooblašča se pravno službo, da na podlagi sprejete odločitve izvrši odkup in odpravi zemljiškooknjižni prenos;

— parcele št. 523 njiva v izmeri 945 m², vložna št. 219 v k. o. Ravne na Koroškem v lasti do polovice Ivane Pečnik, rojene Leimiš, in do druge polovice v dosedanji lasti Pečnika Antona, obeh iz Dobje vasi št. 120, pošta Ravne na Koroškem; zemljišče se odkupi po ceni, določeni v cenilnem zapisniku skupščine občine Ravne na Koroškem št. 46-19/73-3/4 z dne 16. 11. 1973 in zapisniku št. 46-19/73-3/4 z dne 19. 12. 1973, tako da se:

a) izplača Pečnik Ivani, kmetici, za polovico nepremičnin oziroma za 472,5 m² po ceni 21 din za m² skupno 9.922,50 din.

b) Pečniku Antonu, delavcu, za polovico nepremičnin oziroma 472,5 m² po ceni 14 din za m² ali skupno 6615 din.

Stroške zemljiškooknjižnega prenosa in prometni davek plača Železarna Ravne.

Pooblašča se pravno službo, da izvrši odkup in zemljiškooknjižni prepis.

7. Potrdi se zaključni račun za leto 1973 za Železarno Ravne vključno s počitniškim domom v Portorožu in razdelitev ostanka dohodka po zaključnem računu na sklade in OD iz dobička, ki znaša:

— za poslovni sklad 27.834 din,

od tega

— prosti del 18.113 din,

— posojilo za nerazvite 7250 din,

— skupne rezerve 2471 din,

— sklad skupne porabe 16.183 din,

— rezervni sklad 5416 din,

— kritje izgube počitniškega doma 133 din,

— za OD iz dobička 6815 din.

Z dopolnitvijo, da se iz tega naslova izplača članom delovne skupnosti, ki so bili celolansko leto neprekinjeno zaposleni v železarni, po 1000 din, preostali, ki so se zaposlili med letom, pa so upravičeni na ustrezni del zneska, ki ustreza času njihove zaposlitve v lanskem letu. OD iz tega naslova se vsem izplača v gotovini 1. marca 1973.

8. Za izračun obveznega posojila za kreditiranje razvoja gospodarsko nerazvitih republik in pokrajin se za našo železarno za leto 1974 uporablja razmerje v višini 78,91 odst. za 114. in 21,09 odst. za 117. panogo.

9. Vzame se na znanje informacija o zaključnem računu in rezultatih poslovanja v TOZD TRO Prevalje za leto 1973.

10. V skladu s čl. 94 samoupravnega sporazuma o združevanju v podjetje Železarna Ravne se v TOZD TRO Prevalje prične s programom saniranja. Komisija za izdelavo programa ukrepov saniranja imenuje skupni odbor za gospodarjenje. Komisija mora izdelati konkretne predloge vseh potrebnih ukrepov za izboljšanje poslovanja v TOZD TRO Prevalje in predlog sanacijskega programa predložiti skupnemu odboru za gospodarjenje železarne najpozneje do 30. junija 1974. Za uspešno izvršitev naloge mora k delu pritegniti ustrezne strokovne službe. Sklep stopi v veljavo takoj.

11. Odobri se dopolnitev 3. člena samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev dohodka in OD v črni in barvasti metalurgiji Slovenije, tako da se novo besedilo glasi:

Železarne Jesenice, Ravne in Štore ter direkcija SZ bodo v letu 1974 izplačevale kot regres za letni dopust:

— na zaposlenega člana delovne skupnosti 400 din,

— na nezaposlenega zakonca člana delovne skupnosti 200 din,

— na nezaposlenega otroka nad 10 let 200 din,

— na otroka do 10 let 150 din.

—et

konference, gradivo zanje ali vsaj sklepi, ki so bili sprejeti. Nadalje so to referati, elaborati, pa tudi že ideje in predlogi za akcije na področju investicij, dopolnitev proizvodnega programa, priprave družbenopolitičnih akcij itn.

Surovine so vse te stvari zato, ker bodisi zaradi prevelikega obsega ali preveč strokovnega besedišča, včasih pa tudi zaradi občutljivosti snovi v prvotni obliki še niso primerne za objavo. Najprej jih je treba predelati v obliko vesti, člankov, intervjujev ali reportaž. Obliko informacije soddloča tudi **nujnost**, namreč, ali je treba kakšno vest posredovati čimprej prek razglasne postaje ali izdati posebno številko obvestil ali pa jo objaviti šele v Informativnem fužinarju.

Razpečevanje vesti prek razglasov ali tiska je sicer zelo pomemben, vendar toliko strokoven pa tudi rutinski del obveščanja, da o njem tu ne kaže pisati.

Pomanjkljivosti našega obveščanja

Kako je mogoče proizvajati aktualne vesti in informacije, če informacijska služba v podjetju ni na **niti enem** razdelilniku gradiva o proizvodnji in poslovanju podjetja, če skoraj nikoli ne dobi vabila na sejo kakšnega organa samoupravljanja ali družbenopolitičnih organizacij — in kako naj tedaj brez osnovnih surovin vodi svoj proizvodni proces informacij — tega vprašanja si ni zastavil pri nas še noben zagovornik dobrega obveščanja, zato nanj tudi odgovora nimamo.

Ker miselnosti in starih navad ni mogoče zlahka spremeniti, ostajajo pač takšne, kot so bile vsa leta v preteklosti, podoba naših informacij pa seveda tudi. Značilnost starega (in ne najboljšega) informiranja pa je predvsem **obveščanje za nazaj**, torej pripovedovanje o tem, kaj se je že zgodilo in se ne da več spremeniti, ne pa o tem, kaj se dogaja ali se bo še dogajalo, o čem že tečejo razprave ali bodo vsak čas stekle ali pa bi morale steči.

Obveščanje za nazaj tako seveda ne more biti orodje in pripomoček delavcem za diskusije, ne more pa tudi prispevati k bolj množičnim, torej temeljitejšim in boljšim razpravam ter sklepom, ampak beleži le minula dejanja.

Zaprtoost virov informacij je značilna za vso železarno. Zunaj tovarne sta po pismu tovariša Tita začela vabiti na svoje seje in dostavljati gradivo občinski komite ZK in skupščina občine. O svoji dejavnosti zadnji čas precej redno poroča tovarniški sindikat in delno ZK prek svojih funkcionarjev, medtem ko predvsem iz TOZD še ni rednih obvestil, prav tako malo iz OSS oziroma s tistih mest, kjer nastaja ali se (pre)oblikuje proizvodna in poslovna politika podjetja.

Predlogi za izboljšanje

Ker ni mogoče, da bi se na sedanji razvojni stopnji samoupravljanja kje še šli sestanke zaradi sestankov, so verjetno na njih obravnavane teme zanimive in pomembne vsaj za TOZD, če že ne za vse podjetje. Nič ne bi stalo udeležence sestanka, če bi se že na njem odločili, kaj o svojih sklepih na kratko sporočiti javnosti prek razglasne postaje ali s člankom v

Značilnosti našega obveščanja

Obveščanje je politični proces

Informiranje po podjetjih je zvečine staro prav toliko kot samoupravljanje, saj je obveljal preprost preudarek, da je samo dobro obveščen delavec lahko tudi dober upravljavec. Tako je obveščanje skupaj s samoupravljanjem prehodilo isto razvojno pot ter bilo deležno v polpreteklosti enakega pojmovanja in podpore, včasih pa tudi bolj deklarativnega kot dejanskega razumevanja.

Globoki družbeni premiki in velike kvalitete spremembe na področju samoupravljanja v zvezi z novo ustavo zahtevajo tudi na področju obveščanja nekatere spremembe in izboljšave, saj bodo današnji kontakti delavca — samoupravljalca s stvarnostjo v podjetju, kraju in občini v primerjavi z včerajšnjimi pomnoženi za mnogokrat. S tem pa bo potrebnih tudi bistveno več informacij, ki bodo morale biti hitrejše in zanesljivejše kot v polpreteklosti, saj postaja tempo življenja tako hiter, da neredko že teden dni stara informacija nima več tistega učinka, kakršnega naj bi imela.

Dojeti to dejstvo kot resnično sestavino samoupravljanja pa seveda pomeni dojeti

obveščanje v podjetju kot politični in delovni proces in s tem prekinitve s komodno miselnostjo, po kateri je bilo dovolj občasno dajati na voljo podatke o proizvodnji in poslovanju ter sklepe organov samoupravljanja, sicer pa pojmovati sredstva obveščanja kot gasilne aparate, po katerih je treba seči takrat, če se kje pojavijo plamenčki nezadovoljstva.

Obveščanje kot delovni proces potrebuje surovine

Obveščanje je delovni proces in zajema po vrsti zbiranje informacij, njihov izbor po pomembnosti, novinarsko obdelavo ter emitiranje v obliki zvočnih ali tiskanih obvestil in časopisa. Kakor vsak drug delovni proces zahteva surovine, strokovni kader in določeno »mehanizacijo«. Slednje dajemo pod narekovaje zato, ker imamo v svoji lasti le razglasno postajo, medtem ko za vse tiske uporabljamo usluge tiskarn.

Menda vsaj v železarni ni treba posebej razlagati, da so prvi in osnovni pogoj za normalen potek vsakega delovnega procesa surovine. Pri obveščanju so takšne surovine podatki o proizvodnji in poslovanju, o tem, kje in kdaj bodo pomembne seje in

Milan Marolt

Proizvodnja slovenskih železarn v januarju 1974

Po podpisu samoupravnega sporazuma o združevanju organizacij združenega dela v Slovenske železarne Ljubljana se je naš krog proizvodnih organizacij razširil. Doslej smo spremljali samo dosežke treh železarn, sedaj je sedem organizacij združenega dela, katerih proizvodni in delovni uspehi nas zanimajo. Poleg železarskih podatkov, bomo mesečno spremljali še proizvodne rezultate Verige Lesce, Plamena Kropa, Tovila Ljubljana in Žične Celje.

Podatki, katere boste imeli navedene kot podatke družbenega plana za posamezne mesece v letu 1974, ne bodo vedno istovetni s podatki, katere bodo objavljale ali navajale organizacije združenega dela zase. V pregledih in analizah, ki se bodo obravnavale v organizaciji skupnih služb Slovenskih železarn, smo se dogovorili pri načrtovanju za enotna merila. Za mesečni načrt proizvodnje bomo upoštevali vedno samo dvanajstino letnega načrta, ne glede na število delovnih dni v mesecu in razporeditev popravil.

Letošnje leto smo že v januarju začeli z redukcijami električne energije, ki so znašale:

- pri elektro plavžu v Štorah nad 42 ur
- pri elektro pečeh za proizvodnje jekla in Jesenicah 67 ur, na Ravnah 227 ur, v Štorah 18 ur.

Kljub temu so bili pa proizvodni rezultati v primerjavi z mesecem januarjem lani daleč boljši.

Proizvodnja surovega železa (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Izvršitev jan. 73	Indeks izvr. jan. 74/73
Jesenice	12.667	11.502	91	10.331	111
Store	3.583	4.070	114	2.855	143
Skupno	16.250	15.572	96	13.186	118

Izguba proizvodnje surovega železa na plavžu št. 2 na Jesenicah zaradi mrzlega hoda in nasedlin se ni dala nadoknaditi in je zato tudi zaostanek za linearnim načrtom proizvodnje. V Štorah so lani samo meseca aprila in maja proizvedli več surovega železa na elektroredukcijski peči, zato je primerjava z januarskim dosežkom mogoče nerealna. Če vzporedimo lanskoletno poprečno mesečno proizvodnjo z letošnjo januarsko, vidimo, da

Fužinarju. Če bi torej sprejeli kot predlog, naj bi vsak samoupravni in družbenopolitični sestav na vsakem svojem sestanku sproti razsodil, o čem želi obvestiti delavce, bi se stvari verjetno kmalu obrnile na bolje.

Res je sicer, da uresničevanje delegatskega načela pomeni predvsem osebne stike in posvete delegatov z delavci, ki jih zastopajo, kljub temu pa pismene informacije še zmeraj obdržijo svojo vrednost in pomen.

Nadaljnji predlogi za izboljšanje obveščanja so zvečine organizacijsko tehnične in kadrovske narave, zato jih tu ne bi navedli. Če je namreč članek uspel pokazati tesno povezavo med samoupravljanjem in obveščanjem pa potrebo, da spremenimo miselnost in odnos do dajanja informacij, je dosegel svoj namen.

Marjan Kolar

so dosegli na Jesenicah okoli 7,5 odst. manj, v Štorah pa za 22 odst. več. Lani je znašala skupna poprečna mesečna proizvodnja surovega železa približno 15.800 ton, letos januarja je torej nismo dosegli.

Proizvodnja jekla (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna proizvod.	%	Izvršitev jan. 73	Indeks izvr. jan. 74/73
Jesenice	41.250	42.541	103	38.923	109
Ravne	16.250	17.228	106	13.896	124
Store	7.084	5.101	72	3.052	167
Skupno	64.584	64.870	100	55.871	116

Proizvodnja 64.870 ton jekla je doslej največja količina, kar so jo v enem mesecu proizvedle Slovenske železarne. Lani je znašala poprečna mesečna proizvodnja jekla skoraj 58.000 ton, kar je izdatno manj kot letošnja januarska.

Kljub redukcijam električne energije sta železarni Jesenice in Ravne presegle mesečni načrt proizvodnje elektro jekla. Železarna Store zaostaja, ker šele uvaja dodatne izmene na novi elektro peči in priučuje kader na napravi za kontinuirano vlivanje. V preteklem mesecu so dosegli le 53 odst. poprečno predvidene mesečne proizvodnje elektro jekla.

Blagovna proizvodnja (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Izvršitev jan. 1973	Indeks izvr. jan. 74/73
Jesenice	31.237	29.462	94	32.237	91
Ravne	11.178	10.814	97	9.944	109
Store	13.413	11.072	83	12.811	86
Skupno	55.828	51.348	92	54.992	93

Lanskoletna poprečna mesečna blagovna proizvodnja je znašala okoli 53.500 ton. Letošnji načrt je za 6,2 odst. višji od lani dosežene letne blagovne proizvodnje. Zaostanek ob začetku leta ni posebno obetaven, vendar zopet ne kritičen. Okoli 1800 ton je namreč v zaostanku prodaja surovega železa v Štorah. V kampanji proizvodnje specialnega surovega železa bo to lahko nadoknaditi. Približno 3000 ton smo pa prodali manj toplo valjanih izdelkov in se vsa količina nanaša na ploščate profile. Ob ugodni proizvodnji jekla se bo prodaja valjane robe v naslednjih mesecih lahko izravnala.

Kot ponavadi v januarju je tudi letos odprema pod poprečno mesečno odpremo, ki je znašala lani 52.300 ton. Letošnja januarska je samo 49.263 ton. Samo v Železarni Store so odpremili več, kot znaša lanskoletno mesečno poprečje.

Blagovno proizvodnjo bomo letos spremljali malo drugače kot doslej.

Po podpisu samoupravnega sporazuma v združevanju s predelovalci žice: Veriga Lesce, Plamen Kropa, Tovil Ljubljana in Žična Celje, bomo spremljali tudi njihove proizvodne uspehe. Vsak začetek je težak in tako tudi pri nas zbiranje podatkov od predelovalcev žice. Čeprav smo že nekaj dni v drugi polovici meseca februarja, od Žične Celje še nismo prejeli proizvodnih podatkov za januar. Če upoštevamo mesečno izvršitev medsebojnih menjav proti letnemu načrtu, so v Žični edini, ki so v januarju dobili izdatno več vložka, kot znaša dvanajstina letno predvidenih dobav. Nobenega vzroka torej za kasnitev podatkov.

Blagovna proizvodnja — predelovalci (v tonah)

Delovna organizacija	Mesečni linearni načrt	Mesečna izvršitev	%	Izvršitev jan. 73	Indeks jan. 74/73
Veriga	1.100	1.089	99	956	114
Plamen	750	684	91	756	90
Tovil	130	111	85	106	105

Prihodnji mesec, ko bomo imeli tudi podatke Žične Celje, bomo primerjali rezultate že z mesečnim načrtom, ki znaša v Slovenskih železarnah za januar 58.943 ton.

Problematika po posameznih železarnah je bila naslednja:

Železarna Jesenice ni izvršila blagovne proizvodnje zaradi težav v vročih valjarnah. V valjarni bluming-štekkel so imeli prekomerne zastoj. V popravilu je bila globinska peč št. 2, imeli so okvaro na nastavni napravi, okvaro na motorju manipulatorja in še okvaro lopute na navijalnem bobnu štekla. Pomankanje vložka in uvajanje valjanja trakov prek potisne peči, vse to se je odražalo na delu in imelo za posledico neizpolnjene programske naloge.

Zaradi neugodnega asortimenta valjanja tudi v valjarni debele pločevine niso izvršili planskih obveznosti. Vsi obrati hladne predelave, razen elektroodnega oddelka in žebjarne so mesečni načrt proizvodnje izpolnili. V elektroodnem oddelku so montirali odpravalne naprave pri napravi za proizvodnjo varilnega praška. Nova naprava za pakiranje elektrod je v preizkušanju in nedokončana je še montaža novega gnetilca.

V žebjarni so delavci izdelali sicer načrtovano količino žebeljev, ki so pa ostali v nedokončani proizvodnji in čakajo na opremljanje za odpremo kupcem.

Prav odlično so pa delali žičarji, ki so dosegli v januarju svojo rekordno proizvodnjo, saj znaša skupna proizvodnja 5873 ton, od tega 3840 ton za prodajo.

Železarna Store ima še vedno težave, ker nima urejene oskrbe vložka za valjarne. Lastna proizvodnja jekla še zaostaja za možnostmi, ki bodo dane, ko bodo uvedli neprekinjeno obratovanje. Dne 28. januarja so uvedli tretjo izmeno. Prve legirane kvalitete so odličili prek naprave za kontinuirano vlivanje v dne 17. in 23. januarja. V preteklem mesecu so od proizvedene količine jekla na elektro peči odlili 1788 ton v gredice, 634 ton pa v ingote.

V nekaterih obratih imajo težave zaradi pomankanja delovne sile. To navajajo za jeklovlek, livarne in obdelovalnice valjev in litine.

DELO, PUST IN POEZIJA

Hudomšni Jure je svoji neporočeni sodelavki k simboličnim stvarim »za plošč« spenil še verze, da bi jo opomnil na dolžnost, ki jo imajo neporočeni do poročenih ob pustnem času.

Mar bo v naši domovini
Angelski, lepi, mili,
Rasla stalno cena hlodovini?
In zato se letos več bo dalo,
Jurij bo premalo,
In vse vzel bo kmalu...

Zlodej,
Ak' jurjev pet ne bo v predalu!

Potem si bomo vince natočili,
Lepo se veselili,
Opolo žlahtni pili,
Hladno si srce zbudili.

Jure si kupico natočil,
Priateljem zvestim nazdravil
Ustne si suhe zmočil,
Urno s solzami dotočil,
Rujno vince, skrite boli, vase zlil,
Srčne rane si ozdravil,
Enkratno pošteno se naužil,
Tako, da spet vesel bi bil.

PeP

Ukrepi za znižanje izostankov zaradi bolezni in nezgod pri delu

Da se stanje bolniških izostankov in izostankov zaradi nesreč pri delu nenehno dviga, smo že pisali in da je zaradi tega pomanjkanje ljudi na delovnih mestih velik problem, nam je tudi vsem znano. Prek celega leta je v železarni manjkalo zaradi teh izostankov povprečno na dan 365 delavcev, kar predstavlja že tovarno v manjšem obsegu. Nesreče in bolezni so nam prinesle samo v letu 1973 kar 169 oseb v postopek za priznanje invalidnosti in da je treba najti vsem tem osebam novo, lažje delovno mesto, katerih pa zaradi teže in načina proizvodnje skoraj ni moč najti, zakon pa nas obvezuje, da smo dolžni nuditi invalidu delo, ki ustreza njegovim preostalim psihofizičnim sposobnostim. Ugotovitve kažejo, da če bi se tako stanje še nadaljevalo, bi kmalu postali tovarna invalidov in ne tovarna plemenitega jekla. Zato smo začeli intenzivno ukrepati za znižanje bolniških izostankov in nesreč pri delu.

Vsestranske raziskave in analize podatkov so nam bile za izhodišča pri postavljanju in planiranju ukrepov za znižanje teh izostankov. Prav posebno se je tega problema lotila zdravstvena služba skupaj s strokovnimi službami v železarni, prav tako pa so pozvali k akciji sleherni delovodja in obratovodja in vsak član delovne organizacije, ki lahko najbolj pripomore pri odpravljanju nesreč pri delu, nastajanju invalidnosti ter pri odpravi neugodnih razmer na delovnem mestu, ki povzročajo bolezni.

Raziskave so pokazale, da je za povečanje bolniških izostankov in zlasti nesreč pri delu poglavitni vzrok osebnostni faktor in prav posebno pri novo sprejetih delavcih, katerih je bilo posebej veliko sprejetih ravno v zadnjih treh letih.

Privajanje novemu okolju in ne preveč dobra izbira ljudi za težka delovna mesta sta

zelo velik vzrok za pogostnejše obolenje oziroma nesreče pri delu.

Zato predlaga, da se pri sprejemanju novih delavcev bolj upošteva psihofizična sposobnost delavca in zahteva delovnega mesta. Uvajanje in spremljanje novo sprejetega delavca naj bi bilo bolj učinkovito in vodeno pod nadzorstvom strokovnjaka — psihologa, katerega pa je nujno treba namestiti.

V drugo skupino spadajo osebe, ki so osebnostno motene, invalidi, alkoholiki in socialno problematični, ki nimajo urejenih družinskih in stanovanjskih razmer, slabi odnosi na delovnem mestu itd.

Nadalje so vzroki nesreč, obolenosti in invalidnosti v preobremenjenosti delavcev, pre zgodnji izčrpanosti in delovni nesposobnosti. Tu gre za vedno večjo gonjo za pridobitev materialnih dobrin. Neprekinjeno delo brez počitka, brez dopusta (delavec dela 8 ur težko na delovnem mestu, v prostem času se dodatno izčrpa še doma ali hodi celo po dodatni zaslužek v Avstrijo, h čemer ga silijo razmere, v katerih živi).

Med naštetimi pa je tudi precej takih, ki bi radi živeli na račun svojih sodelavcev in zlasti taki zelo pogosto tekajo po ambulantah in iščejo stalež bolnih. Za take se mora podvojiti administrativna kontrola. Zato je treba večjo skrb in natančnost posvetiti periodičnim pregledom, najti stik med vodstvenimi delavci, strokovnimi službami in obratno ambulanto, zlasti v primerih, ko gre za deformacije (odvratanje od dela, nepokorščine, laži, vinjenosti itd.) in zaradi tega iskanje zdravniške pomoči.

Gre tudi za povečanje discipline na delovnem mestu. Da delavci ne povečujejo vrst v čakalnicah zdravstvenega doma zaradi zadrževanja, ki jih lahko uredijo v prostem času, je uvedena ordinacija dvakrat na teden tudi po-

poldne. Prav tako je sklenjeno, da bosta redno delala dva zdravnika v dveh obratnih ambulantah, ki si delita paciente po obratih in oddelkih zaradi boljše preglednosti.

Poleg navedenih ukrepov za zniževanje izostankov je v razpravi predlog o uvedbi ponovne materialne stimulacije vseh tistih, ki ne bodo boleli zaradi bolezni in nesreč pri delu. Ta vrsta stimulacije je bila zelo učinkovita v preteklih letih in je vplivala na zmanjšanje izostankov in stanje nesreč pri delu, tako da je šlo večkrat že kar v škodo zdravju. Stanje bolniških izostankov je bilo za več kot 100 odst. nižje, kot je sedaj. O predlogu velja razpravljati in zavzeti določena stališča.

KATERI DOHODKI SE ŠTEJEJO V CENZUS ZA PRIDOBITEV OD

Čeprav še ni znana višina cenzusa za pravice do otroškega dodatka, je pa znano, kateri dohodki se v letu 1974 štejejo v osnovo za izračun cenzusa, ki je podlaga za pravico do otroškega dodatka. Ker v letu 1974 predpisi narekujejo spremembo pri vštevanju dohodkov družine upravičenca v cenzus, ki bo predpisan kot pogoj za pridobitev pravice do otroškega dodatka, smatramo, da je potrebno, da o tem seznanimo vse delavce oziroma upravičence do otroškega dodatka.

Poleg osebnih dohodkov upravičenca in njegovega zakonca in dohodkov postranske poklicne dejavnosti, katastrskega dohodka, se v osnovo za izračun cenzusa štejejo tudi prejemki otrok, ki so jih ti prejemali v letu 1973. Vrste prejemkov otrok so:

- družinska pokojnina,
- preživnina,
- vajeniška nagrada,
- štipendija,
- socialna pomoč,
- priznavalnina.

Ker je to letos novo, je nevarnost, da bi posamezniki te vrste prejemkov zatajili ali jih pozabili prijaviti, čemur pa bi sledile nevšečnosti in morebitna preplačila pri otroškem dodatku.

Zato opozarjamo vse upravičence do otroškega dodatka, da ko bodo podpisali »izjavo v zvezi z ugotavljanjem upravičenosti do otroškega dodatka za leto 1974«, vnesejo tudi vse navedene dohodke otrok.

ŠE EN KORAK V BOJU PROTI ALKOHOLIZMU

Čeprav zelo počasi, vendar se izboljšuje in spreminja miselnost ljudi o uspešnosti zdravljenja kroničnega alkoholizma. Od ustanovitve regionalnega kluba zdravljenih alkoholikov v Dravogradu je poteklo dobro leto dni, ko se je pokazala potreba, da to ni dovolj, da potrebujemo še več strokovnjakov za delo s temi bolniki — alkoholiki. Za vedno večje potrebe pomoči za uspešno zdravljenje alkoholikov v naši občini je zdravstvena služba sklenila tudi na Ravnah razviti službo, ki se bo ukvarjala s problemi alkoholizma.

S 1. marcem 1974 je pričela delovati psihohigijska posvetovalnica v zdravstvenem domu na Ravnah in v Dravogradu.

Vodila jo bosta zdravnika, ki sta se specializirala na področju zdravljenja alkoholikov. Na Ravnah bo posvetovalnica delovala vsak ponedeljek od 15. do 18. ure. Ker veliko družin še vedno živi

Težave so tu, kako pa naprej?

Če ne gre, pač ne gre, z glavo ne moremo skozi zid, bi lahko dejali, navsezadnje nam je pred leti brez proizvodnje strojev tudi kar dobro šlo. Toda med tem časom se je veliko spremenilo, individualna proizvodnja prehaja v vedno težji položaj. Material se je toliko podražil, na vidiku pa so nove podražitve, da se ob tem, da ga samo grobo obdelujemo, ne da skoraj nič več zaslužiti. Začeli smo izgubljati naročila, ki so bila desetletja v naši proizvodnji. Poleg tega smo v tem času močno okrepili naše službe, ki podražujejo proizvodnjo. Enostavna »šroparija« teh stroškov ne prenese, službe, kot npr. konstrukcijski biro, razvoj, kontrola, raziskave, službe PD itd. pa ji tudi niso potrebne v takem obsegu, kot jih imamo sedaj. Zmanjšati obseg službi je pa manj izvedljivo kot karkoli drugega, saj se npr. ne spomnimo primera, da bi **uslužbenci** iskali drugo delo zaradi zmanjšanja obsega dela na njegovem delovnem mestu...

(citirano iz Informativnega fužinarja št. 2. — 1974)

Pisanje, ki je zdravo, in ki ne spodbija samega sebe, je dobrodošlo in ponavadi tudi učinkovito. Pisanje, ki pa spodbija samo sebe in pisanje, v katerem je uporabljen jezik, nasprotujoč neki organizaciji in družbenemu besednjaku, je ali nestrokovno ali pa nepreračunljivo. Samo ti dve tezi sta možni.

Vsaka delovna organizacija ima kratkoročni, srednjeročni in dolgoročni načrt, v katerem predvideva asortiman, kvaliteto in kvantiteto proizvodnje. Kako bi bilo, če ne bi delovna organizacija imela strokovnih služb, kot so marketing, razvoj, priprava proizvodnje in prodaja? Kdo bi lahko fizično zamenjal te službe? Pri tako širokem spektru izdelkov, kot jih ima železarna, morajo delovati vse službe. Res je, da mogoče v sedanji

»krizi« in sedanji proizvodnji niso potrebne v tolikem številu, vendar moramo iz te »krize« ven, na zeleno vejo. Strokovnjaki vidijo rešitev v dobrem poznavanju trga, dobro pripravljeni proizvodnji in dobrih medsebojnih odnosih.

Medsebojnih dobrih odnosov si ne moremo ustvarjati z dvojno klasifikacijo delavskega razreda, t. j. z delavci na eni strani in »uslužbenci« na drugi. Vsi mi smo samo delavci, le da opravljamo različna dela na različnih delovnih mestih.

Nekdo, ki ne pozna mikroskema v TOZD mehanske obdelave, si zares lahko ustvari napačno sliko o strokovnih službah, saj so v članku iz prejšnjega Fužinarja službe opisane kot samostojne službe. Obstaja namreč ena sama služba za razvoj v TOZD mehanske obdelave, ki pa ima seveda več sektorjev in niso zasedeni v celoti. Pri sestavljanju mikroskema so pač mislili nekoliko naprej, kar je edino pravilno in v skladu z dolgoročnimi načrti podjetja.

Da bi se otesili enostavne »šroparije«, moramo misliti na nove proizvode — na nove stroje. Zametki strojegradnje so tu, treba je samo razvijati in razvijati obstoječe stanje na podlagi poznavanja trga, medsebojnega spoštovanja in sodelovanja.

Razvoj strojegradnje — lepa zamisel, vendar brez človeka ne gre. Priprava proizvodnje in tehnološka disciplina sta najvažnejši komponenti vsakega proizvodnega procesa, vsepovsod pa sta zadaj človek in čas.

Kako torej? Ali desetak strokovne službe in ostati na enostavni »šropariji« ali pa pustiti strokovne službe v takem številu, kot so, in mogoče čez leto, dve, splavati na zeleno vejo z novimi proizvodi?

Vinko Trafela, prof.

pod terorjem alkohola, je taka ustanovitve prav gotovo korak bliže k osvoboditvi izpod suženjstva alkohola.

K. F.

UŽIVANJE POKOJNINE MED PONOVO ZAPOSLOTVIJO

Na željo zavarovancev bomo v naslednjem sestavku pojasnili, kakšen vpliv ima ponovna zaposlitev upokojenca na izplačilo pokojnine.

Starostnemu upokojencu, ki je uveljavil pokojnino pred dopolnitvijo pokojninske dobe 40 let (moški) oziroma 35 let (ženska) in se zaposli s polovico ali več delovnega časa ali začne opravljati samostojno dejavnost, se pokojnina ta čas ne izplačuje. Enaka določila veljajo za invalidske in družinske upokojence. Upokojenec pa, ki je uveljavil pokojnino s pokojninsko dobo 40 let (moški) oziroma 35 let (ženska) ob ponovni zaposlitvi ne glede na dolžino delovnega časa, ima pravico do prejemanja pokojnine.

Po spremenjenem določilu 23. člena zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (objavljeno v Ur. listu SRS št. 26/73) pa bodo morali plačati vsi upokojenci, tako starostni kot invalidski in družinski, ki so se po upokojitvi znova zaposlili s polnim ali nepolnim delovnim časom ali začeli delo na podlagi pogodbe o delu, skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja prispevek, če njihova pokojnina in dohodek iz takšnega dela skupaj presegata dvojni znesek povprečnega osebnega dohodka iz prejšnjega leta v SR Sloveniji.

V letu 1972 je znašalo mesečno povprečje dohodka vseh zaposlenih v SR Sloveniji 1935 dinarjev. Tako bo za leto 1973 s posebnim prispevkom obremenjen upokojenec, čigar skupni dohodek iz naslova pokojnine in zaposlitve presega v letu 1973 mesečno povprečje 3870 din.

Poseben prispevek se izračuna tako, da se na davek iz skupnega dohodka občanov, ki ga plača upokojenec po predpisih o davkih občanov, uporabi količnik 0,7. Glede na to, da je osnova za odmero posebnega prispevka davek od skupnega dohodka občanov, so za obračunsko tehnično izpeljavo pobiranja prispevkov pristojne davčne uprave občinskih skupščin, katerim je upokojenec — davčni zavezanec dolžan po predpisih o davkih občanov predložiti redno prijavo.

SKUPNOST POKOJNINSKEGA
IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA
V SRS, Podružnica RAVNE NA
KOROŠKEM

Jutrišnji dan je naš

Pred organiziranjem delavske mladine v konferenco mladih delavcev pri OK ZMS Ravne na Koroškem

Premajhen vpliv delavske mladine

O novem organiziranju delavske mladine in vse organizacije zveze mladine je dala pomembne smernice in velik prispevek 3. konferenca ZKJ. Seveda je tudi mladina v TOZD in drugih samoupravnih zvezah in interesnih skupnostih dala ogromen prispevek za res funkcionalno organizacijo.

3. konferenca ZKJ je razpravljala o usmerjenosti in aktivnejši udeležbi mladega rodu v razvoju samoupravljanja in s tem postavila pred sleherni mladinski aktiv zahtevo po odpravljanju slabosti v vrstah mladinskih organizacij in njenega članstva. Interesi in problemi delavske mladine so bili premalo prisotni v akcijah zveze mladine, zato je v resoluciji tudi posebej poudarjena vloga in organiziranost delavske mladine in njeno delovanje znotraj sindikatov.

Nova organiziranost ni potrebna samo zaradi resolucij 3. konference ZKJ, temveč zaradi novih družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov, ki so sprejeti z novo ustavo. Prav od delovanja organiziranih političnih sil in vseh delavcev bo odvisno, ali bodo delavci odločali neposredno o rezultatih svojega dela.

Naprej brez forumskega dela

Delegatski sistem in njegovo uveljavljanje v vseh sredinah mora preseči forumsko delo, da se prepreči odločanje ozkih skupin v imenu članstva in zagotovi, da bodo vpliv na politične odločitve imeli vsi člani. Delegatski odnosi zahtevajo od delegatov in delegacij drugačno obnašanje, kot smo mu bili priča doslej, pa tudi drugačen način oblikovanja stališč, ki so bila v preteklosti stališča posameznikov, ne pa sredin, iz katerih so predstavniki izhajali.

Da bi v zvezi mladine delegatski odnosi ne bili le prazna slama, da bi se torej ne obnašali več predstavniško, je treba opredeliti, kako, kdaj in kdo oblikuje posamezna stališča. Najpomembnejša prav gotovo delegati skupaj s celotnim aktivom, manj pomembna lahko pustimo v odločanje delegacijam, ki pa so se-

veda odgovorne aktivom. Delegati ob tem ne morejo in ne smejo postati glasovalni avtomati!

Brez neposrednega vpliva članstva na odločanje ne gre

Delegatski odnosi v zvezi mladine pomenijo: da bo politiko organizacije kreiralo članstvo, vsako govorjenje ali razpravljanje o posrednih oblikah odločanja in zastopanja interesov mladinske organizacije pa bi pomenilo, da delegatskih odnosov nismo vzpostavili. Delegatski odnosi so v sredinah, kot je aktiv ali konferenca mladih delavcev, nujni! Ravno tukaj bo največ sprememb, zato mora biti naša politična akcija jasno začrtana, vse nastale dileme pa moramo takoj razčistiti, prav tako tudi odprta vprašanja v zvezi s tem! V nasprotnem primeru bi akcijo zavirali in peljali vodo na mlin tistim, ki nove samoupravne in družbenoekonomske odnose zavirajo in onemogočajo!

Slaba informiranost je vzrok počasnih in nedodelanih akcij

Organiziranost delavske mladine v aktivne in konference mladih delavcev mora biti izvedena najkasneje do 1. marca 1974 v vseh občinskih konferencah. Čeprav smo že presneto blizu datumu realizacije nove organiziranosti, se v nekaterih sredinah še vedno javljajo odpori, še več je takih, kjer dokumentov niso niti prebrali niti preučili, pa sedaj ne vedo kako in kaj. V marsikaterem aktivu je mladina še premalo seznanjena z novo vlogo in organiziranostjo vse organizacije, iz česar sledi, da je povezanost in pretok informacij med občinsko konferenco in aktivom slab ali pa sploh ni. Na žalost je tu še ugotovitev, da je obveščanje občinske konference s strani aktivov nedosledno in nerealno!

Akcijska samostojnost

Nadalje ugotavljamo, da z organizacijo sindikata še vedno nismo povezani v taki meri, kot to zahteva nova organiziranost. V neka-

Po mehkem na vrh

terih sredinah opažamo tudi idejna odklanjanja in napačna tolmačenja »skupnega sporočila«! Srečujemo še vedno tendence, da bi bil aktiv mladih delavcev transmisija sindikatov, še večkrat srečujemo postavljanje organizacij kot političnih partnerjev. Takšne tendence so nesporejmljive in vloge aktiv mladih delavcev iz njegovega delovanja v okviru sindikatov tudi nismo postavljali, kar je razvidno iz skupnega sporočila nekaterim aktivom mladih delavcev in njihovim sindikalnim organizacijam pa to še zmeraj ni jasno! (Opomba: v železarni Ravne so dogovori in stališča o novi organiziranosti med sindikalno organizacijo in mladinsko organizacijo sprejeti in realizirani). Samoupravni odnosi so lahko zasnovani le na enotnem programu vseh organiziranih socialističnih sil in na podlagi programa in idejno-politične usmeritve ZK. Mladi delavci se zavedamo, da se od omenjenega programa ne moremo oddaljati, odločno pa zahtevamo organizacijsko in akcijsko samostojnost. Z usmerjanjem delavske mladine v sindikat bomo dosegli uresničevanje dejanskih samoupravnih odnosov, kar pomeni večanje družbenopolitičnega vpliva mlade generacije v celotni družbi in osnovni celici našega družbenega življenja.

Mladi delavci vedo, kaj hočejo

Programi aktivov in konferenc mladih delavcev so osredotočeni na enaka področja kot ostali družbeni napor. Vse manj je aktivov, kjer je zabava osrednji del programa mladinskega aktiv. Programi in delovanje mladine potekajo v smeri vključevanja mladih delavcev v bitko za nove samoupravne odnose, uresničevanje nove ustave, volitve, uveljavljanje novih odnosov, vključevanje v SLO, vključevanje v ZK, spoznavanje s proizvodnim procesom itd.

Zelo pomembna je tudi akcija »mladi delavci pred kongresi«, ki vzpodbuja dejavnost na področju idejnosti, političnega in družbenoekonomskega izobraževanja in usposabljanja.

Oblike usposabljanja moramo prenesti v delovne kolektive, ker je nemogoče, da bi se vsi kadri usposabljali na nivoju občine ali republike. Tisk, radio, televizija, imajo pomembno vlogo pri izobraževanju. Vendar ne smemo zanemariti izobraževanja in individualnega usposabljanja v svoji delovni organizaciji. Usposabljanje delegatov mora potekati na podlagi enotnega programa sindikatov in SZDL.

Če hočemo akcijo usposabljanja dobro izpeljati, bomo morali usposobiti predavatelje iz lastnih vrst in predvsem angažirati družbenopolitične delavce v svojem podjetju, občini

ali instituciji, ki se z izobraževanjem profesionalno ukvarjajo.

Ko prebiramo in pregledujemo naše programe dela, smo zadovoljni z napisanimi akcijami, ki pa nemalokrat popolnijo le liste papirja, realizacija pa je včasih prav klavrna! Se vedno smo premalo idejno in akcijsko usposobljeni za konkretizacijo programov, kljub podpori, ki jo v podjetju imamo. Zavedamo se, da organiziranost in bogat program sama po sebi še ne zagotavlja večjega vpliva in vloge delavske mladine, ampak je za to potrebno večje angažiranje slehernega mladega človeka v naši organizaciji.

Delegatski odnosi — šansa za nas

Z novo organiziranostjo bomo pridobili možnost za množično demokratično delo in še posebej z delegatskimi odnosi. Sistem nove organiziranosti je tak, da je vpliv delavske mladine in njeno sodelovanje v družbenih dogajanjih vse večje.

Pri tem ne gre za razbijanje organizacije, ampak za graditev enotnosti na osnovi avtentičnih interesov delavske mladine. Če bodo naša prizadevanja v tej smeri resnična, za kar se moramo boriti vsi, potem bo odločujoč vpliv delavske mladine zagotovljen v krajevni skupnosti in občini in ne bo bojazni, da bi lahko bilo jutri drugače.

Mladina v sindikatih — skupaj smo močnejši

Zakaj se mladi delavec sploh organizira? Mladi delavci v TOZD ali OSS v industriji se organizirajo iz nekega pričakovanja. Kakšno je to pričakovanje? Čemu postajamo člani politične organizacije? Odgovor ni težak. Zato, da bomo organizirani z drugimi lažje uresničevali naše interese, interese delavske mladine in s tem pa tudi cilje naše celotne družbe. To je cilj organiziranja.

Interesi delavskega razreda so interesi delavske mladine

Za začetek lahko zapišem, da so interesi različni, dolgoročni ali kratkoročni, z zgodovinskim obeležjem itd. Poznamo pa tudi skupne družbene interese in posameznikove, ki so vezani na lastno delovno organizacijo, kjer delamo in kraj, kjer živimo. Mlad delavec, ki dela v proizvodni enoti, kjer srečujemo različne interese, se spopada v svoji sredini s številnimi zelo pomembnimi vprašanji. Mlad delavec ne želi biti številka, ampak hoče biti dober delavec, dober samoupravljaec in enakopraven član družbe, v kateri živi in dela, ter odloča.

Marsikje je danes stanje še zmeraj tako, da delavec, še posebej mlad, ne more in ne sme odločati o pomembnih stvareh, je od vsega dogajanja odtegnjen in odrinjen, dostikrat nagajano! Vprašanj, katerih reševanje je še kako važno za mlade delavce je veliko in jih brez prisotnosti mladih delavcev ne moremo reševati.

Osební dohodek je najpomembnejši del, o katerem mora razpravljati sleherni član delovne skupnosti. Tu so tudi investicije, delitev dohodka itd. Interesi se torej ne morejo izčrpati pri osebnem dohodku, ker ne gre samo za to, koliko ta moment vtakneš v žep, misliti je treba, da boš tudi jutri to dobival, ne samo toliko kot danes, ampak več, da je potrebno dvigniti standard, da se nam bodo možnosti za zadovoljevanje lastnih in družbenih potreb večale. To zahteva permanentno obnavljanje delovnih sredstev, strojev in naprav in stalna rast produktivnosti. S produktivnostjo je povezano tudi vprašanje investicij, nalaganje sredstev v razširjeno in enostavno reprodukcijo, nakup novih strojev in naprav, posodobitve proizvodnega procesa in širjenje tovarne. To niso interesi le nekaj ljudi v podjetju, ampak slehernega člana delovne skupnosti!

Delavski razred je samo eden

Delavski razred je samo eden, ne moremo govoriti o starem in mladem delavskem razredu. Sindikalna organizacija je najvišja družbenopolitična organizacija tega delavskega razreda, ki mora biti organizirana tako, da uresničuje interese delavcev, ki so pri mladih in starejših popolnoma enaki. Torej so mladi

delavci enakopravni sestavni del našega delavskega razreda. Znotraj delavskega razreda pa je idejno avantgardna organizacija Zveza komunistov, ki se kot najnaprednejša organizacija bori za uveljavljanje interesov delavskega razreda. Zveza komunistov je tisto revolucionarno, avantgardno jedro delavskega razreda, ki nas vleče naprej. To vemo že dolgo, vendar povsod ni bilo tako. Interesi mladega delavca so bili njegovi, interesi starejših delavcev pa spet nekaj drugega, čeprav je šlo za enoten delavski razred, sestavljen iz mladih in starejših delavcev. Danes smo na tem, da stvari rešujemo skupaj.

Zakaj je ravno sedaj prišlo do odločilnih sprememb?

Sprejemamo novo ustavo, zvezno in republiško, spremembe, sprejete z ustavama in ustavnimi dopolnili, pomenijo tudi spreminjen položaj delavskega razreda. Za kaj gre? Gre za uresničevanje zgodovinskega interesa delavskega razreda za kontrolo nad pogoji in sadovi njegovega dela, kar je zahtevna in odgovorna naloga.

55 odst. dohodka za razne splošne družbene potrebe

Ves dohodek, ki ga ustvarjamo, ne gre v naš žep. Del dohodka odvajamo za šolstvo, zdravstvo, komunalno dejavnost, skratka v ustanove in institucije, ki jih nujno potrebujemo. Je pa to naš dohodek! V občini smo na primer ugotovili, da so velike potrebe po varstvu otrok, po novi šoli in zato razpisali referendum (na žalost neuspešen). Sledili so sestanki, pojasnjevanja, prikazovanje načrtov, potem glasovanje za ali proti. Veliko naporov je bilo vloženih, da bi se izglasovala sredstva za novo šolo ali varstveni oddelek in z vsem vikom in krikom tega nismo dosegli. Z največjo mirnostjo in tišino smo od svojih dohodkov plačevali 55 odst. za razne splošne družbene potrebe, ne da bi nam kdo pojasnil, kam ta denar gre. Ne moremo trditi, da so bila sredstva neracionalno izkoriščena, o njih pa je odločal le nekdo drug namesto nas.

Povedati hočem le to, da oblasti nad dohodkom ne smemo imeti le v lastnem TOZD ali kakih drugih samoupravnih asociacijah, ampak tudi v krajevni skupnosti, občini, regiji, republiki, federaciji, v bankah in zavarovalnicah, pač povsod tam, kjer se ta denar pretaka.

Pojmovanje nove organiziranosti mladine pod parolo »Kdo bo koga« je nesprejemljivo

Ko je prišla na dan pobuda o novi organiziranosti mladine v sindikatih, so se istočasno v vrstah zveze mladine in sindikalnih vrstah pojavili prestrašeni mladinski skrbniki, da hoče nekdo mladino likvidirati, ali večati svojo moč na njen račun. Tako gledanje na novo organiziranost je nepravilno in nesprejemljivo. Ne gre za to ali bo mladina presešla sindikat ali sindikat mladino, temveč za enakopravnost vseh članov delavskega razreda, kar pomeni za nas mlade veliko možnost reševanja najbolj perečih vprašanj. Tega ne smemo idealizirati, pričakovati, da bodo vsi problemi rešeni že jutri, kar ni mogoče nikjer, saj vemo, da so potrebe zmeraj večje od možnosti realiziranja. Zato se ne smemo pustiti odganjati ali postajati malodušni. Mladina je bila zmeraj revolucionarna, taki moramo biti tudi sedaj, postavljati se moramo v središče dogajanja in zastopati edine pravilne interese, to je interese delavskega razreda.

Aktivni mladi delavci — konkretno

V vsaki delovni organizaciji in TOZD mora biti aktiv mladih delavcev. Koliko naj ta šteje? Koliko je mladih delavcev? Z enim samim delavcem ne bomo imeli aktiv, če jih je pet ali deset, so že podane možnosti za formiranje aktiv. Odločajo v aktivu mladih delavcev člani aktivna neposredno in ne nekaj tovarišev ali tovarišic, ki smo jih izvolili v sekretariat.

Aktivni mladi delavci ustanovijo mladi delavci sami, ki najprej formirajo iniciativni odbor, ki pripravi vse potrebno za organiziranje mladih delavcev. Pripraviti je treba pro-

gram dela in izvolitev, izvoliti sekretariat. Pri formiranju in voljenju sekretariata je treba paziti, da so sekretariati samo izvrševalci volje članstva aktiv mladih delavcev. Aktiv se sestaja po potrebi, nikakor ne sme sprejeti odločitev, da se mora aktiv sestati najmanj enkrat letno, ker od takega aktivja potem ne bomo imeli ničesar.

Program

Aktiv mladih delavcev je samostojni sestavni del osnovne organizacije sindikata. Program, ki ga je sprejel, je program celotnega mladinskega aktivja. Dobro bi bilo, da vodstva posameznih aktivov mladih delavcev sestavijo program skupaj s sindikatom in se s sindikalno organizacijo skupaj dogovorimo o realizaciji.

Mladinski aktiv tudi ne voli svojih predstavnikov v IO sindikatov, ker morajo imeti med svojim članstvom toliko mladih, kot jih je v sindikalnem članstvu. Naša naloga je, da pazimo pri kandidiranju, da v IO sindikatov pridejo res najspodobnejši mladinci. Če pa v IO sindikata nimamo nobenega mladince, jih je potrebno izvoliti posebej z dodatnimi volitvami.

Kdaj imamo več mladinskih aktivov

V večjih TOZD imamo več osnovnih organizacij sindikata. Kriterij je, da je OSS zaokrožena celota, kjer delavci oziroma člani sindikata delajo. Ker se interesi delavcev uresničujejo in usklajujejo na nivoju TOZD, se moramo organizirati tudi na tej ravni. Prav tako imamo v večjem TOZD več aktivov mladih delavcev, na nivoju TOZD se ti prav tako organizirajo v konferenco mladih delavcev.

Organiziranost pa se na nivoju podjetja še ne konča, ampak se nadaljuje na nivoju občine, kjer delavska mladina tvori konferenco mladih delavcev.

Kdo sestavlja konferenco mladih delavcev

V konferenci mladih delavcev na nivoju občine, se bodo združevali interesi delavske mladine, kjer se bomo morali pravilno opredeljevati do odprtih vprašanj, realizacij, zastavljenih akcij in programov. Zato morajo vsi aktivni mladi delavci in vse sindikalne organizacije v TOZD stremeti za tem, da novo organiziranost mladega delavskega rodu čim prej realizirajo.

Da ne pozabimo na dogovor

I.

Organiziranost mladine v delovnih organizacijah po TOZD. S prehodom na TOZD, se tudi menja dosedanja organiziranost TK ZMS. Zdaj mora naša organizacija prodrati še globlje v bazo, kar bomo dosegli s formiranjem aktivov mladih delavcev v vsaki osnovni organizaciji sindikata.

Primarna naloga slehernega že organizirane mladince ali mladinke je maksimalno prizadevanje v smeri formiranja aktivov mladih delavcev. Akcija mora biti čimprej realizirana, želimo, da se v ta prizadevanja vključijo tudi ZK in sindikat. Posebej opozarjamo na maksimalno angažiranje pri tej akciji v TOZD I, kjer je mladina slabo organizirana. Delo na 4 izmene ne sme biti vzrok, da bi puščali stvari ob strani, ampak je potrebno štirim izmenam prilagoditi program. Za realizacijo je odgovorno vodstvo mladine v TOZD I.

II.

Kaj storiti v pripravi na konferenco mladih delavcev na nivoju OK ZMS?

1. Izvršiti kadrovske priprave v vsaki TOZD in OSS.

2. Določiti število delegatov iz vsake TOZD in OSS v OK mladih delavcev (TOZD I 3, TOZD II 2, OSS 2).

3. Dogovoriti se za delo komisij pri predsedstvu TK ZMS.

4. Predložiti program dela TK ZMS Železarne Ravne OK ZMS.

5. Pripraviti koreferate o položaju mladinske organizacije v vsaki TOZD in OSS in njeni vlogi.

6. Na ustanovni konferenci pripraviti ob-
ravnavo o konkretni problematiki delavske
mladine!

Poslovnik o delu konference mladih delavcev in njenih organizacij

1. Splošna določila:

1. S poslovnikom konference in njenih or-
ganov se določa postopek za sklicanje, pri-
pravljanje in vodenje sej, po katerih se člani
predsedstva in konference ter komisij oprede-
lujejo za vprašanja, ki so na dnevnem redu,
način sprejemanja sklepov, pravice in dolžno-
sti članov konference, predsedstva in komisij
in druga vprašanja, vezana na delo konfe-
rence, predsedstva in komisije.

2. Seje konference se sklicujejo po potrebi,
najmanj trikrat na leto vendar najmanj en-
krat mesečno.

3. Seje predsedstva in komisij se sklicujejo
po potrebi, vendar najmanj enkrat mesečno.

4. Seje konference predsedstva in komisije
so javne.

5. Pravice in dolžnosti članov konference
predsedstva in komisij:

— predlagajo za razpravo aktualne druž-
bene in politične probleme, posebej tiste, ki so
vezani na mladinsko organizacijo v TOZD ali
OSS,

— posredujejo konferenci, predsedstvu in
komisijam stališča in poglede organizacij,
članstva, vodstva in drugih,

— sodelujejo v konferenci aktivov in dru-
gih samoupravnih interesnih skupnostih,
družbenopolitičnih organizacijah, pri razpra-
vah v zvezi s problematiko, ki jo je obravna-
vala konferenca oziroma je aktualna za mla-
dino,

— obveščajo konferenco, predsedstvo in ko-
misijo o problemih, na katere naletijo pri ure-
ničenju nalog, ki si jih je zadala konfe-
renca,

— prevzemajo odgovornost za delo, ki jim
je naloženo s programom, sprejetim na konfe-
renci predsedstva oziroma komisijah,

— udeležujejo se sej aktivov, predsedstev v
TOZD in OSS in drugih oblik in metod delo-
vanja na nivoju delovne organizacije, pred-
vsem v aktivih mladih delavcev, kjer deluje-
jo in po zadolžitvah tudi v drugih mladinskih
aktivih,

— redno morajo biti obveščeni o delu kon-
ference, predsedstva in komisij ter o vseh
aktualnih problemih, da le te lahko posredu-
jejo v aktivne.

6. Sklic seje konference, predsedstva oz.
komisije:

— seje konference, predsedstva in komisije
sklicuje predsednik oziroma sekretar posa-
meznega organa po dogovoru,

— iniciativo za seje konference in ostalih
organov lahko dajo občinske konference
ZMS, predsedstvo OK ZMS, komisija pri OK,
predsedstvo TK ZMS, predsedstvo aktivov
TOZD, člani konference mladih delavcev,
sindikalna organizacija, organizacija ZK in
komisija pri konferenci,

— iniciative, predlogi in vprašanja se do-
stavljajo tistemu organu, za čigar področje
dela gre,

— materiali za sejo se posredujejo članom
najmanj en teden pred sejo.

7. Potek seje in sklepanje:

— predsednik posameznega foruma da na
glasovanje dnevni red in dodatne predloge k
dnevni red, ki jih lahko podajo vsi sode-
lujoči,

— na sejah imajo pravico razpravljati vsi,
ki na seji sodelujejo,

— razpravljalci razpravljajo samo o dnev-
nem redu,

— o sklepih glasujejo samo člani tistega
organa, katerega seja je sklicana,

— vsako vprašanje je na dnevnem redu to-
liko časa, dokler člani želijo razpravljati o
njem in dokler ni razčiščeno,

— sklep organa je veljaven, če glasuje
zanj oziroma ga sprejme več kot polovica pri-
sotnih članov posameznega organa,

— sejam posameznih forumov mora priso-
stevovati več kot polovica članov, da je sklepa-
nje polno veljavno,

— glasuje se javno.

8. Zapisniki in posredovanje gradiva:

— na vsaki seji konference in ostalih orga-
nov se vodi zapisnik, ki se dostavi vsem čla-
nom in sodelujočim. Konferenca sprejme svoj
program dela, ravno tako predsedstvo in ko-
misije pri konferenci, ki so predvsem koordi-
natorji in pripravljajo material za konferenco.
Programi morajo biti usklajeni s programom
ZK ZMS, RK ZMS in Zveze mladine Jugosla-
vije. Na osnovi tako sprejetih programov vsi
člani skrbijo za izvajanje tega programa ter
občasno poročajo, vendar enkrat mesečno
predsedstvu OK ZMS ter RK ZMS. Konferen-
ca in njeni forumi seznani s programi vse
aktivne mladih delavcev v TOZD in OSS, OK
ZMS, občinski sindikalni svet, svet sindikata
podjetja, svet ZK podjetja in obratno aktivni
in sveti seznani s svojimi programi konfe-
rence mladih delavcev.

9. Konstruiranje konference, predsedstva in
komisij:

— konferenca se na svoji prvi seji konstru-
ira in sicer:

— izvoli predsednika konference, ki je po
funkciji član OK ZMS,

— izvoli sekretarja konference,

— izvoli komisije pri predsedstvu konfere-
nce in jih imenuje,

— predsednik posamezne komisije je ob-
vezno član predsedstva konference,

— sprejme sklep o zadolžitvah članov kon-
ference po aktivih in to po možnosti za tisto
sredino, iz katere član izhaja,

— sprejme poslovnik o delu konference in
njenih organov,

— sprejme program dela v skladu z OK
ZMS, RK ZMS in ZMJ.

10. Sprememba poslovnika

Spremembe poslovnika lahko predlagajo
člani konference, predsedstvo OK ZMS, akti-
vi mladih delavcev v TOZD.

Naloga mladih, ki delujejo v aktivih in
konferencah mladih delavcev, je, da spreje-
majo stališča in dogovore in jih prenašajo v
odbore sindikata in si za realizacijo prizade-
vajo z vsemi silami.

Druga naloga je, da stališča iz odborov sin-
dikata prenašajo v aktivne in konference mla-
dih delavcev. Preden nastopimo na seji odbo-
ra, je potreben sestanek ali seja mladih v ak-
tivih, nato z enotnimi stališči prihajamo na
sejo, ker bomo le s takim načinom dela lahko
izražali svoje interese in stališča!

Gino Krauberger

Iz železarne Jesenice

Uspešno zmanjševanje zastojev na električnih pečeh

Proizvodni plan električnih obločnih peči
ASEA in ELECTROMELT kljub prizadeva-
njem ni bil realiziran. Temu so bili krivi po-
gostni vzdrževalni zastoji, predvsem električni.
Vzdrževalci so si zastavili nalogo zmanj-
šati zastoj na praktično možni minimum.

Izvedli so naslednje ukrepe: rekonstrukcijo
in obnovo elementov peči, nabavo nujnih re-
zervnih delov za preventivno vzdrževanje,
skrajšanje vseh remontov, predvsem eno-
dnevni, ker so najpogostnejši.

Uspeh vzdrževalnih naprav je viden, saj
večjega znižanja vzdrževalnih zastojev ni
mogoče pričakovati. Na ASEA peči so že le-
ta 1972 padli pod en odstotek, na ELECTRO-
MELT peči pa se enemu odstotku približuje-
jo.

V jeseniških domovih na oddihu več kot 3600 delavcev in svojcev

V preteklem letu je v Biogradu na moru,
kjer imajo jeseniški železarji enega od počit-

niških domov, letovalo 1729 oseb, od tega tudi
92 članov kolektiva iz železarne Ravne. V
drugem počitniškem domu v Crikvenici je
letovalo 1938 ljudi. Za letovanje v obeh do-
movih je bilo porabljenih 671.657,30 dinarjev
regresa.

Tudi Jeseničani za čistejši zrak

Z izboljšanjem tehnologije v proizvodnji in
s preusmeritvijo na uporabo čistejših goriv so
na tem področju dosegli v železarni pomem-
ben napredek. Izjema je le uvedba kisikovega
postopka pri forsirani proizvodnji jekla,
kjer nastajajo večje količine rdečega dima.

V zadnjih desetih letih so na vseh kurilnih
agregatih popolnoma ukinili uporabo genera-
torskega plina in s tem tudi plinske genera-
torje. Delovni pogoji so se precej izboljšali,
saj v halah ni več čuti ostrega in zadušljivega
žveplovega dioksida ter ogljikovega
monoksida, smrdljivih katranskih par in
prašnega dima. Kljub večjemu obsegu proiz-
vodnje in večji porabi goriv so zabeležili, da
je količina žveplovega dioksida, ki ga bruha-

Vreme kuha

jo tovarniški dimniki, zmanjšana kar trikratno.

S postavitvijo nove aglomeracije in z učinkovitimi čistilnimi napravami za dimne pline se je zaprašnost delovnega in širšega okolja občutno zmanjšala. Pri vseh novih napravah, ki jih uvajajo v železarni, so montirane tudi čistilne naprave. Težave nastajajo pri starih napravah, kjer zastarela tehnologija ne dopušča vključitev enostavnih in učinkovitih čistilnih naprav.

Metalurški inštitut v Ljubljani je napravil študijo glede ugotavljanja škodljivih emisij v metalurški proizvodnji v Sloveniji. Ta analiza kaže, da so Jeseničani od treh slovenskih železarn glede prahu med najnižjimi.

Napredovanje kadra v železarni Jesenice

Med faktorji, ki pri delu posebej spodbujajo in motivirajo, so: uspeh pri delu, priznanje, delo samo, odgovornost in napredovanje.

Delavec lahko napreduje na dva načina:

1. navpično oziroma diagonalno med delovnimi mesti,

2. znotraj delovnega mesta.

Pogosto se je zgodilo, da so delavci težili v navpično napredovanje enostavno zato, ker so v tem videli izboljšanje svojega položaja in drugih potreb, čeravno za tako napredovanje niso bili niti sposobni niti osebno zainteresirani.

Rezultati so znani: iz dobrega ključavničarja so dobili slabega delovodjo, iz dobrega strokovnjaka — specialista v strokovni službi, slabega vodjo te službe ipd. Po Petrovem pravilu: »Vsakdo napreduje navzgor toliko časa, da pride na delovno mesto, za katerega je nesposoben.« Izhod iz tega iščejo v napredovanju znotraj delovnega mesta.

Osnovno pobudo za izdelavo sistema napredovanja je dal odbor za kadre pri DS železarne. Delo komisije, ki je bila v ta namen sestavljena in podrobnejša obdelava psihološke službe, je prikazana v »Tezah pravilnika o napredovanju višje in visokošolskega kadra«.

V vseh dosedanjih razpravah sta se poleg drugih izoblikovali zlasti dve stališči:

— sistem je v osnovni ideji dobro zasnovan ter sprejemljiv,

— sistem napredovanja je treba nujno razširiti na vse zaposlene v železarni in ga čimprej uveljaviti.

Lani so avtorji tehničnih izboljšav prihranili in ustvarili 2.667.100 dinarjev

V preteklem letu je bilo uvedenih v proizvodni proces 55 dobrih tehničnih izboljšav, avtorji so prihranili in ustvarili 2.667.100 dinarjev vrednosti. Največ koristi in prihrankov je bilo doseženih pri znižanju stroškov vzdrževanja, avtorji pa so prihranili tudi veliko pri energiji in zmanjšanju delovne sile, trudili in prizadevali so si tudi pri boljši uporabi proizvodnih kapacitet in znižanju proizvodniških materialov. Pri tem je razveseljivo in spodbudno, da se je v preteklem letu uvrstilo v kartoteko stalnih avtorjev tehničnih izboljšav 36 novih racionalizatorjev in novatorjev.

Odbor je podprl delo pri organizaciji skupne inventivne službe za vse tri slovenske železarne, ki naj pospeši izmenjavo delovnih in tehnoloških dosežkov med ravnimi, štorskimi in jeseniškimi novatorji in racionalizatorji.

Enotna služba za inventivno dejavnost v slovenskih železarnah

30. januarja je bil tako na pobudo jeseniške železarne v Storah prvi sestanek predstavnikov vseh treh železarn o večjem sodelovanju na področju novatorstva in racionalizacij. Na njem je bilo ugotovljeno, da imajo samo na Jesenicah stalno in že dobro utečeno inventivno dejavnost, v drugih dveh železarnah pa je manj razvita in ji niti uprava železarn niti organi samoupravljanja in sindikalne organizacije ne posvečajo potrebne skrbi.

Poleg enotnih pravilnikov, poslovnikov in predpisov bo prva naloga in obveznost enotne inventivne dejavnosti v treh slovenskih že-

lezarnah tudi posredovanje inventivnih delovnih in tehnoloških dosežkov iz ene železarne v drugo. Na ta način bi se rešili dvojnosti ali celo trojnosti in kupovanja inozemskih, lekarniško dragih patentov in licenc.

V skupnem delu slovenskih železarn je potrebno večje zaupanje v delovni in ustvarjalni polet našega človeka, ki je že mnogokrat dokazal, da je sposoben v večjo konkurenčnost, poslovnost in rentabilnost vložiti vse svoje znanje in izkušnje.

Zlatka Strgar

Železarske zanimivosti

Finska združena železarska družba je razpisala natečaj za rekonstrukcijo železarne Raahen. Najbolj ugodno ponudbo je dala Sovjetska zveza. V jeklarni bodo zgradili dva kisikova konvertorja in dve napravi za kontinuirano vlivanje jekla. Proizvodnost železarne Raahen se bo povečala na 1,7 milijona ton jekla, ko bo rekonstrukcija zaključena.

Južnoafriška republika še nadalje zelo hitro gradi industrijo. V letu 1974 bo dokončala dva železarska objekta.

V železarni Iscor bosta začeli obratovati dve novi valjarni za toplo in hladno valjane trakove. Proizvodnja obeh valjarn skupaj bo dva milijona ton trakov na leto.

V mestu Saldan bodo zgradili novo železarno, ki bo izdelovala jeklo v kisikovih konvertorjih. Za izgradnjo te železarne so najeli tudi tuje kredite. Največ bo sofinansirala avstrijska družba Vöest Alpine, ki bo krila 25 odst. vseh investicijskih stroškov.

Brazilijska republika je objavila program nadaljnje izgradnje železarskih objektov. Program je razdeljen na tri dele. V prvem predvidevajo izpopolnitev že obstoječih železarn in povečanje njihove proizvodnje. V ta namen bodo investirali 500 milijonov dolarjev, s krediti pa bodo sodelovali še Japonci in ZDA.

V drugem delu programa predvidevajo izgradnjo več manjših železarn, ki bodo specializirane za posebne izdelke, med njimi predvidevajo tudi mini železarne.

V tretjem delu programa pa predvidevajo izgradnjo večjih objektov. Med temi je treba omeniti novo železarno v državi Minas Gerais, ki bo nosila isto ime, ter železarno v bližini mesta Rio de Janeiro s proizvodnjo 4 milijone ton surovega jekla.

Z izvedbo tega programa se bo Brazilijska popolnoma osamosvojila pred uvozom jeklarskih izdelkov in bo morala celo del proizvodnje izvažati v sosedne države Južne Amerike. Kakor je iz tega programa razvidno, bo Brazilijska kmalu močna industrijska država.

Zvezna republika Nemčija je ob pomanjkanju nafte zelo hitro in energično ukrepala. Vse toplotne električne centrale so morale predložiti načrte za preureditev kurjave, da bo možna kurjava tudi s premogom, ki ga imajo dovolj na razpolago. Tako bodo zmanjšali porabo nafte za toplotne centrale celo pod 10 odst., drugo pa bo ogrevano s premogom. Pospešeno pripravljajo gradnjo jedrskih električnih central, ki bi v bodoče bile podlaga preskrbe z električno energijo.

Jugoslavija bo tudi v letu 1974 uvažala velike količine jeklenih izdelkov. Naša predelovalna industrija bo letos potrebovala 2.561.000 ton jeklenih izdelkov. Domače železarne bodo izdelale za domači trg le 1.633.000 ton ali 64 odst., razliko do potrebne količine bomo uvozili, to je 928.000 ton. Poleg tega bo še nekaj dopolnil in lahko predvidimo uvoz v količini enega milijona ton.

Od celotne količine uvoženega jekla bo 12 zunanjetrgovinskih organizacij uvozilo 66 odstotkov jekla iz zahodnoevropskih dežel z devizami. Dalje je zanimivo, da bomo uvozili skoraj vso ladijsko in pocinkano pločevino.

Železarna »Boris Kidrič« Nikšič je v letu 1973 izvozila 12.900 ton jeklarskih izdelkov na tuja tržišča. S tem izvozom so ustvarili realizacijo v vrednosti 78 milijonov din, kar predstavlja 12 odst. celotne realizacije te železarne.

Jelerčič Rado, dipl. inž.

V OBČINI RAVNE SKRB ZA STROKOVNO VZGOJO REZERVNEGA STAREŠINSKEGA KADRA

Na zadnji seji občinskega odbora Združenja rezervnih vojaških starešin so razpravljali predvsem o strokovni vzgoji rezervnega starešinskega kadra ter o delu komisij v letu 1974. Tako so predvideli, da bodo letos predavanja in seminarji o temi »Okupacijski sistem v sodobnih razmerah«. Izvedli bodo tudi taktično orientacijske pohode v petih osnovnih organizacijah, ki bodo združeni tudi z izpiti. Prav tako bo organizirano tekmovanje v taktično orientacijskih pohodih v občini (najboljša ekipa bo občinski odbor zastopala na republiškem tekmovanju). Izven obveznega strokovnega programa bodo izvedli tudi streljanje s pehotnim orožjem. Ker zaradi snežnih razmer ni bilo mogoče izvesti smučarskega patrolnega pohoda, ga bodo izvedli v zimski sezoni 1974/75. Nanj bodo povabili tudi pripadnike obmejnih enot, milice, mladine in druge.

Pogovorili so se tudi o tem, da bodo letos formirali aktivne ZRVS v večjih krajih in podjetjih v občini. Komisija za osebne zadeve bo do konca februarja posredovala pristojnim predloge za napredovanja v višji čin, predvsem za tiste, ki aktivno sodelujejo pri nalogah za SLO, v partizanskih enotah in drugod. Prav tako bodo do 30. junija dali predloge za odlikovanja.

Posebno pozornost so posvetili vprašanju naročnikov na revijo »Naša obramba«. Tako bodo po vseh krajevnih združenjih pregledali spiske naročnikov ter zainteresirali posameznike, da se naročijo na revijo, kajti študij »Narodne obrambe« se prizna za obvezno strokovno izpopolnjevanje.

Glede prenašanja tradicij iz NOB pa so sklenili, da bodo v sodelovanju s šolskimi vodstvi organizirali po osnovnih in poklicnih šolah ter na gimnaziji predavanja. Tu bodo sodelovali tudi z borci NOB, ki bodo pripovedovali svoje spomine iz bojev korških partizanskih enot. F. Srebotnik

jur
juričan

muskontar
nac

kot
otožen privid
iz minulih dni
blodiš
razcapan in sam
po dolgih cestah
koroških
še beraški zvok
tvojih orglic
ne pozna več poti
poprosiš za stotko
nakar odtavaš
in sonce gre s teboj

POPRAVEK

V članku »Kaj menijo sodelavci — vozači«, objavljenem v 2. št. Informativnega fužinarja, je prišlo do neljube pomote. Če bi namreč prihajali jutranji avtobusi, ki vozijo delavce, na Ravne res šele ob 5.40 in 5.45, kot piše v članku, se nihče ne bi razburjal. V resnici prihajajo ob 5.20 in 5.25. Tako je torej treba popraviti številke, na katere leti piščeva kritika.

Uredništvo

KULTURNA KRONIKA

Prežihovi dnevi

Tudi letos se je ob obletnici Prežihove smrti na Ravnah zvrstilo nekaj kulturnih prireditev. Začel je likovni salon dne 16. februarja z razstavo »Prežih v likovnih delih«, nadaljevala je domača Svoboda s svečano proslavo naslednji večer, zaključili pa so mladi prežihovci 18. februarja z literarnim popoldnevom, na katerega so povabili pesnike in pisatelje iz Koroške onstran meje.

Razstava »Prežih v likovnih delih« je obsegala ilustracije »Solzic« Milana Bizo- vičarja ter »Prežihovega zbornika« Janeza Vidica, osnutke za Prežihov spomenik, ki jih hrani študijska knjižnica, nekaj Prežihovih portretov in Dolenčevih plastik na temo »Samorastnikov«, sicer pa slikarske upodobitve Kotelj in Prežihovih življenjskih postav v delih domačih slikarjev in udeležencev slikarskih kolonij. Kar je bilo možno iz tako raznolikega gradiva narediti, so prireditelji z okusom naredili.

Videti je, da Prežihovo delo pri likovnih umetnikih nasploh ni naletelo na velik odmev (kaj podobnega bi seveda lahko zapisali npr. tudi za Kranjca in Kosmača). Res pa najbrž od umetnika tudi ni mogoče pričakovati, da bi se ustvarjalno podredil ali prilagodal svetu drugega umetnika. Prej je možno, da se srečata ob istem problemu ali motivu, če je obema enako blizu. Tu (tako se zdi) je od razstavljalcev morda še najdlje segel Dolenc s svojimi samorastniškimi temami.

Svojevrstno ubranost so pri otvoritvi razstave prispevali šentanevski pavri s svojim petjem in obe recitatorki z gimnazije. O razstavi in Prežihu je govorila prof. Silva Breznik.

Zabeležimo Prežihovo proslavo v izvedbi domače Svobode kot originalen pristop k nelahki nalogi. Nanizanka odlomkov iz Prežihovih del dokazuje režiserjev čut za bistvene sestavine, obenem pa tudi sposobnost za učinkovito kompozicijo in stvaritev nove celote.

Kot pri vsaki novosti je bil tudi tu del občinstva »za« in del »proti«.

Literarni nastop je bil namenjen mladim tekmovalcem za Prežihovo značko. Iz svojih del so brali Milka Hartman, Andrej Kokot in Valentin Polanšek iz zamejstva ter domačina Leopold Suhodolčan in Niko R. Kolar. Prepletal je branje pevski zbor »Vres« z glasbenimi vložki.

Kot oddolžitev za trud otrokom, ki so prostovoljno prebrali veliko število knjig, je tak literarni popoldan nedvomno lepa zamisel. Enako je prav, da spoznajo zamejske besedne ustvarjalce. Kot spodbuda k aktivnemu odnosu do literature pa je naš konec v preteklosti ponudil nekaj uspešnih eksperimentov in sicer razgovor mladih s pisatelji ter literarni nastop mladih za pisatelje in razgovor o pisanju.

Verjetno se bodo tudi v prihodnje prepletale vse te oblike z namenom, čimbolj približati branje in besedno ustvarjanje mladini.

Zbor kulturnih delavcev občine

11. februarja se je na Ravnah sestal zbor kulturnih delavcev, da bi razpravljali

o kulturni dejavnosti v preteklem letu ter o predloženem programu in financiranju kulture v l. 1974.

Razprava je načela nekaj zanimivih tem, in sicer glede filmske vzgoje, potrebnih investicij na področju kulture ter o prenosu kulturne akcije med delavce v TOZD.

Medtem ko obstaja bojazen, da filmska vzgoja tudi v prihodnje ne bi prišla dosti dalje od meglenih zamisli, kakor je bilo to že v preteklosti, ko ni bil zanjo nihče konkretno zadolžen niti ni kdo izdelal kakšnega realnega programa in predračuna, pa je tehtna osnovna pripomba, da je treba stanje zgradb in prostorov, ki jih uporablja kultura, prikazati za vse kraje v občini ter nato sestaviti prioriteten vrstni red, poiskati investitorje in začeti s pripravo dokumentacije.

Prav tako tehtna, morda le preveč načelna je bila razprava o tem, kako pridobiti delavce za aktiven odnos do kulture. Zaradi trenutnih potreb je stopilo v ospredje iskanje podpore po TOZD za delovni in finančni načrt, gotovo pa bi bilo treba poiskati tudi poti za stalne kontakte z delavci.

Ne bilo bi tudi slabo, če bi izbrane razlagalce obeh načrtov po krajih in podjetjih oborožili še s programom Kulturne skupnosti Slovenije, za katerega bo prav tako treba odriniti denar iz podjetij, predtem pa seveda glasovati za to. Skratka: tudi kulturniki stojijo pred zelo dinamičnim obdobjem.

n. r.

OB VII. PEVSKEM SREČANJU OD PLIBERKA DO TRABERKA

Kot da bi si izbral čas svojega večnega počitka! Ko je dvanaest zborov 15. februarja odpelo v Mežico in na Ravnah dvainšestdeset pesmi, je že ležal v Šentanelu in čakal na zadnje slovo.

Z nobenim purgarjem, Mamica, povejte mi, Pod ankičem, pa še in še jih je spravil na papir tako, kot so jih zapeli njegovi Šentanelci in drugi rojaki od blizu in daleč. Dan po pevskem srečanju smo se za vedno poslovili, da bi se znova in znova vračali k njegovemu spominu in pesmi.

Simfonija narave mu bo muzicirala za pokopališkim obzidjem tja do večnosti in vsak večer ji bo šentanelski zvon odpeval večerni Ave, da bi rojeval novo jutranjo zarjo in nov dan. Tam je Luka Kramolc našel svoj zadnji mir. Odhajal je in se vračal, oni dan se je vrnil za vedno.

Kam beži čas? Že sedmo srečanje je za nami, pa smo menda z njimi šele začeli. Kaj vse se je zgodilo v teh letih! Zbori so ugašali, da bi si nabrali moči za preporod, rojevali so se novi in vedno več jih je bilo, kot da bi tekmovali, kateri kraj se bo postavil z večjim številom zborov. Ali morda nismo šli že v neko skrajnost v tej preveliki želji za prestižem? Kdo ve, kajti to bo pokazal čas.

V Črni Piko ne vadi več, kot da bi tam pevska vnema ugasnila. Oktet koroških rudarjev pod vodstvom Marjana Trdine še poje. Sosednja Mežica, ki je bila soorganizator srečanja, se je predstavila z 31-članskim zborom pod vodstvom Antona Škrjanca. Nato Šentanel s svojimi Pavri in inž. Mitjem Šipkom. To so pevci svojstvenega oltarčka našega kota, dihi šegavosti in otožnosti koroške pesmi brez več ali manj uspešnih priredb.

Proti Prevaljam se utrja plaz. Pet zborov so imele same Prevalje, letos so predstavile šestega. Stavbenik ima pod vodstvom Albina Krajnc svoj zbor, tako kot oktet TRO pod vodstvom Monike Plestenjak. Tukaj sta še moški in mešani zbor DU. Vodi ju Jože Štrekelj. Joško Kert in »Vres« sta nerazdružljiva že od vsega začetka, Albin Krajnc ima še Koroški vokalni kvintet.

Ravenčani se popravljamo! Tokrat sta pela Koroški oktet pod vodstvom Jožeta Leskovarja in MPZ »Fužinar«, ki je pred

Lutkarice iz vrtea Solzice so z igrico Ptice in grm uspele. 22. februarja so sodelovale v Koročevju na 4. republiškem srečanju lutkarjev

Foto: M. Kotnik

kratkim postal samostojna sekcija našega društva. Vodi ga Monika Plestenjak. Tudi na novo ustanovljeni mešani zbor pod vodstvom Toneta Ivartnika že uspešno vadi.

230 pevcev in pevk je torej pelo. Kot ena družina so bili združeni v pesmi in istih ciljih. Le medsebojnega razumevanja bi lahko bilo nekoliko več. Pojmo in pustimo peti drugim! Spoštujmo napore kolegov pri drugih zborih in otresimo se ljubosumja, kajti vsak najmanjši uspeh je posledica garanja dirigenta in pevcev! Pomagajmo si z nasveti in zamenjavo notnega materiala, predvsem pa, ne jemljimo pevcev drugim zborom, ker sami najboljše vemo, kako težko je doseči kulturo glasu, rutino in še druge pomembne prvine.

Upoštevajmo vse to in naslednja srečanja bodo še vedrejša in kvalitetnejša. Prav vsi zbori, od prvega do zadnjega predstavljamo popreček naše zborovske

dejavnosti, dvigovati pa ga moramo vsi, od Črne do Raven. Ob tem pa seveda ne smemo pozabiti na zamejske zборе. Foltej Hartman je s svojimi pevci sodeloval že na vseh srečanjih do sedaj, tudi na tem zadnjem so Plibrčani peli. Morda bi v bodoče kazalo povabiti še kakšen zbor zamejskih Slovencev?

O vsem tem razmišljamo in se pripravljamo na novo srečanje, ko nas bo verjetno več, vedno več pa bo treba tudi razumevanja in sodelovanja.

Petje je kultura in negovanje dediščine vsakega naroda, oboje pa je v današnjem času vsakemu človeku še kako potrebno. Narodni dom v Mežici in Dom kulture na Ravnah sta bila nabit polna. Brez števila obiskovalcev je šlo domov brez kart, pa naj še kdo reče, da Korošci nimamo posluha!

Glasbeni odbor pri OZKPO je spet opravil veliko delo. Ivan Gradišek

mladink pa tudi članic in članov v Sloveniji nimajo prave konkurence.

PD Ravne je lani za izvršena adaptacijska dela na koči na Ledinah plačalo **126.496,10 din** in pri tem uporabilo tudi vsa sredstva, ki jih je dobilo od Železarne. Urejeno je bilo naslednje:

— V podaljšku objekta drvarnice je bil dograjen prizidek, v katerem bo moško in žensko stranišče ter umivalniki. Objekt še ni končan (manjkajo še opleski, keramična obloga sten ter montaža sanitarnih elementov).

— Nad kletnimi prostori je bila izvršena nadzidava z ostrejšim in tako pridobljene štiri sobice za prenočišča. Tudi tu še niso gotova vsa obrtniška dela.

— Izdelana je bila pretočna greznica in povezava kanalizacije na obstoječo pomivalnico.

Sredstva, ki so bila dana za izgradnjo telovadnice, se v letu 1973, razen del za plačilo načrtov, niso uporabila in so prihranjena za letošnje leto, ker se telovadnica lani iz objektivnih razlogov (ni bilo načrtov) ni začela graditi.

Dragi železarji, ko to pišemo, še ne vemo zanesljivo, kako bo s financiranjem vrhunskega športa in večjih adaptacij, zanesljivo pa vemo, da novih in nadvse potrebnih objektov za telesno kulturo ne bomo mogli (TTKS, TIS itd.) graditi iz sredstev, ki nam bodo odmerjena za redno dejavnost. Zato vas že sedaj, ko se vam za vaše razumevanje in materialno pomoč v imenu telesne kulture in njenih aktivnih udeležencev v naši dolini iskreno zahvaljujemo, tudi že prosimo, da bi tudi v bodoče s takim razumevanjem kot dosedaj podpirali telesno kulturo v kraju in dolini. Predvsem vas prosimo, da še letos odmerite približno tak znesek kot lani za novo telovadnico, ki bo veljala okrog 6.000.000 din, da bi z deli lahko takoj začeli, saj so sedaj načrti gotovi. Pri tej telovadnici gre za take mere (40 × 20 × 7,5), ki bodo dopuščale igranje vseh športnih iger (tudi rokomet) in bo imela tudi 300 sedežev za gledalce, stala pa bo ob osnovni šoli na Ravnah. S tako telovadnico, ki jo predvideva tudi srednjeročni načrt občine Ravne, ne bi samo močno omejili izredne stiske pri zaprtih prostorih za telesno vzgojo osnovnošolske mladine, pridobili bi tudi dvorano, ki bi jo lahko uporabljali športniki, služila pa bi tudi v rekreacijske namene, in kar je tudi zelo važno — končno bi ljubitelji odbojke in drugih kolektivnih športov, ki pa jih med nami železarji ni malo — lahko v primernem okolju in na primeren način gledali in vzpodbujali naše fužinarje.

Če daste denar za telesno kulturo, ga daste predvsem za vaše otroke, za vaše svojce in za vas same, daste ga za boljši družbeni standard in za lepše in bolj zdravo življenje vseh nas krajanov in občanov. Sicer pa to vam ni posebej treba polagati na srce, dragi sodelavci. Če vas ne bi bilo in naše železarne, bi bile Ravne Guštanj, zato še enkrat, iskrena hvala za nazaj — pa tudi za naprej!

-ate-

ROKOMET NA RAVNAH — DA

Eden izmed najatraktivnejših športov bo na Ravnah ponovno dobil svoje mesto. Klavrna slika, ki se je pokazala po verjetno prehitri, premalo pretehtani odločitvi, da po koncu tekmovalne sezone 1970/71 moška ekipa preneha nastopati v štajerski rokometni coni, bo verjetno dokončno obledela. Poraja se nova, preudarnejša in temeljitejša organiziranost rokometnega kluba »Fužinar«.

Lanskoletni ponesrečeni come-back na rokometna igrišča je povzročil popolno nezainteresiranost pri predsedniku kluba Alojzu Janežiču, ki je prepustil usodo kluba entuziasmom. Brez vere v lastne sposobnosti, posebno pa brez velike priпадnosti rokometu ni bilo mogoče računati na ponovno rokometno oživitv.

ŠPORTNE VESTI

ISKRENE ČESTITKE, IRENA!

Vedno si bila skromna, nikoli nisi pozabila še na druge, zlasti ne na tvojega trenerja Waltla, kadar si ob tvojih zmagah dajala kakršne koli izjave za radio ali za časopis. Zato nam je bilo iskreno žal, da nisi bila med uradno določenimi izbrankami za St. Moritz.

Vse kaže, da je to tudi tebe prizadelo in v Badgasteinu si krepko izkoristila priložnost, ki se ti je ponudila. Ob tvojem nastopu so selektorji morali priznati, da so se zmotili in naknadno si bila uvrščena v ekipo za SP. Bilo je to tvoje prvo svetovno prvenstvo, in že s tem, da si se ga udeležila, si se pridružila 12 športnikom naše doline, ki so bili na olimpijskih igrah ali svetovnih prvenstvih. Že za to naše iskrene čestitke!

Za nas je zaradi tvojega nastopa na SP postalo to prvenstvo še bolj zanimivo. Z mislimi smo bili pri tebi, gledali smo te na malih zaslonih in spremljali vsako pisano besedo o tebi in seveda o tvojih tekmovalnih tovarišcih in tovariših. Najbolj veseli, srečni in tudi ponosni, pa ponosni pa smo bili, ko si z dobrimi nastopi v smuku, veleslalomu in slalomu dosegla izredno 10. mesto v kombinaciji! Deseta na svetovnem prvenstvu! To je res izjemen uspeh, Irena. Uspeh, ki ga v smučarskih disciplinah še ni dosegla nobena Jugoslovanka, ti mlada članica Fužinarja, Ravenčanka, Korošica pa si ga! Za to pa še posebej naše iskrene čestitke!

Pravzaprav je res zanimivo. Samo 24.000 nas je v tej Mežiški dolini, pa smo do sedaj dali že najbolje uvrščenega smučarja na olimpijskih igrah — skakalca Danila Pudgarja z njegovim 8. mestom v Sapporu in sedaj še najbolje uvrščeno smučarko na svetovnih prvenstvih — alpsko tekmovalko Ireno Ježev z njenim 10. mestom v alpski kombinaciji v St. Moritzu.

Irena! Še enkrat naše iskrene čestitke. Tokrat za tvoja tri prva mesta na državnem prvenstvu na Jahorini, s katerimi si sama potrdila svojo kvaliteto in ponovno dokazala, da si najboljša jugoslovanska alpska smučarka.

Da bi to in tudi skromna Irena še dolgo ostala!

DRAGI ŽELEZARJI

Lansko leto ste ob zaključnem računu za leto 1972 odobrili tudi sredstva za vrhunski šport ter za adaptacijo in novogradnje telesnokulturnih objektov, in sicer:

1. skladu za vrhunski šport pri ObZTK Ravne v znesku 100.000 din,
2. ŠD Fužinar za vrhunski šport v znesku 100.000 din,
3. PD Ravne za adaptacijo doma na Ledinah v znesku 100.000 din,

4. za gradnjo telovadnice pri OŠ na Ravnah v znesku 2.400.000 din.

Ker je dolžnost tistih, ki so denar dobili, da vas seznanijo tudi s porabo, dovolite, da vam damo kratek obračun porabe navedenih sredstev.

Iz sklada za vrhunski šport pri ObZTK je bilo lansko leto izplačano **143.425,85 din** po pravilniku, ki med drugim predvideva, da so do sredstev iz tega sklada upravičeni: smučanje (39 odst.), odbojka (27 odst.), plavanje (16 odst.), namizni tenis (10 odst.) in kegljanje (8 odst.). Sredstva za smučanje se delijo še naprej v razmerju 61 odst. : 25 odst. : 14 odstotkov za alpsko smučanje, teke in skoke. Sredstva po panogah se delijo po internih pravilnikih in so predvidena samo za priprave in tekmovalne članov in članic ter mladinskih in članskih ekip. Sredstva za kegljanje, plavanje, namizni tenis in teke so bila nakazana samo ustreznim klubom pri ŠD Fužinar, sredstva za skoke samo SK Črna, medtem ko so se sredstva za alpsko smučanje in odbojko delila več upravičencem. Pri alpskem smučanju so sredstva v glavnem koristila tekmovalcem Fužinarja, delno pa tudi tekmovalcem TVD Partizan Mežica in SK Črna, medtem ko so pri odbojki sredstva v odnosu na udeležbo v različnih ligah lani dobili člani in članice OK Fužinar ter odbojarskih sekcij TVD Partizan Mežica, Žerjav in Črna.

ŠD Fužinar je dobljena sredstva za vrhunski šport uporabil za priprave in tekmovalne svojih tekmovalcev (tudi pionirjev in pionirk) v panogah odbojka, plavanje, smučanje, kegljanje in namizni tenis po internih predračunih ustreznih klubov.

O uspehih tekmovalcev in tekmovalk kakor tudi ekip, ki so bili upravičeni na sredstva, ki ste jih vi, spoštovani sodelavci, namenili za vrhunski šport, ObZTK in ŠD Fužinar, smo v tem glasilu sproti pisali, kadar pa so bili uspehi večji so o njih pisali tudi časopisi Delo, Večer pa tudi Sportske novosti. Vsekakor vam lahko zagotovimo, da je bil denar, ki ste ga odmerili, koristno naložen. Kljub temu da ni mogel pokriti vseh potreb, je le pripomogel, da so se športniki lahko malo bolj načrtno pripravljali kot prejšnja leta in zato tudi uspehi niso izostali. Ne bi radi ponavljali, vendar moramo poudariti, da v vseh naštetih panogah, zlasti pa med alpskimi smučarji in plavalci raste nov rod za naše razmere odličnih tekmovalcev, pri namiznem tenisu pa tekmovalk, ki s svojimi rezultati silijo v slovenski pa tudi v jugoslovanski vrh. To je treba priznati tudi našim najboljšim tekačem, za odbojko pa itak velja, da je v naši dolini najbolj razvita in zato tudi naše ekipe pionirjev in pionirk, mladincev in

Igralci z aktivnostjo Ivana Retka in Petra Metulja so skupaj s kapetanom ekipe Škegrom dali vedeti, da je oživitve rokometna Ravnah nujnost. Angažiranje predsednika strokovnega odbora za rokomet TTK nika strokovnega odbora za rokomet TTK tov. Paviča je veliko pripomoglo, da se je na ustanovnem sestanku, ki je bil 21. februarja, ponovno konstituiral odbor rokometnega kluba:

Franc Hrastnik, predsednik, Vili Frajzman, blagajnik, Alojz Janežič, tajnik, Jozef Sedelšak, tehnični vodja, inž. Roman Haber, propaganda, Franc Pudgar, Tomo Škegro, kapetan moške ekipe.

Trenerski kader sicer ni v sestavi odbora, je pa pogoj za delovanje kluba in njegov nepogrešljiv del: Avgust Nabernik, trener pionirjev, inž. Janko Štimnikar, trener mladincev, inž. Sead Karada, trener članov.

Veliko poštene kritike in velika mera odločnosti je pokazala, da športna »zastrupljenost« ruši tudi osebne predsodke in očitke, ki se jim drugače v življenju neradi uklonimo. Vsaj za začetek lahko rečemo, da je šport ponovno slavil pomembno zmago, rokometiški pa ponovno dokazali, da so športniki. Pri tem ne smemo pozabiti, da je izvršni odbor ŠD Fužinar s prizadevanji in podporo predsednika društva tov. Borštnerja precej pripomogel k urejanju razmer v RK Fužinar.

Dobro voljo in pripravljenost oživiti rokometno tradicijo bo predvsem v začetku treba podpreti tudi materialno, da bodo rokometiški lahko nemoteno realizirali svoj nelahki program!

NAMIZNOTENIŠKE VESTI

V januarski številki smo se poslovlili od tekmovalcev v letu 1973, ki so za naš klub bila zaključena z republiškim prvenstvom za posameznike v Ljubljani.

V Kraju je bilo 12. januarja republiško ekipno prvenstvo za mladinke. Naše skrite želje, da bi eventualno postali republiški prvaki, se niso uresničile. Triglavanki Novakova in Zakojčeva sta nas sami premagali, saj tretja igralka našim: Zvonki, Danici in Darji ni bila dorasla. Izgubili smo s 3:5 in le za las pobegnili (5:4) Olimpijini izenačeni trojki: Jeler II, Čadež in Žorž, ki tudi brez obolele Kalanove vzbujajo spoštovanje. Drugo mesto pa nam je vseeno pomenilo vzpodbudo, ker smo zato postali udeleženci državnega ekipnega prvenstva.

Ekipnega prvenstva SRS, ki je bilo 12. in 13. januarja v Ljubljani, pa se je udeležila naša mlada garda: Šater, Leš, Pavlič in Janežič, ki je bila v hudi konkurenci v poprečju daleč najmlajša (pionirska ekipa), po dobrih igrah pa je zasedla dobro 13. mesto med 18. ekipami. Pred prvenstvom tega nismo pričakovali.

Med semestralnimi počitnicami smo na Ravnah organizirali skupne priprave, ki sta jih zaradi razumevanja odgovornih ljudi in samoupravnih organov v železarni Ravne lahko tudi v dopoldanskem času vodila trenerja Bavče in Jamšek. Priprave so tako tehnično, posebno pa še psihološko dobro uspele, kar so pokazali tudi že prvi rezultati.

V soboto, dne 2. februarja, je bil v Murski Soboti odigran drugi del ekipnega pr-

venstva SRS za ženske ekipe. Od ekip, ki so si v prvem delu priborile pravico nastopa, pa so se v Murski Soboti poleg domačink in nas pojavile le še igralki NTK Semele iz Kopra. Po odločnih zmagah proti NTK Soboti s 5:1 in proti NTK Semele s 5:0 so naše brez poraza in samo z eno izgubljenjo igro (Režonja — Sebjanič — So 1:2) postale republiške prvakinje. V Murski Soboti so si lep pokal priborile: Barbika Logar (dobila je dve igri proti Semele), Danica Režonja, Zvonka Štruc in Erika Lesnik.

Pred vodstvom kluba, vodstvom ŠD in tudi TTKS stoji preudarna odločitev, ki je prek kvalifikacij povezana z možnim nastopom v zvezni ligi. Kvalifikacije da, zvezna liga (trikrat premisli — enkrat stori)?

V Zagrebu pa je bilo 9. in 10. februarja že prej omenjeno državno ekipno prvenstvo za mladinke. Zaradi daljše bolezni Darje Černovšek, ki se ni mogla udeležiti priprav na Ravnah, smo na tem tekmovanju nastopili hendikepirani. V precejšnji meri je bilo to krivo, da smo med 8 nastopajočimi ekipami na solidnem šestem mestu (v sezoni 1972/73 smo bili deveti) in da smo s 3. Obilicem in 5. Omladinem izgubili tesno s 4:5. Pri tem pa velja poudariti, da Zvonka po igri ne zaostaja za najboljšimi mladinkami: Palatinušev, Fabrijevo, Batiničev, Subotinovo, Milevsko. Tudi Danica je napredovala, čeprav ji v zaključku seta ali igre primanjkuje strpnosti, oziroma discipline v igri. Tudi to mora priti!

če

DVOBOJ V KEGLJANJU

Komisija oziroma odbor za rekreacijo enote II še vedno ni zaživel, želimo pa, da bi delal z večjim elanom. Ker so člani te enote željni dogodkov s poudarkom na športnem in družabnem nivoju, smo v oddelkih »revolveric« ter »ozobljenja in brušenja« organizirali prijateljski dvoboj med tema enotama, in sicer v kegljanju.

Pomerili sta se desetčlanski ekipi. Tekmovalni del je potekal na kegljišču pri Lečniku. Razpoloženje vseh je bilo odlično, saj so to najbolje dokazovali z vzklikanjem, medsebojnim bodrenjem in dovtipi, namenjenimi nasprotni ekipi.

Po končanem kegljanju je bil na vrsti družabni del z razglasitvijo rezultatov. Ekipa »revolveric«, ki je podrla 1532 kegljev, je premagala ekipo »ozobljenja in brušenja« (1386) s 146 keglji razlike. Med posamezniki je bil najboljši Ferdo Paradiž z 211 keglji. Klobaso, oziroma 18., 19. in 20. mesto si delijo Martin Jelen, Franc Žnidaršič in Dominik Jelen z enakim rezultatom 89 podrtih kegljev.

Vsi tekmovalci so enoglasno izrazili željo in potrebo po takšnih in podobnih srečanjih. Upamo, da se bodo zbudili tudi odborniki in organizirali medobratna srečanja ter srečanja med posameznimi enotami.

J. H.

ŠAH

Odbor šahovskega kluba Fužinar se je po občnem zboru že večkrat sestel. Pod agilnim vodstvom predsednika, dipl. inž. Štimnikarja in tov. Pesjaka je sestavil zelo pester program dela za letošnjo sezono. Brez dvoma se bodo pri uresnitvi tega programa pojavile objektivne težave, tako da vseh nalog verjetno ne bo mogoče izvesti, vendar je pomembno, da je pri delu opaziti takšno zavzetost, ki je pogoj za uspeh.

Po programu dela bo letos odigranih deset klubskih hitropoteznih turnirjev. Uvrstitev se bo točkovala takole: prvouvrščeni na posameznem turnirju bo dobil 5 točk, drugi 3, tretji 2 in četrti 1 točko. V konkurenci se bo upoštevalo 7 najboljših uvrstitev. Tisti, ki bo

Vrtec Prevalje — zajčki po vzorcu iz ravnškega vrta

zbral največ točk, bo klubski prvak v hitrem šahu za leto 1974. Po že odigranih dveh turnirjih je v vodstvu N. Ristič s 7 točkami pred J. Jesenekom in Erjavcem 5, Planinškom 3, F. Kolarjem in J. Zuncem z 1 točko.

jo-

DELOVNA KONFERENCA ŽELEZARNIŠKIH GASILCEV

Gasilci gasilskega društva Železarne Ravne so se sestali na letni konferenci. Njihovo intenzivno delo na področju preventivnih in operativnih ukrepov je imelo zadovoljive uspehe.

V preteklem letu ni bilo v tovarni kakšnega velikega požara. Vseh požarov je bilo 226, seveda so tu registrirani vsi začetni kakor tudi drugi požari večjega obsega. Vse so pogasili poklicni gasilci s sodelovanjem delavcev v tovarni.

Gasilci so sodelovali tudi pri reševanju delovnih nezd. Na pomoč pa so priskočili tudi pri prometnih nesrečah naših sodelavcev.

Društvo je v preteklem letu dobilo nov sodobni orodni avtomobil 2001 TAM. Nabavili so še razno drugo opremo, potrebno za uspešno gašenje, saj tovarna iz dneva v dan vse bolj izpopolnjuje tehnološki proces dela in s tem tudi obremenjuje gasilsko reševalno službo.

Konferenca si je zadala nalogo, da bo treba pridobiti mlajši kader v gasilske vrste.

Znano je, da nimamo pionirske desetice, iz katere bi potem dobili mladinske in pozneje dobre člane. Kakor socialistična ureditev dela na temeljih mladine, se tudi mi gasilci zavedamo, da brez mladinskih vrst ne bo članov.

Konferenca se je zavzela tudi za adaptacijo gasilskega doma, saj takšen, kakršen je sedaj, ne more služiti tistemu, čemur bi moral.

O tehničnem zblizanju obeh društev na Ravnah bo prinesel čas napredka svoje. Znano je, da sta dve društvi pod eno streho in da delujeta vsako na svojem področju. Kolikor bi prišlo do zblizanja, bi vsi delovali v eni smeri z enim orodjem.

Predstavniki gasilcev iz Železarne Štore so izrazili željo po sodelovanju pri spoznavanju naprav butan — propan. Tako bi v tem letu organizirali gasilci iz naše železarne s sodelovanjem energetskega obrata predavanje s tega področja.

Naloga članstva so večinoma usmerjene k boljši požarni preventivi v tovarni.

Seveda brez sodelovanja zaposlenih tega ne bomo mogli izvesti. Le s skupnimi močmi lahko preprečimo najhujše, to je uničenje naše tovarne. Vemo in zavedamo se posledic požar-

Franc Bricman

Dragi Franc!

Nemo stojimo pred rano odprtim grobom, zavedajoč se težke izgube človeka, ki je bil predan svojemu poslanstvu.

Pred tremi meseci si si moral poiskati zdravniško pomoč zaradi vedno hujših bolečin, in tedaj smo vsi mislili, da se kaj kmalu vrneš med nas. Zadnji dan preteklega leta si skromno praznoval 20-letnico zvestobe do železarne, predvsem do valjarstva in vzdrževanja njegovih naprav.

Na delovnem mestu si tiho in potrpežljivo opravljal zaupano delo, v sebi nosil bolečino, ki je bila vedno hujša, bolečino do klica k večnemu počitku.

43 let življenja je malo, lahko pa tudi veliko. Prehodil si težko pot, saj zraven večizemske službe pri valjarskih napravah je zrastel ličen dom v veselje tebi in tvojim najbližjim.

Rado se zgodi, da ko bi se moral človek veseliti svojega uspeha, se mora žal za vedno posloviti.

Čudna so pota usode. Človek ima hotenja, ki niso vsa izvedljiva. Pred nami sumijo gozdovi tebi v zadnji pozdrav, oziramo se na goro, ki nemo gleda, a glasno opozarja s svojimi hudourniki, zavedajoč se, da nas bo nekoč vzela pod svoje okrilje.

V spomin na skupno delo k enemu cilju za lepše in boljše boš ostal med nami kot pošten in potrpežljiv sodelavec vzdrževanja v valjarni.

Žalujočemu ožjemu sorodstvu pa izrekam v imenu svojih sodelavcev in v imenu sindikalne podružnice vzdrževalnih obratov v železarni globoko sožalje.

Naj ti bo lahka koroška zemlja!

S. R.

Maks Čas

Dragi Maks!

V tistem kraju, kjer si se rodil, živel in delal v prvih letih tvojega kratkega, a vendar bogatega in plodovitega življenja, bo tvoj zadnji dom. Tukaj, sredi koroških hribov in lesov, v prelepem Šentanelu stojimo tvoji prijatelji in sodelavci, še vedno ne zavedajoč se, da te je kruta usoda odtrgala od nas.

ra, ki tako neusmiljeno pustoši po domovini in uničuje tisto, kar smo morali leta pridno in z zavednostjo ustvarjati.

Naša želja je, da bi tudi v tem letu bilo takšno sodelovanje med delavci in gasilci.

Franc Rotar

Poslavljam se od tebe, spomin nate, na dni, ki smo jih preživeli skupaj, pa bo ostal vedno med nami, spomin na človeka, ki je del svojega bogatega življenja oddal tudi nam, svojim sodelavcem. Dragi Maks, dobro srce si imel za nas, pomagal si, da je bilo delo, ki smo ga skupaj opravljali, povezano tudi z medsebojnim spoštovanjem.

Dolgo, predolgo, bi bilo naštevane tvojih človeških vrlin in odlik, ki so krasile tvoje kratko, vendar z duhovnimi in človeškimi krepostmi oplemeniteno življenje. Kjerkoli si se vključeval v življenje širše družbe, katerokoli področje je bilo povezano s tvojim imenom, povsod bo ostalo s svetlimi črkami zapisano in s častjo ter spoštovanjem omenjeno ime Časovega Maksa.

Čeprav te ne bo več na tvoje delovno mesto, boš med nami še zmeraj ostal živ. Še zmeraj bomo govorili in delali tako kot v dneh, ko smo bili skupaj.

Naj ti bo lahka domača koroška zemlja, ki si jo tako ljubil, lesovi in veter v njih pa naj ti pojo večno uspavanko.

V imenu delovnih ljudi podjetja, posebej pa še v imenu sodelavcev valjarne in četrtne izmene, kateri član je bil dragi pokojnik in v svojem lastnem imenu izrekam družini in vsemu sorodstvu iskreno sožalje.

Gino Krauberger

Alojz Koprivnikar

Dragi Alojz!

Kot je muhasta letošnja zima in nas preseneča, toliko bolj nas je še presenetila nenadna in prerana vest o tvoji smrti. Dolgo dolgo nismo mogli verjeti, da je novica resnična in da te ne bo več med nami.

Še dan pred svojo smrtjo si bil med nami in nisi kazal nobenih znakov bolezni ali bolečin. Toda zahrbtna bolezen, za katero sam nisi vedel ali pa se je nisi zavedal, je delala svoje. Iskal si bolniško po-

moč le v skrajni sili, toda žal tokrat prepozno. Ko si se peljal v bolnišnico, si se zadnjič ustavil na svojem domu ter javil ženi, kam greš. Verjetno še slutil nisi, da vidiš svojo družino zadnjič in da se ne boš vrnil več živ med svoje najdražje. Toda usoda je bila drugačna. Ostal si v bolnišnici, vrnil si se tih kot še nikoli in zadnjič se poslavljam od tebe.

Pred dobrimi 44 leti si se rodil v Trobljah kot sin majhnega kmeta; v družini je bilo 7 otrok. Očeta si izgubil, ko ti je bilo 7 let, zato ti življenjska pot ni bila lahka, dokler se nisi redno zaposlil in ustvaril leta 1959 z ženo Marijo svojo družino.

V železarni na Ravnah si se zaposlil leta 1947 kot 18-leten fant ter tukaj delal do leta 1949, ko si bil poklican na odsluženje vojaškega roka. Potem si se leta 1952 zopet vrnil med koroške jeklarje, ter tukaj delal vse do prerane smrti. Bil si zaposlen v obratu čistilnice kot zelo vesten žerjavovodja in smo bili s tvojim delom res vsi zadovoljni. Bil si priden, tih, pošten ter priljubljen med sodelavci. Tebi ni bilo težko prijeti za vsako delo, nisi poznal odpora do dela in nisi poznal besede »NE«. Težko je najti takšnega sodelavca, kot si bil ti, dragi Alojz, ki si poznal samo delo, katerega si ljubil in mu bil zvest do zadnje ure.

Da sta bila tvoje delo in skromnost resnična, dokazuje dejstvo, da si bil tudi med sodelavci priljubljen in zaželen. To dokazuje tudi množica spremljevalcev na tvoji poslednji poti.

Za svoje 10 in 20-letno neprekinjeno delo v železarni si bil tudi proglašen za jubilaranta, kar je vsekakor dokaz, da bi bil ostal še med nami, če te kruta smrt ne bi bila odtrgala od nas. Veliko bi še lahko našteval, kakšen si bil, toda sodelavci, med katerimi si bil 20 let zaposlen, govorijo o tebi samo lepo in dobro. Res pa je tudi, da bo ostala med nami praznina, ki je ne bo lahko izpolniti in nam boš zato ostal še v svetlejšem spominu.

Za vse tvoje pošteno in predano delo v imenu vseh tvojih sodelavcev res lepa hvala. Tvoji ženi, otrokoma, materi, očimu, bratom in sestram ter drugim znancem in prijateljem pokojnika izrekam v imenu sodelavcev in sindikata železarne Ravnice iskreno sožalje, tebi, dragi Alojz, pa želim miren počitek pod zelenim Selovcem.

P. K.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dragega moža, sina, brata in ljubečega očeta Alojza Koprivnikarja se najlepše in iskreno zahvaljujemo njegovim sodelavcem za tople tolažilne besede in izkazano materialno pomoč.

Žalujemo: žena Marija s sinovoma in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob izgubi našega sina in brata Branka Logarja se za plemenito podporo in spremstvo na njegovi zadnji poti najlepše zahvaljujemo sindikatu, sodelavcem, posebej pa tovarišu Francu Telcerju za njegovo neutrudno obveščanje o tragičnem dogodku.

Družina Logar

Gibanje zaposlenih v tovarni

od 21. I. 1974 do 20. II. 1974

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
Sprejeti delavci					
1.	Burjak Ivan II.	14. 2. 1958	NK delavec	obr. pnevm. orodja	iz druge del. org.
2.	Erjavec Andrej	7. 8. 1952	KV strugar	obrat strojev in delov	iz JLA
3.	Feguš Janez	30. 10. 1953	PK strugar	obrat strojev in delov	iz JLA
4.	Ferk Milan	25. 7. 1953	PK kovač	kovačnica	iz JLA
5.	First Stefan	11. 12. 1952	KV ključavničar	centralna delavnica	iz JLA
6.	Gradišnik Anton	8. 4. 1953	KV kalilec	kalilnica	iz JLA
7.	Goričanec Ivan	27. 8. 1953	NK delavec	kovačnica	prva zaposlitev
8.	Horvat Stjepan	6. 12. 1956	NK delavec	materialna služba enote II.	iz druge del. org.
9.	Hribernik Kristijan	10. 12. 1952	NK delavec	topilnica	iz druge del. org.
10.	Jakob Marjan	16. 11. 1953	KV strugar	centralna delavnica	iz JLA
11.	Jamšek Ivan	20. 11. 1945	NK delavec	valjarna	iz druge del. org.
12.	Jelen Beno	8. 8. 1953	KV kalilec	kalilnica	iz JLA
13.	Kastivnik Boris, inž. el.	24. 1. 1951	VSS inženir el. š. t.	el. remont š. t.	štipendist ŽR
14.	Kolar Milan I.	7. 8. 1949	PK brusilec	obrat strojev in delov	ponovna zaposlitev v ŽR
15.	Kozlar Stefan	24. 12. 1950	NK delavec	valjarna	ponovna zaposlitev v ŽR
16.	Krajnc Mirko	21. 5. 1950	SS metalurški tehnik	topilnica	iz JLA
17.	Kušej Janko	29. 5. 1949	PK strugar	jeklovlek	iz druge del. org.
18.	Lesjak Zdravko	24. 12. 1958	NK delavec	centralna delavnica	prva zaposlitev
19.	Leš Milan	21. 5. 1951	SS elektrotehnik š. t.	el. remont š. t.	iz JLA
20.	Obreza Bernard	7. 8. 1953	PK strugar	obrat industrijskih nožev	iz JLA
21.	Oprešnik Marjan	5. 5. 1955	KV ključavničar	centralna delavnica	iz SC Ravne na Koroškem
22.	Pisar Stefan	26. 11. 1948	NK delavec	obrat strojev in delov	iz druge del. org.
23.	Polak Bojan	13. 7. 1953	NK delavec	topilnica	iz JLA
24.	Praper Bojan	1. 11. 1953	NK delavec	transport	prva zaposlitev
25.	Pušnik Herman	31. 3. 1953	KV kovač	kovačnica	iz JLA
26.	Račev Franc	18. 3. 1953	KV ključavničar	strojni obrat	iz JLA
27.	Ros Anton	1. 1. 1949	NK delavec	valjarna	iz druge del. org.
28.	Rožej Stefan	18. 12. 1952	NK delavec	kovačnica	prva zaposlitev
29.	Skitek Jožef	19. 1. 1949	NK delavec	vzmetarna	iz druge del. org.
30.	Semrl Alojz	17. 6. 1953	NK delavec	valjarna	iz druge del. org.
31.	Stern Marjan	6. 8. 1950	PK strugar	modelna mizarna	iz druge del. org.
32.	Verdinek Elica	30. 4. 1935	NK delavec	kontrola kakovosti	iz druge del. org.
33.	Vrabič Edi	8. 3. 1953	KV ključavničar	elektro remont j. t.	iz JLA
Odjavljeni delavci					
1.	Areh Ivan	14. 5. 1955	PK žarilec	čistilnica	v JLA
2.	Apšner Franc III.	13. 12. 1955	KV ključavničar	strojni obrat	v JLA
3.	Bajt Darko	28. 5. 1954	KV obrat. električar	elektro remont j. t.	v JLA
4.	Branković Dušan II.	28. 7. 1954	KV strugar	obrat strojev in delov	v JLA
5.	Bricman Franc	14. 4. 1931	KV čevljar	centralna delavnica	umrl
6.	Crepulja Pero	17. 10. 1937	PK žerjavovodja	valjarna	samovoljna zapustitev dela
7.	Čas Maks II.	25. 7. 1937	KV čevljar	valjarna	umrl
8.	Delak Petar, dipl. inž.	28. 5. 1939	VS dipl. inž. metalurgije	priprava dela enote I.	dana odpoved
9.	Fajmut Zdravko	14. 2. 1955	KV strugar	modelna mizarna	v JLA
10.	Franc Danilo	7. 4. 1954	NK delavec	centralna delavnica	v JLA
11.	Freidl Stanislav	16. 4. 1954	KV ključavničar	strojni obrat	v JLA
12.	Gorenšek Maks	28. 12. 1953	KV rezkalec	centralna delavnica	v JLA
13.	Gostenčnik Marjan	8. 12. 1955	KV avtoklepar	obrat industrijskih nožev	v JLA
14.	Grabner Silvester	11. 11. 1951	PK valjavec	valjarna	v JLA
15.	Hebar Roman	29. 1. 1951	KV živinorejec	vzmetarna	samovoljna zapustitev dela
16.	Hribernik Peter	9. 2. 1955	NK delavec	topilnica	v JLA
17.	Hribšek Darko	17. 9. 1954	PK žarilec	valjarna	v JLA
18.	Jamnik Mihael	20. 10. 1955	PK rezkalec	obrat industrijskih nožev	v JLA
19.	Jelen Leopold II.	27. 10. 1954	KV rezkalec	centralna delavnica	v JLA
20.	Jernej Jože II.	25. 1. 1953	KV obrat. električar	elektro remont j. t.	v JLA
21.	Kac Silvo	12. 12. 1954	KV kovač o. p.	obrat pnevmatskega orodja	v JLA
22.	Klemenc Franc	1. 1. 1954	SS elektrotehnik	elektro remont j. t.	v JLA
23.	Kokalj Ludvik	23. 7. 1920	VK strugar	valjarna	invalidska upokojitev
24.	Koprivnikar Alojz	27. 8. 1929	PK žerjavovodja	čistilnica	umrl
25.	Krajnc Franc VIII.	24. 4. 1955	KV valjavec o. p.	valjarna	v JLA
26.	Krašovec Janko	7. 5. 1954	KV valjavec o. p.	valjarna	v JLA
27.	Koroš Franc II.	20. 5. 1955	KV kovač	metalurški laboratorij	v JLA
28.	Ladinek Janko	3. 10. 1955	NK delavec	skladiščna služba	v JLA
29.	Močnik Franc	23. 11. 1919	PK kovač	kovačnica	starostna upokojitev
30.	Paradiž Anton I.	1. 1. 1949	PK žerjavovodja	kovačnica	v JLA
31.	Paradiž Davorin	12. 8. 1955	KV obrat. električar	elektro remont j. t.	v JLA
32.	Pasarič Josip	24. 1. 1953	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
33.	Pečovnik Stanko	24. 10. 1952	NK delavec	topilnica	dana odpoved
34.	Petrič Valentin	6. 2. 1955	NK delavec	špedicija	v JLA
35.	Radušinović Danilo	4. 6. 1953	KV obrat. električar	elektro remont j. t.	v JLA
36.	Rahten Stanislav	4. 11. 1953	SS strojni tehnik	priprava dela tehn. služb	v JLA
37.	Rednjak Franc	22. 3. 1919	PK kurjač	energetski obrat	invalidska upokojitev
38.	Repas Maks II.	23. 9. 1955	NK delavec	obrat strojev in delov	v JLA
39.	Repnik Ivan II.	25. 4. 1954	PK zidar	gradbeni remont	v JLA
40.	Sagernik Franc	22. 8. 1955	KV ključavničar	energetski obrat	v JLA
41.	Sekavčnik Ivan II.	26. 10. 1950	KV obrat. električar	elektro remont j. t.	dana odpoved
42.	Sešel Boris	21. 3. 1955	KV orodjar	obrat industrijskih nožev	v JLA
43.	Slatinšek Branko	27. 10. 1953	KV kuhar	kemijski laboratorij	samovoljna zapustitev dela
44.	Srebot Ernest	10. 1. 1955	KV strugar	obrat strojev in delov	samovoljna zapustitev dela
45.	Srebotnik Leopold	27. 10. 1955	KV orodjar	obrat industrijskih nožev	v JLA
46.	Škratek Ivan II.	20. 7. 1955	NK delavec	skupne službe enote II.	v JLA
47.	Smon Danilo	23. 8. 1955	KV ključavničar	obrat industrijskih nožev	v JLA
48.	Štahr Jožef	28. 2. 1947	NK delavec	transport	dana odpoved
49.	Štrigl Silvo	26. 12. 1952	PK kovač	kovačnica	iz JLA
50.	Štruc Srečko	13. 1. 1953	PK premikač	transport	dana odpoved

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
51.	Suler Jožef III.	28. 2. 1955	KV ključavničar	strojni obrat	v JLA
52.	Tomšič Edvard	23. 2. 1951	KV kovač	kovačnica	v JLA
53.	Trpeski Ivan	25. 6. 1953	KV ključavničar	topilnica	samovoljna zapustitev dela
54.	Vaukan Miroslav	7. 8. 1948	KV strugar	obrat pnevmatskega orodja	dana odpoved
55.	Zvikart Darko	30. 11. 1955	KV obrat električar	elektro remont j. t.	v JLA

Izobrazba — kvalifikacija

Izobrazba — kvalifikacija

Sprejeti delavci

- 1 — VSS inž. el. š. t.
- 1 — SS metalurški tehnik
- 1 — SS elektro tehnik š. t.
- 2 — KV strugar
- 4 — KV ključavničar
- 2 — KV kalilec
- 1 — KV kovač
- 4 — PK strugar
- 1 — PK kovač
- 1 — PK brusilec
- 15 — NK delavec

Odjavljeni delavci

- 1 — VS dipl. inženir metalurgije
- 1 — SS el. tehnik j. t.
- 1 — SS strojni tehnik
- 1 — VK strugar
- 6 — KV ključavničar
- 6 — KV obrat. električar
- 4 — KV strugar
- 2 — KV čevljar
- 2 — KV rezkalec
- 1 — KV avtoklepar
- 1 — KV živinorejec
- 2 — KV kovač

- 2 — KV orodjar
- 1 — KV kuhar
- 1 — KV kovač o. p.
- 2 — KV valjavec o. p.
- 1 — PK žarilec
- 3 — PK žerjavovodja
- 1 — PK valjavec
- 1 — PK žarilec
- 1 — PK rezkalec
- 2 — PK kovač
- 1 — PK kurjač
- 1 — PK zidar
- 1 — PK premikač
- 9 — NK delavec

DELOVNE NEZGODE V JANUARJU

Franc Konečnik, čistilnica — pri grobem čiščenju ulitka je odbijal nalitek, pri tem se je ulitek skotalil in mu poškodoval mezinice leve roke.

Miroslav Berložnik, topilnica — med oksidacijo se je porušil obok peči, pri tem je odskočil od elektro obločne peči ter padel in si poškodoval obraz.

Pavel Mavrel, valjarna — pri poravnavanju valjanih palic v jaslilih mu je kavelj, s katerim je poravnaval palice, zdrsnil s palice, pri tem pa si je poškodoval zapestje leve roke.

Maks Senica, livarna — med mirovanjem drobilca v pripravi peska je kontroliral utež, ki služi za vibracijo drobilca, pri tem je ta zdrsnil iz zgornjega položaja ter mu poškodoval kazalec.

Stefan Smolinger, topilnica — pri zapenjanju železne plošče — podesta nad žlindrino posodo ga je kavelj verige udaril po sredincu desne roke.

Alojz Videršnik, kovačnica — pri izvlečevanju gredic iz peči mu je na spolzkih tleh spodrsnilo, pri tem pa se je s hrbtom naslonil na vroč kovanec in se opeknel.

Franc Krajnc, valjarna — pri signiranju valjanih palic se je s kladivom udaril po palcu desne roke.

Alojz Srčič, livarna — pri postavljanju kalupa na livni prostor je dobil roko med že stoječi kalup, pri čemer mu je stisnilo kazalec desne roke.

Jože Štruc, skupne službe enote I — pri jemanju probe je sodelavcu zdrsnil iz rok železni drog ter mu padel na gleženj leve noge.

Pongrac Plimen, valjarna — med predvaljanjem gredic je ena obtičala v dovodki, ko pa jo je hotel odriniti, je padel na vročo gredico ter si pri tem opeknel kolke in komolec desne roke.

Martin Hažič, topilnica — pri čiščenju praga peči je brizgnilo iz peči ter mu opeklo nart desne noge.

Leopold Videtič, pri zapenjanju izmečka z žerjavno verigo ga je valjanec udaril po levi nogi.

Srečko Britovšek, topilnica — ko je zapel košaro z odpadnim železom, se je odstranil, pri tem pa si je izvinil desno nogo v gležnju.

Matija Nerad, industrijski noži — pri snemanju okroglega ploščinskega noža z magnetne plošče mu je ta padel na nart leve noge.

Stefan Uršnik, špedicija — pri zlaganju industrijskih nožev v zaboje je z roko zadel ob rezino noža, pri čemer si je poškodoval dlan desne roke.

Jakob Mongus, špedicija — pri razkladanju nepakiranih grafitnih elektrod s kamiona je pri vlačanju spodnje zgornja zdrsnila in mu pri tem poškodovala meča leve noge.

Adolf Petrič, industrijski noži — med rezkanjem segmentov za krožne žage na štirivrentskem rezkalnem stroju se je spotaknil ob gumasto cev, pri čemer je z desno roko zadel ob vrtečo se krožno žagico, tako da je dobil vreznino na kazalcu in sredincu desne roke.

Jože Cesnik, strojni remont — pri dviganju lista krožne žage s pomočjo žerjava si je zaradi premajhnega sporazumevanja z žerjavovodjem poškodoval kazalec na desni roki.

jur
juričan

knapovska
spoved

včeraj
je bil petek
in šit je bil
vstajanje ob pol štirih
dupli konjak v kantini
sveža gaz v luknjo
in kramp je bil
in tečni mojster plešast
vroče mleko
in pasulj za malico
pa spet kramp
znova in znova
ter znojno čelo
a tudi
petnajsti je bil
in colnga

danes
pa je šestnajstega
počitek je
in sobota
in meso je na mizi
vrata gostiln so na širom odprta
vse kelnarce
prijazne natakcarce-natikarce
tako je to
in danes častim
za šank vsi fejsť ljudje
pijančki
za poljub plavalase
iz štumffabrike
hudič naj vzame lumpe
življenje gauda je

NAŠI UPOKOJENCI

Franc Rednjak, roj. 22. marca 1919, v železarni od 13. avgusta 1946, nazadnje v energetskega obratu kot delovodja. Inval. upokojen 31. januarja 1974

Franc Močnik, roj. 23. novembra 1919, v železarni od 1. decembra 1950 v kovačnici, nazadnje kot rezalec pri žagi. Star. upokojen 16. februarja 1974

Ludvik Kokalj, roj. 23. julija 1920, v železarni od 18. marca 1938 dalje s presledki, nazadnje v valjarni kot strugar. Inval. upokojen 25. februarja 1974

ZAHVALA

Ob mnogo prerani izgubi mojega moža in očeta **Franc Bricmana** se najiskrenejše zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, sodelavcem v železarni, ribiški družini Prevalje ter vsem, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih, darovali vence in cvetje ter ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujemo ženo z otroki

Ženske so čudovita nežna bitja — toda moramo se jih bati: vse se želijo poročiti.

Ženske so pametnejše kot moški, ker manj znajo, a več razumejo.

Svet bi bil presrečen, če bi bile vse ženske poročene, vsi moški pa samski.

Je neka tajna, ki jo ženske znajo skriti. To so njihova leta.